

Gorenjski Glas

PETEK, 31. JANUARJA 2020

LETO LXXIII, ŠT. 9, CENA 1,85 EUR

ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK

ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH

INFO@G-GLAS.SI

WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Gradnja druge cevi se bo začela

Pogodba s turškim podjetjem Cengiz Insaat je podpisana in v mesecu dni se bo začela gradnja vzhodne cevi predora Karavanke.

URŠA PETERNEL

Ljubljana – Dars je včeraj popoldne v Ljubljani s turško družbo Cengiz Insaat podpisal pogodbo o izgradnji druge cevi karavanškega predora. Izbrani izvajalec mora dostaviti še ustrezno bančno garancijo in ostale zahtevane dokumente, s čimer bodo izpolnjeni pogoji za uvedbo v delo, začel pa bo teči tudi pogodbeni rok. Turki so napovedali, da bodo dela poskušali dokončati leto pred predvidenim petletnim rokom, torej leta 2024. Pogodbena vrednost znaša 98,5 milijona evrov

brez DDV oziroma 120 milijonov evrov z DDV.

Kot je ob tem povedalo vodstvo Darsa, je bil postopek oddaje del zaradi pritožb neizbranih ponudnikov dolgotrajen, vendar z zadovoljstvom ugotavljajo, da je sedaj pravnomočno zaključen.

V prihodnjih dneh je predviden tudi sestanek slovensko-avstrijskega gradbenega odbora za predor Karavanke, ki ga sestavljajo predstavniki obeh upravljavcev predora, družb Dars in AS-FINAG. Kot je znano, se je gradnja predora na avstrijski strani začela septembra 2018.

Skupna dolžina vzhodne predorske cevi bo znašala 7948 metrov, od tega bo slovenska stran do meje z Avstrijo dolga 3546 metrov. V slovenskem delu predora bo zgrajenih dvanajst prečnikov, in sicer deset za pešce oziroma za intervencijska vozila v primeru nesreče ali požara v predoru ter dva prezračevalna prečnika. Zgrajene bodo tudi štiri odstavne niše.

V sklopu del bodo poskrbeli tudi za novo podzemno zajetje karavanške vode.

▶ 4. stran

Predstavniki turškega podjetja Cengiz Insaat so včeraj na Darsu podpisali pogodbo o izgradnji druge cevi predora Karavanke. / Foto: Gorazd Kavčič

Na Hudem zgorela kmetija

Družini Aljančič, ki gospodarji na kmetiji Pr' Volbenk na Hudem v občini Trzič, je v sredo požar uničil domala vse. Včeraj so na Rdečem križu Trzič že začeli zbirati denarno pomoč.

SIMON ŠUBIC

Hudo – »Pogorelo nam je vse. Gospodarsko poslopje s hlevom in garažami, skedenj, drvarnica, hiša, tudi sinovo stanovanje, ki je povsem novo, morda staro pet let. Ostalo nam je nekaj dokumentov, drugega nič. Avtomobile, razen snahinega, smo rešili, prav tako traktorje in nekaj strojev ter vso živino. Za kaj več pa ni bilo možnosti,« je včeraj, dan po požaru, povedala Marija Aljančič, ki skupaj z možem Janezom gospodarji na kmetiji Pr' Volbenk na Hudem.

Ognjeni zubli so v sredo pogoltnili praktično celotno kmetijo Pr' Volbenk na Hudem. Zgoreli so stanovanjska hiša, gospodarsko poslopje s hlevom in garažami, skedenj ...

▶ 16. stran

Vrhunec gripe šele prihaja

Vrhunec gripe se pričakuje v štirinajstih dneh. O izbruhu gripe in drugih viroz poročajo iz šol, v nekaterih domovih za starejše pa jih še ni zaznali.

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranj – Letos smo izbruh gripe doživeli kakšen teden prej kot običajno, vrhunec gripe se po predvidevanjih stroke pričakuje v 14 dneh. V zadnjih tednih tudi v Ambulanti nujne medicinske

pomoči Zdravstvenega doma Kranj obravnavajo povečano število pacientov z znaki virusnih obolenj, tudi gripe. Nekaj nasvetov je dal vodja ambulante, zdravnik Miha Oman.

▶ 3. stran

Prilogi:

Jeseniške novice

Kranjske novice

GORENJSKA

Prostorski načrt bo pripravila občina

Na Voglu so že pred desetletjem načrtovali postavitev treh novih žičnic in ureditev novih prog. Da bi projekt lahko uresničili, bi morala država sprejeti državni prostorski načrt, a ga ni. Zdaj ga bo pripravila občina.

4

GORENJSKA

Volka jim ni uspelo upleniti

Na podlagi dovoljenja za izredni odstrel petih volkov se je minulo nedeljo na območju Tuškovega griča in Blegoša v lov na volka podalo kar 145 lovcev. Danes namreč poteče veljavnost odločbe za izredni odstrel.

11

CG+

North, kuža s posebno zgodbo

V Centru starejših Medvode imajo dobrega pol leta prav posebnega dnevnega stanovalca. To je kuža North. Nad njim so navdušeni vsi, še posebno stanovalci vsak dan komaj čakajo, da jih obiše in jim polepša dan.

17

CG+

Na potovanje po stik z naravo in »lokalci«

Rok in Katarina Hočevar zase pravi, da sta dva posebneža. »Zemljevid nama je inspiracija, svet pa destinacija,« je bil stavek, ki jima ni dal miru. Od takrat naprej razmišljata, kateri neznan košček planeta bi še obiskala.

22

VREME

Danes, jutri in v nedeljo bo pretežno oblačno, predvsem jutri bo še pihal zahodni ali jugozahodni veter.

jutri: pretežno oblačno

9 770352 666025

KOTIČEK ZA NAROČNIKE

Oddaja Dobro jutro je polnoletna

Priljubljena jutranja oddaja Dobro jutro, ki jo gledalci lahko na prvem programu Televizije Slovenija spremljajo vsak delavnik med 7. in 11. uro, praznuje polnoletnost! Poseben jubilej bodo ustvarjalci oddaje obeležili v torek, 4. februarja 2020, ko bodo pokukali v zakulisje nastajanja oddaje in obudili spomin

Foto: Adrian Pregelj

na nekatere najlepše trenutke doslej. RTV Slovenija podarja dvema naročnikoma Gorenjskega glasa majico oddaje Dobro jutro. V žrebu boste sodelovali, če boste pravilno odgovorili na vprašanje: Iz katerih dveh slovenskih mest poleg Ljubljane še lahko spremljate oddajo Dobro jutro? Odgovore s svojimi podatki pošljite do petka, 7. februarja 2020, na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, ali na kotichek@g-glas.si.

Stoodstotno naravna karitejeva masla Yanumi

Slovenska blagovna znamka Yanumi ponuja širok izbor stodontotno naravnih karitejevih masel, pridobljenih iz najkvalitetnejših sestavin, ki poskrbijo za primerno delovanje vaše kože in ji omogočajo, da zasije v vsej svoji lepoti. Poskrbite za zdravo in sijočo polt z visoko kvalitetnim karitejevim maslom Yanumi, polnim vitaminov E in A, ki slovi po sposobnosti vlaženja in zaščite kože, ne vsebuje parabenov, sintetičnih dodatkov ter umetnih dišav. Več informacij na www.yanumi.com. Naročniku Gorenjskega glasa podarjamo eno karitejevo maslo. Nagradno vprašanje: Naštete učinke karitejevega masla Yanumi! Odgovore s svojimi podatki pošljite do ponedeljka, 10. februarja 2020, na naslov: Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj, ali na kotichek@g-glas.si.

Darilo
izzrebanemu naročniku časopisa
Gorenjski Glas
Knjigo prejme **RAJKO BELEHAR** iz Šenčurja.

Kadi slaba četrtnina odraslih

SUZANA P. KOVAČIČ

Golnik – Vsako leto 31. januarja obeležujemo dan brez cigarete. V Sloveniji še vedno kadi slaba četrtnina odraslih prebivalcev. Na Nacionalnem inštitutu za javno zdravje kadilcem, ki želijo opustiti kajenje in pri tem potrebujejo pomoč, svetujejo, da se vključijo v številne programe za opuščenje kajenja, ki so v Sloveniji na voljo brezplačno. Pomemben poudarek opuščenju kajenja namenja tudi v Kliniki Golnik. »Ko je posameznik v bolnišnici,

lahko to poviša njegovo dovzetnost za sporočila, povezana z opustitvijo kajenja, zato imajo zdravstveni delavci v tem času zelo pomembno vlogo pri spodbujanju opuščanja kajenja. Pri nas imamo oblikovan multidisciplinarni tim zdravnikov, medicinskih sester in psihologinje, ki poskrbijo za beleženje kadilskega statusa pri vseh hospitaliziranih pacientih, dajanje kratkega nasveta kadilcem in tudi sledenje pacientom po odpustu iz bolnišnice,« je povedala dr. Saša Kadivec s Klinike Golnik.

Čakajoč na mandatarja ali predčasne volitve

V sredo se je državni zbor seznanil z odstopom predsednika vlade Marjana Šarca, stekli so tudi postopki za iskanje novega mandatarja.

DANICA ZAVRI ŽLEBIR

Kranj – Po ponedeljkovem odstopu predsednika vlade Marjana Šarca, s katerim se je v sredo seznanil tudi državni zbor, je celotni vladi prenehal mandat in bo do izvolitve nove opravljala le še tekoče posle. Stekli pa so tudi prvi pogovori predsednika države Boruta Pahorja v zvezi z ravnanji po odstopu predsednika vlade. Najprej se je neformalno sešel z Marjanom Šarcem, nato tudi s predsednikom državnega zbora, v naslednjih dneh pa je in bo nadaljeval neformalne pogovore do začetka uradnih posvetovanj z vodji poslanskih skupin.

Ta bodo predvidoma potekala prihodnji teden, od torika do četrta. Od seznanitve državnega zbora z odstopom vlade ima predsednik republike na voljo največ trideset dni, ko lahko predlaga mandatarja ali obvesti državni zbor, da se za to ni odločil. Predsednik republike državni zbor o tem lahko obvesti tudi prej in utemelji razloge za tako odločitev. Po seznanitvi državnega zbora z njegovo odločitvijo imajo poslanke in poslanci na voljo 14-dnevni rok, v katerem lahko predlagajo kandidata za mandatarja. Po izteku tega roka imajo na voljo 48 ur, v katerih je mogoče v državnem zboru odločiti o morebitnem glasovanju o kandidatu za mandatarja s potrebno relativno večino za izvolitev.

Matej Tonin

Mnenja strank o tem, ali so najboljša rešitev po odstopu Šarca predčasne volitve ali oblikovanje nove vlade, so različna. Stranke zdaj v svojih organih opravljajo razpravo o tem, v zakulisju pa že potekajo tudi dogovori o morebitnem sodelovanju. Marjan Šarec se zavzema za predčasne volitve, kar je ponovil tudi na pogovoru s predsednikom države. Več bo jasnega prihodnji teden. Nas pa je zanimalo, kakšna možnost se zdi verjetnejša nekaterim gorenjskim poslancem. Vprašanje smo poslali šestim, dobili pa smo tri odgovore. Iz poslanske skupine LMS so nam sporočili, da stvari ne komentirajo, češ da je predsednik stranke (in vlade v odstopu) že vse povedal. Matej Tonin

Mateja Udovč

(NSi) je bil neposreden: »V letu in pol je Šarčeva vlada opravljala zgolj tekoče posle, zato je odstop predsednika vlade Marjana Šarca ena razumnejših potez. Oblikovanje drugačne koalicije bi bilo težavno, koalicija pa krhka, zato so predčasne volitve še najboljša možnost. Do predčasnih volitev pa bi radi pod streho spravili še zakon za skrajševanje čakalnih vrst v zdravstvu.« Poslanka SMC Mateja Udovč pa računa na to, da bodo poslanci v državnem zboru še naprej konstruktivno sodelovali in skupaj iskali najboljše rešitve tako za državljane kot državo. »Kot človek dogovarjanja, povezovanja in sodelovanja upam, da bo izbran razum in nov mandatar, ki bo sestavil večinsko vlado.

Predčasne volitve same po sebi niso rešitev, ker vem, da se razmerje političnih sil ne bo bistveno spremenilo. Po njih pa bo še vedno potrebno dogovarjanje in sodelovanje. Torej se vračamo na isto točko, na kateri smo že sedaj. Želim si, da prevlada razum političnih strank in da bomo sestavili novo večinsko vlado, ki bo uspešno izvedla vse strukturne reforme in ostale nujne projekte. V nasprotnem primeru bodo zmagovalci tisti, ki si želijo, da se nič ne zgodi. To pa ne pomeni, da za vsako ceno zagovarjam to možnost. Če se nova koalicija ne bo mogla programsko uskladiti, so potem logične predčasne volitve, na katere sem tudi pripravljena,« je dejala Udovčeva.

Znano število mest za novince

V gorenjski regiji je za 1941 učencev, ki končujejo osnovno šolo, na voljo 2458 vpisnih mest v srednjih šolah. Prihodnji srednješolci bodo več informacij lahko dobili na informativnih dnevih.

MATEJA RANT

Kranj – Na spletni strani ministrstva za izobraževanje, znanost in šport je dostopen razpis za vpis novincev v srednješolske programe za šolsko leto 2020/2021. Osnovno šolo v letošnjem šolskem letu zaključuje 18.053 učencev (lani 17.684), ki bodo lahko kandidirali na skupno 23.782 (lani 23.756) vpisnih mest na srednjih šolah.

V programih splošnih in strokovnih gimnazij je skupaj razpisanih 7106 (lani 7134) mest. V programih splošnih gimnazij bo na voljo 5716 (lani 5800) mest, od tega 476 mest v zasebnih šolah, v programih strokovnih gimnazij pa je razpisanih 1390 (lani 1334) mest. V programih srednjega strokovnega izobraževanja bo novincem na voljo 9348 (lani 9320) mest, v programih

srednjega poklicnega izobraževanja 6672 (lani 6646) mest, v programih nižjega poklicnega izobraževanja pa je tako kot lani razpisanih 656 mest. Z novim šolskim letom se bo na Biotehniškem centru Naklo začel izvajati tudi nov program mehanik kmetijskih in delovnih strojev, v vajeiški obliki pa se bodo tako kot v letošnjem šolskem letu izvajali programi mizar, oblikovalec

kovin-orodjar in strojni mehanik v Šolskem centru Škofja Loka ter slikopleskar-črkoslikar, zidar in električar v Šolskem centru Kranj. Podrobnejša pojasnila o vpisu in izobraževanju ter druge informacije bodo prihodnji srednješolci lahko dobili na informativnih dnevih, ki jih bodo šole večinoma organizirale v petek, 14. februarja, ob 9. in 15. uri ter v soboto, 15. februarja, ob 9. uri.

Vrhunec gripe šele prihaja

◀ 1. stran

»Pacientom svetujemo, da ob pojavu prehladnih znakov, kot so povišana telesna temperatura, glavobol, dražec občutek v grlu, suh kašelj in bolečine v sklepih ter mišicah, ostanejo doma ter se v nekaj dneh obrnejo na osebnega zdravnika. Ob pojavu telesne temperature nad 38 stopinj Celzija svetujemo jemanje zdravil za zniževanje telesne temperature in skrb za prehodnos. Svetujemo tudi, da bolnik zaužije nekaj več tekočine, saj telo ob povišani telesni temperaturi izgublja več tekočine kot običajno. Prav tako svetujemo počitek in izogibanje telesnim naporom, vsaj dokler vztraja vročina.«

Kdaj k zdravniku?

»Obisk zdravnika je potreben, kadar vročina vztraja več kot nekaj dni, kadar kašelj postane produktiven in izmeček gnojav in seveda ob pojavu težjega dihanja. Za težji potek bolezni so bolj dovzetni starejši in bolniki s kroničnimi boleznimi ledvic, jeter in pljuč.« pravi zdravnik Miha Oman in opozarja: »Gripa in druge virusne bolezni so zelo nalezljive, zato svetujemo, da bolniki ostajajo doma in se, če je le možno, izogibajo prostorom, kjer se zadržuje veliko ljudi, tudi zdravstvenim ustanovam. Ob vhodih v ZD Kranj smo namestili razdelilnike obraznih mask, njihovo uporabo svetujemo bolnikom, ki kašljajo, na več mestih so tudi razdelilniki razkužila za razkuževanje rok.«

Cepljenje še smiselno

»Cepljenje proti gripi je še smiselno, saj sezona gripe običajno traja do konca marca. Optimalna zaščita po cepljenju nastane v povprečju po dveh tednih; v primeru, da v vmesnem obdobju oseba za gripo zboli, lahko protitelesa, ki so že prisotna, omilijo potek bolezni.« so sporočili iz NIJZ. Cena cepljenja je za samoplačnike 14 evrov, cepljenje za kronične bolnike, nosečnice in starejše od 65 let pa se krije

Ob vhode v Zdravstveni dom Kranj so namestili razdelilnike obraznih mask. / Foto: Gorazd Kavčič

iz obveznega zdravstvenega zavarovanja.

V domovih za starejše vse več cepljenih

Kot je sporočila dr. Karmen Arko, direktorica Doma Petra Uzarja Tržič: »Letos nam je uspelo z ozaveščanjem proti gripi cepiti večino stanovalcev in petkrat več zaposlenih kot v prejšnjih letih, kar se je izkazalo za zelo dobro kampanjo, saj do danes v našem domu nihče od stanovalcev ali zaposlenih še ni zbolel za gripo. Zato se za zdaj tudi za omejitve obiskov še nismo odločili.« V jeseniškem Domu upokojencev Dr. Franceta Bergelja so doslej zabeležili le en primer gripe, je pa tudi direktorica Mojca Pavšič povedala, da imajo v tej sezoni boljšo precepljenost stanovalcev in zaposlenih. Preventivno imajo v jeseniškem domu obiske omejene na eno zdravo osebo za 15 minut.

V Centru slepih, slabovidnih in starejših (CSS) Škofja Loka zaznavajo porast prehladnih obolenj, ne pa tudi gripe. »Prve primere gripe smo obravnavali že decembra, vendar nam je z izvajanjem ukrepov za preprečevanje širjenja okužbe uspelo preprečiti širitev gripe med stanovalci in zaposlenimi. K temu je bistveno pripomogla tudi zelo dobra precepljenost stanovalcev in iz leta v leto boljša precepljenost zaposlenih,« je sporočila Tanja Stržinar, vodja zdravstvene nege in oskrbe v CSS. Že decembra so obiskovalce tudi prosili, da v CSS Škofja

Loka prihajajo le zdravi. Stržinarjeva dodaja: »Tudi vsi tisti, ki imajo doma bolne sorodnike, naj ne hodijo na obiske.« V vseh omenjenih treh domovih za starejše cepljenje zaposlenim krije delodajalec.

Kar zadeva gripo in podobna obolenja, je situacija v Kliniki Golnik obvladljiva. Kot so tudi sporočili, je precepljenost zaposlenih proti gripi pri njih 54-odstotna, kar je dober rezultat (in boljši kot lani). V gorenjskih bolnišnicah sicer veljajo omejitve obiskov.

Zbolevajo učenci

Že v torkovem Gorenjskem glasu smo poročali o izbruhu viroz v več gorenjskih osnovnih šolah. Včeraj smo govorili tudi z ravnateljem OŠ Stražišče Pavlom Srečnikom. Povedal je, da v matični šoli in obeh podružničnih šolah zaradi gripe in drugih prehladnih obolenj manjka dobrih dvajset odstotkov učencev, medtem ko med učitelji porasta bolniških dopustov še ni zaznati. »Po občutku bi rekel, da je letos viroz več, porast smo začeli zaznavati konec prejšnjega tedna. V šoli imamo navodila po čim pogostejšem prezračevanju prostorov, temeljitejšem umivanju rok, še večjo pozornost dajemo čistjenju ...,« je dejal Srečnik. Dva razreda tamkajšnjih tretješolcev se v ponedeljek odpravljata v šolo v naravi v Center šolskih in obšolskih dejavnosti Murska Sobota. »Petindvajset učencev iz obeh tretjih razredov je te dni zaradi bolezni odsotnih, nekateri so manjkali pri pouku že

prejšnji teden. Šole v naravi nismo odpovedali, ker ne bi dobili nadomestnega termina. Do zdaj starši manjkajočih otrok šole v naravi niso odpovedovali, večina teh otrok je zbolela že prejšnji teden in računamo, da bodo do odhoda zdravi,« je še pojasnil Srečnik.

Iskane so zaščitne maske

V enotah Gorenjskih lekarn je povečano povpraševanje po vsem, kar sodi k tem obolenjem: zaščitnih mask, razkužil, termometrov, zdravil za simptomatsko zdravljenje teh viroz (za zniževanje telesne temperature, manjšanje bolečin, kašelj, vneta grla), pripravki za dvigovanje odpornosti. Kot je sporočila direktorica Gorenjskih lekarn Romana Rakovec: »Glede na dane razmere smo se odločili, da bomo v naslednjem tednu začeli maloprodajne popuste na razkužila in termometre, da se prebivalcem pri reševanju danih tegob približamo tudi po tej plati.« V ponudbi Gorenjskih lekarn je 31 različnih zaščitnih mask. Pakiranje so po pet, deset, dvajset ali petdeset kosov. »Cene so od osem do trideset centov na kos, preračunano na škatlo. Najbolj e se prodajajo maske na kos, ne na škatlo, njihova maloprodajna cena pa je 11 centov,« je še pojasnila Rakovec. V Gorenjskih lekarnah so izračunali, da so letos samo v januarju prodali 58 odstotkov celotne lanskoletne količine teh mask, kar je res veliko povečanje. Zalog je za zdaj dovolj.

Kranj Miha Oman, dr. med. Ker bolnik vročine in drugih vidnejših simptomov pljučnice ni imel, ga je zdravniška napotila domov. Možnost, da se koronavirus pojavi v Sloveniji, sicer obstaja. Evropski center za nadzor bolezni ocenjuje tveganje za pojav kot srednje visoko za Evropo.

k

KOMENTAR
VILMA STANOVNIK

Kakšna prihodnost čaka starejše

Gotovo je bil dober namen tistih v kranjski občini, ki so se odločili, da skličejo tako imenovani forum, na katerem so govorili o Kranju kot mestu prihodnosti za starejše. Tudi poslušalci (večinoma starejši), ki so prišli na dogodek, da bi izvedeli, kako so se na občini lotili strategije reševanja problematike staranja, so željno prisluhli predavateljem. Ob marsikateri ugotovitvi so prikimali, marsikatero dejstvo so večinoma dobro poznali.

Vsem nam je že dolgo časa jasno, da se prebivalstvo tako pri nas kot drugje po svetu stara, da se vsako leto podaljšuje življenjska doba in da je (tudi) medicina pripomogla, da živimo dlje, kot so živeli v prejšnjih stoletjih. Spremenila se je tudi narava dela, marsikje (tudi pri nas) se je spremenila potrebna starost in delovna doba ob upokojitvi.

Če so se še pred leti mnogi pri nas lahko upokojevali okoli petdesetega leta, ko še niso bili povsem zgarani, in so dobili vsaj solidne pokojnine, se upokojitvena starost pomika proti 65 letu, namesto da bi se upokojitve veselili, pa marsikoga skrbi.

Malce starejši znanci, ki so imeli povprečne plače, zaskrbljeni dobivajo odločbe o višini pokojnine. Zneski med petsto in osemsto evrov jim zagotovo ne zagotavljajo veselja ob upokojitvi, čeprav se večina tolaži

s tem, da je pomembno predvsem, kolikokrat bodo pokojnino dobili.

Dejstvo pa je, da jih že sedaj skrbi, kdo jim bo pomagal, če zbolijo in če bi morali v dom za starejše. O tem, da se bodo zanašali na otroke, večina sploh ne pomisli, saj so ti obremenjeni s svojimi službami in družinami, večina pa jih bo imela čas za starše šele takrat, ko bodo že sami postarani.

Zagotovo je problemov starejših veliko, kot je na omenjenem forumu opozoril varuh človekovih pravic Peter Svetina, pa je bistvo, da pravice vseh nas temeljijo na dostojanstvu, kar je pogosto spregledano – zlasti ko gre za starejše. Kakšno pa je njihovo dostojanstvo, če sedijo doma ob mrzli peči ali radiatorju in preštevajo zadnje evre za najnujnejše stroške? Če ne vedo, kdaj in če sploh si bodo lahko privoščili zdravljenje in oskrbo? Če ne morejo v dom za starejše, ker tega finančno ne zmorejo? Če že, pa v njem ni prostora ...

Zato je jasno, da nobeni forumi in nobene strategije ne bodo rešitev za nobeno mesto, tudi za Kranj ne. Edina rešitev je, da bodo pokojnine vsaj toliko visoke, da si bodo starejši sedanje in novih generacij lahko privoščili tisto, kar so si z delom zaslužili. In da bodo tisti, ki bodo skrbeli zanje, zaslužili vsaj toliko, da bodo tudi sami lahko živeli dostojanstveno.

Gorenjski Glas

ODGOVORNA UREDNICA

Marija Volčjak

NAMESTNIKA ODGOVORNE UREDNICE

Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir

UREDNIŠTVO

NOVINARJI - UREDNIKI:

Marjana Ahačič, Maja Bertoncelj, Alenka Brun, Igor Kavčič, Suzana P. Kovačič, Jasna Paladin, Urša Petermel, Mateja Rant, Aleš Senožetnik, Vilma Stanovnik, Ana Šubic, Simon Šubic, Ana Volčjak Aleksič, Cveto Zaplotnik, Danica Zavrl Žlebir; stalni sodelavci: Jože Košnjek, Milena Miklavčič, Miha Naglič

OBLIKOVNA ZASNOVA

Jernej Stritar, Ilovar Stritar, d. o. o.

TEHNIČNI UREDNIK

Grega Flajnik

FOTOGRAFIJA

Tina Dokl, Gorazd Kavčič

OGLASNO TRŽENJE

Marjan Potočnik, Mateja Žvižaj

GORENJSKI GLAS (ISSN 0352-6666) je registrirana blagovna in storitvena znamka pod št. 9771961 pri Uradu RS za intelektualno lastnino. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj / Direktorica: Marija Volčjak / Naslov: Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj / Tel.: 04/201 42 00, faks: 04/201 42 13, e-pošta: info@g-glas.si; mali oglasi in osmrtnice: tel.: 04/201 42 47 / Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek od 8. do 16. ure, sreda od 8. do 17. ure, petek od 8. do 15. ure sobote, nedelje in prazniki zaprti. / Gorenjski glas je poltednik, izhaja ob torkih in petkih, v nakladi 19.000 izvodov / Redne priloge: Vikend, Letopis, Slovenske počitnice in dvajset lokalnih prilog / Tisk: Delo, d. o. o., Tiskarsko središče / Naročnina: tel.: 04/201 42 41 / Cena izvida: 1,85 EUR, redni plačniki (fizične osebe) imajo 10 % popusta, polletni 20 % popusta, letni 25 % popusta; v cene je vračunan DDV po stopnji 5 %; naročnina se upošteva od tekoče številke časopisa do pisnega preklica, ki velja od začetka naslednjega obračunskega obdobja / Oglasne storitve: po ceniku; oglasno trženje: tel.: 04/201 42 48.

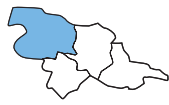
Potnika skrbelo, ali ima koronavirus

SUZANA P. KOVAČIČ

Zgornji Brnik – Na brniško letališče je pred nekaj dnevi iz Kitajske pripotoval Slovenec, ki se je počutil slabo. Želel se je prepričati, ali nima novega koronavirusa. Ta se

kaže z vročino, kašljem in občutkom pomanjkanja zraka, kar je običajno za pljučnico. »Bolnika je obravnavala dežurna zdravnica na letališču. Postopala je skladno s priporočili Nacionalnega inštituta za javno zdravje in

skladno s postopki in načrti ukrepanja, ki so v veljavi, kadar obravnavamo sum na hudo nalezljivo bolezen. Stopila je v stik z območno epidemiologinjo,« je sporočil vodja Ambulante za nujno medicinsko pomoč v ZD

Gradnja druge cevi se bo začela

◀ 1. stran

Poleg samega predora bodo na slovenski strani avtocesto med območjem od predorske cevi do cestninske postaje Hrušica razširili v štiripasovni-

dogradili nov del z galerijo in pristajališčem za helikopterje.

V prvi fazi bodo izvedena vsa potrebna gradbena dela v predoru, v naslednji fazi pa nameščena elektro-strojna oprema. Zanimivo je, da

Na Darsu so pripravili terminski načrt gradnje po fazah, v celoti naj bi trajala 62 mesecev (nekaj več kot pet let). Štiri mesece naj bi trajala izvedba predvropa, zatem pa naj bi nekaj več kot 38 mesecev izvajali vkop vse do preboja. Sledil naj bi poltretji mesec zaključevanja izkopnih del, čemur bo sledilo sedemmesečno zaključevanje notranje obloge in drugih betonskih del. Nadaljnjih osem mesecev naj bi trajala montaža elektro-stroje opreme in testiranje, dva meseca pa zaključna gradbena dela. Po terminskem planu naj bi (če se bodo dela začela marca letos) torej Karavanke prebili jeseni 2023.

co. Nov bo most na avtocesti čez Savo Dolinko, zgradili bodo nadomestni most

bodo za ta del objavili postopek oddaje javnega naročila za izbor izvajalca del za ce-

Ob gradnji naj bi na slovenski strani nastalo 428 tisoč kubičnih metrov viškov izkopnega materiala, kar je za 171 olimpijskih bazenov. Odlagali ga bodo na predvidenih lokacijah odlagališč viškov materiala.

na lokalni cesti čez Savo Dolinko ter začasni most na dovozni cesti do avtocestne baze Hrušica čez Savo Dolinko.

Nov bo tudi portal predora, obstoječo portalno zgradbo bodo delno porušili in

lotno predorsko cev, torej skupaj z Avstriji.

Po dokončanju del in preusmeritvi prometa v novo cev je načrtovana še predvidoma dvoletna sanacija obstoječe, zahodne cevi predora.

Dobrodelni Lions Ski Open za dober namen

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranjska Gora – V Kranjski Gori bo v soboto, 1. februarja, od 8.30 dalje že 18. Lions Ski Open, ki ga organizira Lions klub Bled Golf. Na veleslalomsko tekmo vabijo vse ljubitelje smučanja in dobrodelnosti. Tekma se bo začela ob 10.30, smučarji lahko kupijo vozovnico na stojnici Lions kluba Bled za hotelom Ramada Resort, v ceno vozovnice (po redni ceni) sta všteta še kosilo in startnina, od cene posamezne vozovnice pa bo šlo deset evrov v dobrodelni

namen. S tem bodo omogočili letovanje petim otrokom in mladostnikom iz CUDV Radovljica. Pomagali bodo tudi Centru Korak iz Kranja, Ljudski kuhinji Pod strehco in Centru slepih športnikov Vidim cilj, ki ga vodi Alen Kobilica. Obiskovalcem pripravljajo tudi srečelov, na odru za hotelom Ramada Resort bodo nastopili raperja Zlatko in Klemen Klemen, DJ Pero in mladi talenti iz Studia Osminka. Dobrodelna prireditelja bo pod častnim pokroviteljstvom predsednika RS Boruta Pahorja.

V Mojstrani smučajo

Mojstrana – Na manjšem družinskem smučišču Mojstrana jim je uspelo zasnežiti smučarsko progo, tako žičnica obratuje vsak dan od 9. do 16. ure in od 18. do 21. ure. Kot je v sredo povedal najemnik smučišča Janez Zajšek, umetno zasnežujejo, kolikor jim to temperature dopuščajo, in trenutno snežno podlago lahko vsaj za silo vzdržujejo. Dnevna vozovnica za odrasle stane dvanajst evrov in otroška pet evrov, na voljo sta še poldnevna in nočna vozovnica, vsaka je za dva evra cenejša od redne cene.

Prostorski načrt za Vogel bo vendarle pripravljala občina

Tudi letošnja zelena zima slovenske žičničarje postavlja pred dilemo, koliko zdaj in v prihodnje sploh še računati na naravni sneg. Večina smučišč, ki v teh dneh obratujejo po Gorenjskem, je namreč zasnežena prav s snežnimi topovi. Tista, ki ležijo v zavarovanih območjih, si to predvsem zaradi težav z umeščanjem zadrževalnikov vode v prostor težje privoščijo.

MARJANA AHAČIČ

Bohinj – Eno od takšnih smučišč je Vogel, nekoč znan po celo nekaj metrov debeli snežni odeji, ki je pogosto vztrajala vse do zgodnjepomladnih dni. Letos podobno kot lani sneg merijo v centimetrih, trenutno pa na smučišču obratujeta le sedežnica Brunarica in otroški park; druge naprave bodo zagnali ob prvi malo večji pošiljki snega.

Na Voglu so že pred desetletjem načrtovali postavitev treh novih žičnic in ureditev več kot dvajsetih kilometrov novih prog. Da bi projekt lahko uresničili, bi morala država, v skladu z zakonom o Triglavskem narodnem parku za območje sprejeti državni prostorski načrt – a ga ni. Zdaj ugotavlja, da je za pripravo prostorskega načrta pristojna občina, v tem primeru bohinjska. V tem času se je spremenil tudi zakon o Triglavskem narodnem parku, ki po novem na nekaterih območjih dovoljuje tudi gradnjo vodnih zbiralnikov za zasneževanje smučišč v rekreacijskih središčih.

Kot je povedal župan Bohinja Jože Sodja, je občina ves čas spremljala dogajanje. »Dolgo časa je veljalo, da je za pripravo oziroma spremembo prostorskega načrta pristojna država, zdaj naj bi bila za to vendarle pristojna občina. Načeloma podpiramo idejo o širitvi in prenovi smučišča na Voglu. Postopek bomo začeli na pobudo investitorja,« je povedal župan.

»Zima je svojevrsten izziv, ne zgolj za Bohinj, temveč

Na Voglu na umetno zasneževanje za zdaj še ne morejo računati, odvisni so le od naravnega snega. / Foto: Žičnice Vogel

za celotno območje Julijskih Alp,« pa opozarja direktor Turizma Bohinj Klemen Langus. »S podobnimi izzivi kot mi se ukvarjajo na Bledu, v Kranjski Gori, v dolini Soče ... Eno od glavnih vprašanj je zato, kakšne naj bodo

pripravili smo akcijski načrt s predlogi, v kaj bi v naslednjih petih letih lahko oziroma morali investirati, da bi lahko izboljšali in dopolnili prav zimsko ponudbo. Ne moremo namreč mimo dejstva, da se je odstotek, ki ga

je danes odstotek, vezan na zimsko sezono, padel na zgolj dvajset odstotkov,« opozarja Langus.

Po drugi strani, pravi, pa je pritisk na poletno sezono iz leta v leto močnejši. »Vsekakor moramo sprejeti ukrepe, s pomočjo katerih bomo uravnavežili obisk Bohinja in omogočili normalen razvoj bohinjskega turizma.

Za zdaj turiste v Bohinju predvsem v času zimskih počitnic vabijo na številne prireditve, ki jih pripravljajo predvsem za šolarje oziroma družine. »Dogajalo se bo na drsališču v Bohinjski Bistrici, na smučišču v Senožetih, upamo, da bo vsaj nekaj snega vendarle še zapadlo tudi na Voglu in na Pokljuki. Sicer pa vedno bolj stavimo tudi na pohodništvo.«

Na Voglu so že pred desetletjem načrtovali postavitev treh novih žičnic in ureditev več kot dvajsetih kilometrov novih prog. Da bi projekt lahko uresničili, bi morala država za območje sprejeti državni prostorski načrt – a ga ni. Zdaj ugotavlja, da je za pripravo prostorskega načrta pristojna občina.

naše usmeritve v prihodnje. Razmišljamo, kakšne dodatne produkte bi se ustvarili, vse z namenom, da goste zadržimo v naših krajih. V Bohinju smo na tem področju naredili korak naprej;

med nočitvami predstavlja delež zimskih, v zadnjih letih zelo zmanjšal, kar za deset odstotkov. Če je bilo torej še pred desetimi leti razmerje med poletnim in zimskim turizmom 65 proti 35,

Direktorji bolnišnic s premierjem

Sestanka z Marjanom Šarcem se je udeležil tudi v. d. direktorja jeseniške bolnišnice Miran Rems.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Predsednik vlade v odstopu Marjan Šarc je, še preden je naznanil odstop, direktorje slovenskih bolnišnic povabil na sestanek. Ta se je v torek, kljub Šarčevi napovedi odstopa, tudi zgodil.

Udeležil se ga je tudi v. d. direktorja Splošne bolnišnice Jesenice Miran Rems. Kot je o vsebini povedal Rems, so govorili predvsem o skrajševanju čakalnih dob. Direktorji so enotno ugotovili, da zgolj denar ne bo rešil problema čakalnih dob, potrebne bodo

organizacijske spremembe. Opozorili so na pomanjkanje medicinskih sester, saj te iz bolnišnic odhajajo na primarno raven oziroma celo ven iz zdravstva. Težava je tudi pomanjkanje družinskih zdravnikov, kar povzroča dodaten pritisk na bolnišnice. Bolnišnicam bo treba

s čimprejšnjim sprejetjem splošnega dogovora omogočiti tudi ustrezno financiranje, so opozorili direktorji.

Rems je dejal, da je srečanje minilo v pozitivnem vzdušju, bi bilo pa zagotovo bolje, da bi sestanek potekal na začetku, in ne na koncu Šarčevega mandata.

Bližajo se Skoki na Gori

JASNA PALADIN

Gora pri Komendi – Člani Društva skakalni komite Gora bodo v nedeljo, 2. februarja, z začetkom ob 13.30 pripravili že 24. tradicionalne Skoke na Gori. Kljub zeleni zimi, milim temperaturam in pomladanski vremenski napovedi, prireditveni ogrožena, saj se organizatorji na naravni sneg že dolgo ne zanašajo več in so že decembra začeli pripravljati umetni sneg. »Naredili smo

toliko snega, da smo uredili tudi mini sankališče, na katerem uživajo tako najmlajši kot tudi malo starejši,« pravi Jože Šimenc iz Društva skakalni komite Gora. Nedeljsko športno druženje bodo zaznamovali skakalci, ki bodo tekmovali v različnih starostnih kategorijah. Najboljši trije bodo nagrajeni s pokali, izžreballi pa bodo tudi praktične nagrade. Poseben program organizatorji pripravljajo tudi za najmlajše.

Odprtje razstave sveč na Taboru

Podbrezje – Kulturno društvo Tabor Podbrezje vabi na odprtje razstave z naslovom Sveča, spremljevalka našega življenja, in sicer v soboto, 1. februarja, ob 16. uri v Pirčev dom na Taboru. Kot so zapisali v vabilu, nas sveče spremljajo od rojstva do smrti in še naprej. Brez sveče ne minejo naše najpomembnejše prelomnice in dogodki. Prikazali bodo tudi alternativo pretirani uporabi sveč v plastiki. Na ogled bo čez petsto najrazličnejših sveč. Razstava bo odprta do 9. februarja, ko bodo na Taboru pod lipo že desetič brali Prešernovo poezijo, tokrat domovinsko naravnano.

Pogovorni večer z Mileno Miklavčič

Preddvor – V četrtek, 6. februarja, ob 19. uri bo v kulturnem domu v Preddvoru pogovorni večer z znano ter na Gorenjskem in po Sloveniji najbolj brano pisateljico Mileno Miklavčič. Nedavno je izšel že njen tretji del knjižne trilogije Ogenj, rit in kače niso za igrače, ki tokrat razkriva moške zgodbe. V pogovoru, ki ga bo vodila Ivka Sodnik, bo gostja razmišljala tudi o današnjih razmerah, ko je feminizem po njenem mnenju prerasel v večvrednost žensk in kaj se v takšnih odnosih dogaja z moškimi. In tudi o tem, zakaj bi morala družina ponovno postati središče sveta.

Uničenje kulturne krajine?

Po mnenju varuhov kulturne dediščine je bil posek dreves nedovoljen.

URŠA PETERNEL

Studenčice – Pred kratkim je lastnik treh parcel v bližini Studenčic v katastrski občini Hraše opravil obsežen posek dreves. Na uredništvo smo dobili sporočilo, v katerem nas je občan opozoril, da je pri tem šlo za uničenje dela kulturne krajine. Na območju naj bi se nahajale ledeniške morene, v bližini pa so arheologi odkrili več antičnih najdb.

Na kranjski območni enoti Zavoda za varstvo

kulturne dediščine Slovenije so nam potrdili, da je po njihovem mnenju šlo za nedovoljen poseg. Pojasnili so, da je na osnovi obvestila s terena konservatorica opravila terenski ogled in ugotovila, da je nekdo, domnevno lastnik, posegel na omenjena zemljišča, ki ležijo na območju registrirane kulturne dediščine. Varstvo kulturne dediščine v Občini Radovljica ureja Odlok o prostorskem redu Občine Radovljica, po katerem je treba ohranjati

krajinsko zgradbo, naravne in kulturne prvine, sonaravno gospodarjenje v kulturni krajini, tipologijo krajinskih prvin, ob rekonstrukciji cest pa je treba v največji možni meri ohranjati vegetacijo, ki predstavlja enega od bistvenih elementov krajinske podobe. O nedovoljenem posegu so tako že obvestili Inšpektorat za kulturo in dediščino, je pojasnila vodja Območne enote Kranj Zavoda za varstvo kulturne dediščine Slovenije Irena Vesel.

Zemljišča ležijo na območju registrirane kulturne dediščine.

Most se lahko poruši

Ker je voda odnesla skoraj ves beton z opornika, je stanje kritično, vsak trenutek lahko pride do porušitve mostu čez Savo v Piškovici. Žirovniški župan je zato v torek izdal sklep o popolni zapori mostu. Zgradili bodo nov most, vse dotlej je promet po starem prepovedan.

URŠA PETERNEL

Breznica – Žirovniški župan Leopold Pogačar je v torek izdal sklep o popolni zapori občinske ceste, ki pelje po mostu čez Savo v Piškovici. Most je namreč tako dotrajan, da se lahko vsak trenutek poruši, so pokazale raziskave konstrukcije.

Žirovniška občina je novembra lani pri inštitutu za

Most, ki povezuje žirovniško in blejsko občino, so uporabljali zlasti domačini, da so se poleti izognili zastojem na glavni cesti proti Bledu.

preskušanje materialov in konstrukcij naročila pregled mostu, čez katerega vodi občinska cesta. »Po pregledu podvodnih delov mostu je bilo ugotovljeno alarmantno stanje enega izmed opornikov v vodi. Tretji vmesni opornik s strani Žirovnice nima več jeklene čelne

Most v Piškovici ni več varen, od torka je zato promet prepovedan. Tako bo verjetno ostalo vse do konca prihodnjega leta, ko naj bi bil zgrajen nov most.

zaščite na gorvodni strani opornika. Ker je voda odnesla skoraj ves beton, opornik skoraj v celoti stoji le še na palicah. Stanje ocenjujejo kot kritično, saj lahko vsak trenutek pride do porušitve omenjenega opornika, posledično pa tudi mostu,« je zapisal

župan v sklepu o popolni zapori občinske ceste čez most. In do kdaj bo veljala popolna zapora? Kot je pojasnil Pogačar, vse do izgradnje novega mostu; projekt je pripravljen, predvidoma naj bi se gradnja začela v drugi polovici letošnjega leta in zaključila

konec naslednjega leta. Gre za skupen projekt žirovniške in blejske občine.

Investicija je ocenjena na 580 tisoč evrov, od tega naj bi Občina Žirovnica prispevala šestdeset odstotkov, Občina Bled pa štirideset odstotkov.

Stroka o Družinskem zakoniku

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranj – V januarju sta Center za socialno delo (CSD) Gorenjska in Okrožno sodišče v Kranju organizirala strokovno srečanje Družinski zakonik v praksi – ukrepi za varstvo otrok in urejanje družinskih razmerij. »To srečanje je bilo prvo po uveljavitvi (dela) Družinskega zakonika aprila lani, ki po novem postavlja odločitve o

pomembnih družinskih zadevah na sodišče. Pri svojem delu strokovne službe posegamo v zelo občutljiva področja življenj, odnose med družinskimi člani. Vedno pa nam mora biti vodilo korist otroka, saj se otrok ne more zaščititi sam,« je poudarila Martina Cuznar, regijska koordinatorica za obravnavo nasilja CSD Gorenjska, in dodala, da pa so kot problem poudarili prostorsko

stisko v vzgojnih zavodih in pomanjkanje rejniških družin: »Soočamo se s situacijami, ko bi otrok moral biti nameščen v vzgojni zavod oz. rejniško družino, vendar ga iz tega razloga ne moremo namestiti in ostaja v okolju, za katero stroka meni, da zanj ni primerno.« Sodelovanje med CSD Gorenjska in Okrožnim sodiščem v Kranju so sodelujoči sicer ocenili kot zelo dobro.

OBVESTILO ZA STRANKE

Zavarovalnici Adriatic Slovenica in Generali sta od 3. januarja združeni v skupni **GENERALI zavarovalnici**.

Genjene stranke obveščamo, da smo jim za prijavo in cenitev avtomobilskih škod od 3. februarja v **Kranju** na voljo v **Škodnem centru GENERALI, na Mlekarski ulici 13**, od ponedeljka do petka med 8. in 16. uro.

Za vsa pojasnila smo vam na voljo na brezplačni telefonski številki **080 70 77**.

www.generalisi.si

NEKTEO – trajnostna energija za občine

NEKTEO – Trajnostna energija za občine je čezmejni projekt sodelovanja med avstrijsko Koroško, Gorenjsko in Goriško v Sloveniji, sofinanciran iz sredstev čezmejnega Programa sodelovanja Interreg V-A Slovenija – Avstrija, 2014–2020, iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Partner v projektu je tudi Razvojna agencija Sora.

V projektu, ki traja od februarja 2017 do konca januarja 2020, so partnerji: Deželna vlada avstrijske Koroške, Oddelek 8 (Avstrija)/Amt der Kärnten Landesregierung, Abteilung 8, mesto Celovec, Avstrija/Magistrat der Landeshauptstadt Klagenfurt am Wörthersee; Razvojna agencija Sora (Gorenjska), GOLEA – Goriška lokalna energetska agencija (Goriška) in Mestna občina Nova Gorica (Goriška).

V triletnem obdobju so s projektom razvijali in izvajali čezmejno ozaveščanje na področju energetske učinkovitosti, varčevanja z energijo in uporabo obnovljivih virov energije. Ciljne skupine projekta so bili predvsem javni uslužbenci, odgovorni za energijo na ravni občin in posledično prebivalstvo v pilotnih občinah. V projekt se je vključilo 36 občin na čezmejnem območju, od tega štiri občine iz Gorenjske: Škofja Loka, Žiri, Preddvor in Jezerško. »V okviru partnerstva projekta smo razvili spletno orodje NEKTEO Nasveti: <https://nasveti.golea.si/> in NEKTEO Spletno orodje za energetske učinkovitost in varčevanje z energijo: <https://saveenergy.nekteo.eu/sl/>. Identificirane so bile čezmejne energetske točke in vzpostavila se je NEKTEO čezmejna mreža energetske vzorčnih točk, ki je predstavljena v Katalogu Energetske vzorčnih točk https://www.nekteo.eu/data/_dateimanager/downloads/ESP-Katalog-21x21cm-NEKTEO-WEB-Katalog.pdf in na internetni strani projekta NEKTEO. Gorenjska je v okviru čezmejne mreže energetske vzorčnih točk predstavljena z desetimi energetske vzorčnimi točkami v pilotnih občinah. Skupaj s slednjimi smo se udeležili letnega čezmejnega natečaja NEKTEO za najbolj energetske učinkovito občino, javno stavbo in javnega uslužbenca. Veseli nas, da je Občina Žiri v okviru čezmejnega natečaja NEKTEO v letu 2018 poleg Občine Železna Kapla / Bad Eisenkappel na avstrijskem Koroškem prejela priznanje za najbolj učinkovito občino NEKTEO z najnižjo specifično rabo energije v javnih objektih v letu 2017 (v primerjavi z letom 2016),« pravi vodja projekta NEKTEO pri Razvojni agenciji Sora Darja Barič.

Izvedeno je bilo več energetske čezmejnih ekskurzij za ozaveščanje ciljnih skupin.

Spomladi 2019 smo udeležencem predstavili inovativne energetske dobre prakse in energetske vzorčne točke Gorenjske. V Češnjici pri Kropi smo si ogledali Inštitut Metron, mednarodno priznani raziskovalni inštitut za električna vozila, v Škofji Loki novi laboratorij za prototipiranje na MIC, Šolskem centru Škofja Loka in predstavljen je bil sistem za energetske mo-

To je posebej prilagojena prikolica, opremljena s sodobno merilno opremo ter zanimivimi didaktičnimi pripomočki, s katerimi smo na praktični način predstavili uporabo obnovljivih virov energije (OVE) in učinkovito rabo energije (URE) ciljnim skupinam. Namen te mobilno izobraževalne enote je ozaveščanje, izobraževanje ter približevanje energetske učinkovitosti.

z didaktičnimi pripomočki NEKTEO gorenjskim učiteljem in učencem.

Presežen osnovni cilj

V okviru zaključne konference projekta NEKTEO, ki je bila 27. novembra 2019 v Celovcu, je bil predstavljen dosežen in celo presežen cilj projekta, zmanjšanje rabe energije za 5 odstotkov, saj

predstavljene dobre prakse pri nižanju rabe energije v naslednjih objektih: Šolski center Škofja Loka, Športna dvorana Poden, Osnovna šola Jela Janežiča, Osnovna šola Ivana Groharja, Vrtec Najdihojca in Center slepih, slabovidnih in starejših Škofja Loka. V projektu NEKTEO je občina predstavila tudi izvedbo zahtevnega načrtovanja skoraj ničenergijskega Vrta Kamnitnik, enega energetske najbolj učinkovitih vrtcev v Sloveniji.

V občini Žiri se je kot energetske vzorčno točko predstavila Osnovna šola Žiri s fotovoltaično elektrarno na strehi stavbe in izvedeno energetske sanacije dela stavbe ter menjavo energenta za ogrevanje (toplotna črpalka sistem voda-voda). Na šoli za spremljanje porabe energije vodi energijsko knjigovodstvo že več let. Predstavljena je tudi energetske vzorčna točka Kulturno središče Stare Žiri, kjer so prav tako zamenjali energent za ogrevanje (toplotna črpalka) v okviru sredstev Evropskega sklada za regionalni razvoj v letih 2014–2015.

Občina Preddvor je predstavljena kot stoodstotno samooskrbna občina. Predstavljena je tudi energetske vzorčna točka Leseni pasivni vrtec Storžek. Vrtec ima leseno masivno konstrukcijo, visoko kvaliteto izolacijo in leseno fasado z najvišjim možnim nivojem prihranka energije. Kot energetske vzorčna točka pa je tudi predstavljena Osnovna šola Matije Valjavca Preddvor, ki se ogreva z uporabo obnovljivih virov energije, prav tako preko daljinskega ogrevanja.

K projektu je pristopila tudi obmejna občina Jezerško, ki meji na Občino Železna Kapla / Bad Eisenkappel na avstrijskem Koroškem. Ta je na avstrijskem Koroškem prepoznana kot ena najbolj energetske učinkovitih občin na avstrijskem Koroškem in tudi na območju celotne Avstrije. Na podružnični šoli Jezerško se je v času projekta NEKTEO vzpostavil sistem za energetske monitoring za spremljanje porabe toplote in elektrike. Na šoli je bil tudi za namen javnega prikaza rabe energije postavljen monitor, preko katerega je mogoče spremljati porabo energije v realnem času. Občina Jezerško je predstavljena tudi kot energetske

vzorčna točka, saj je tam med drugimi možna uporaba brezplačne polnilnice za električna vozila in izposoja več električnih koles obiskovalcem.

Zadovoljni z rezultati

Tine Radinja, župan Občine Škofja Loka: »Občina Škofja Loka se na več nivojih trudi ravnati trajnostno. Prav lani smo denimo dokončali veliko investicijo v skoraj ničenergijski vrtec. Zaradi naših usmeritev smo se po seznanitvi z vsebino takoj priključili k projek-

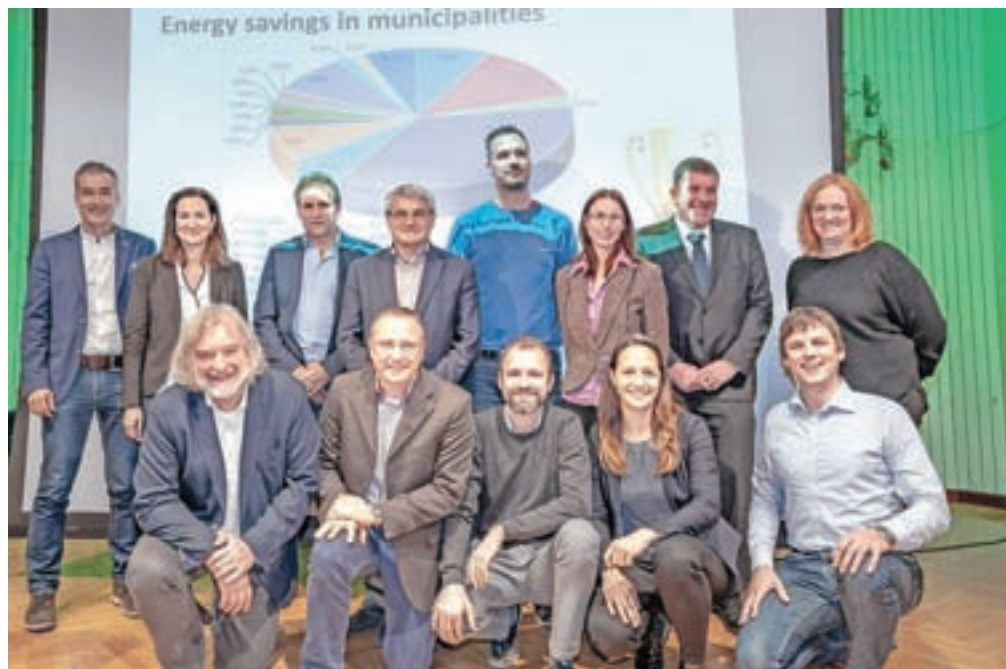
Tine Radinja

tu NEKTEO. Rezultate ocenjujem kot zelo pozitivne. V tem sklopu so bile namreč vzpostavljene energetske vzorčne točke in izdelani učni pripomočki za izobraževanje in ozaveščanje javnih uslužbencev in osnovnošolcev. Vesel sem, da se predstavniki javnih zavodov z učinkovitim energetskekim menedžmentom trudijo znižati porabo energije, da smo s sistemom upravljanja z energijo na nivoju občine poskrbeli za dvajsetodstotno znižanje rabe energije objektov javne uprave, ki so v domeni občine. V okviru projekta smo integrirali merilnike porabe vode v informacijski sistem, kar omogoča sledenje porabe na minutnem nivoju. S tem je preprečeno nepotrebno odtekanje vode v primeru puščanja, kar ima tudi finančni učinek.«

Janez Žakelj, župan Občine Žiri: »Čeprav živimo v lepem in zelenem okolju, je zanimivo, da so Žirovci skrb za čisto okolje poudarili kot enega od pomembnih dejavnikov razvoja naše občine, kar je bilo leta 2015 zapisano v Strategijo razvoja

Janez Žakelj

Partnerji na sklepnih konferenci novembra 2019 v Celovcu / Foto: Tomaž Druml

monitoring občine. V Preddvoru smo si ogledali leseni pasivni vrtec Storžek.

Sistemi za energetske monitoring

Vzpostavljeno je bilo 24 sistemov za energetske monitoring na čezmejnem območju, od tega v pilotnih objektih občin na Gorenjskem štirje. Ti sistemi spremljajo rabo energije v objektih (šole, vrteci in podobno) z merilno opremo za merjenje porabe toplote, elektrike in vode v realnem času in uporabnikom zagotavljajo povratne informacije o dejanski porabi energije, s čimer dvigujejo motiviranost za varčevanje z energijo. Na Gorenjskem so bili vzpostavljeni štirje sistemi za energetske monitoring: v podružnični šoli na Jezerškem, v Žireh v tamkajšnji osnovni šoli, v Škofji Loki v Bazenu Stara Loka, v tej občini pa je bil tudi nadgrajen energetske nadzorni sistem s spremljanjem porabe vode v pilotnih objektih, ki so v domeni občine.

Zanimivi didaktični pripomočki

Razvit je bil tudi čezmejni potujoči ambasador energetske učinkovitosti NEKTEO.

Ambasador NEKTEO potuje po celotnem območju partnerstva, obiskal je tudi Gorenjsko. Aprila 2019 je bila v Škofji Loki predstavitev ambasadorja NEKTEO in didaktičnih pripomočkov javnim uslužbencem in predstavnikom pilotnih občin, ravnateljem in učiteljem tehničnega pouka iz osnovnih šol ter drugih izobraževalnih institucij. Oktobra 2019 bili izvedeni izobraževalni dnevi na temo trajnostna energija – obnovljivi viri in učinkovita raba energije na osnovnih šolah v Škofji Loki in na Jezerškem. Predstavitve in izobraževalni dnevi z didaktičnimi pripomočki NEKTEO se je udeležilo 40 učiteljev in 302 učenca. Decembra 2019 in januarja 2020 smo v sodelovanju s Šolskim centrom Škofja Loka izvedli še dve predstavitvi

smo s sodelujočimi občinami, šolami in drugimi organizacijami na čezmejnem projektnem območju Slovenije (goriške in gorenjske regije) in Avstrije (avstrijska Koroška) dosegli prihranek energije v višini 9,86 odstotka v vključenih javnih stavbah v letu 2018 v primerjavi z izhodišnim letom 2016.

Občine v projektu

Občina Škofja Loka se v projektu NEKTEO predstavlja kot občina z urejenim in kakovostnim sistemom upravljanja z energijo, ki s sistemom meritev rabe energije omogoča spremljanje več kot 65 odstotkov rabe energije v objektih v občinski lasti. Skozi projekt NEKTEO je vzpostavila »Pot ob Sori – okolju prijazna raba energije«, kjer so

Ambasador NEKTEO in didaktična učila so se predstavili na izobraževanju odraslih v MIC Škofja Loka aprila 2019. / Foto: Darja Barič, Razvojna agencija Sora

občine Žiri. Pomena trajnostnega razvoja se zavedamo tudi na občini, kjer smo v zadnjih letih uspešno izvedli številne projekte, usmerjene v skrb za okolje: izgradnjo sodobne čistilne naprave, uporabo obnovljivih virov energije za ogrevanje osnovne šole in vrtca ter energetsko sanacijo omenjenih stavb, pasivno gradnjo športne dvorane in novega šolskega dela, uporabo obnovljivih virov energije v Muzeju Žiri, optimizacija javne razsvetljave in drugo. K projektu NEKTEO je Občina Žiri pristopila z namenom izobraževanja in ozaveščanja za energijo odgovornih oseb v javnih stavbah ter vseh naših prebivalcev. Cilj je bil nedvomno dosežen, saj je bila občina Žiri v okviru čezmejnega natečaja izbrana za občino z najnižjo specifično rabo energije v javnih objektih v letu 2017. To je priznanje predvsem tistim, ki so odgovorni za te objekte, za Občino Žiri pa je zaveza, da bomo tudi v prihodnje odgovorni do okolja in do naših zanamcev.

Rok Roblek, župan Občine Preddvor: »Občina Preddvor je v projektu NEKTEO predstavljena kot stododstno samooskrbna občina, saj je oskrbovana z električno energijo, ki se pridobiva iz obnovljivih virov. V

Rok Roblek

občini Preddvor je vzpostavljeno daljinsko ogrevanje vseh javnih objektov z uporabo obnovljivih virov energije (ogrevanje na lesno biomaso), na toplovod pa je priklopljen tudi sto gospodinjstev. Predstavljena je tudi energetsko vzorčna točka Leseni pasivni vrtec Storžek, ki smo si ga s predstavniki čezmejnih občin in strokovnih organizacij ogledali tudi v okviru Čezmejne strokovne ekskurzije na Gorenjskem v maju 2019. Kot energetsko vzorčna točka pa je tudi predstavljena Osnovna šola Matije Valjavca Preddvor. Vsi javni objekti v občini so sanirani z vidika porabe energije, kar nam daje ne samo prihranek, temveč tudi zgled za

trajnostno gradnjo v prihodnosti. Vrtec je izjemno kakovosten, kar je izjemno pomembno, ne samo z vidika časa, ki ga otroci preživijo v njem, temveč predstavlja obdobje in smer gradnje javnih objektov v prihodnosti. Predvor bo nadaljeval pot samooskrbe na vseh nivojih, predvsem pa stremimo k razvoju družbe, ki ne bo izvajala emisije. Okolje je namreč steber razvoja gospodarstva in turizma v občini in pomembno je, da ostane ohranjen za prihodnje rodove.

Andrej Karničar, župan Občine Jezerko: »V sklopu projekta NEKTEO je Občina Jezerko po energetski sanaciji Podružnične šole Jezerko in Vrtca Palček z vzpostavitvijo nadzornega sistema za merjenje toplote in elek-

Andrej Karničar

trike želela preveriti učinkovitost energetske sanacije in spodbuditi vse zaposlene k čim bolj smotni rabi energije. S poznavanjem osnovnih kazalnikov je vodstvo šole z enostavnimi ukrepi v zelo kratkem času zabeležila zelo dobre rezultate glede rabe energije. Pri tem so nam v veliko pomoč tudi javni prikazovalniki, kjer lahko otroci, zaposleni in obiskovalci sproti spremljajo porabo energije v stavbi. Informativni zaslon za energetsko vzorčne točke smo postavili tudi v turistično-informacijski center. Poleg šolske stavbe smo v zadnjem obdobju energetsko sanirali tudi kulturni dom Korotan, uporabnikom ponudili brezplačno polnjenje električnih vozil in spodbujali turiste, da so za ogled številnih jezerskih znamenitosti namesto avtomobila uporabili električno kolo.

Christian Goritschnig, predstavnik vodilnega partnerja projekta NEKTEO, Amt der Kärnten Landesregierung, Abteilung 8 / Deželna vlada avstrijske Koroške, Oddelek 8, Celovec (Avstrija): »Projekt NEKTEO je vsem sodelujočim odprl nove možnosti za skupno sodelovanje na mednarodni ravni. Razvijali

Christian Goritschnig

in uresničevali smo nove ideje, vedno upoštevajoč različne pristope v Sloveniji in Avstriji, ki pa projekta niso ovirali, temveč ravno nasprotno, novi skupni pristopi so vsem nam obogatili izkušnjo. Projekti, ki poudarjajo trajnostne in obnovljive vire energije, ustvarjajo boljši svet in NEKTEO projekt je prispeval en delček k tej uresničitvi in to nas je vse udeležence tudi med seboj povezovalo. Sem zelo ponosen, da sem imel priložnost sodelovati pri tem.

Dr. Štefan Merkač, ecocontact, Vellach/Bela, Bad Eisenkappel / Železna Kapla: »Čezmejni projekt Interreg NEKTEO je v treh letih presejal cilje, ki so si jih projektni partnerji sami zastavili. Že preseganje generalnega cilja (znižanje energetske porabe v javnih stavbah) za skoraj sto odstotkov zrcali odlično sodelovanje in učinkovitost projekta, tako na slovenski kot na avstrijsko-koroški strani. Želja po nadaljevanju in nadgradnji projekta se je izrazila na Zaključni konferenci v Celovcu kot tudi na drugih srečanjih političnih zastopni-

Štefan Merkač / Foto: Tina Dokl

kov z obeh strani meje. Tako upamo, da bomo lahko tudi v prihodnje prispevali svoj delež k ohranitvi zemeljske oble.

Jurij Bernik, v. d. direktorja Razvojne agencije Sora (partner projekta iz Gorenjske): »Čezmejni projekt NEKTEO je primer odličnega sodelovanja vseh partnerjev projekta in tudi zunanjih izvajalcev predvsem s tehničnega področja, ki so omogočili kvalitetno izpeljavo vseh v projektu načrtovanih aktivnosti. Poudariti velja veliko odzivnost občin na Gorenjskem, ki so

Jurij Bernik / Foto: Tina Dokl

bile vključene v projekt. Zastavljeni cilji projekta so bili zato uspešno doseženi. Pomembno je omeniti tudi edukativni pomen projekta NEKTEO, z ozaveščanjem širše javnosti, dodatnim usposabljanjem odgovornih za racionalno rabo energije v javnih objektih, predvsem pa učiteljev in učencev ter dijakov, ki so na izobraževalnih pridobili dodatna znanja o pomenu premišljene rabe energije v današnjem času, ko nas na naša ravnanja resno opozarjajo klimatske spremembe.

Rajko Leban, direktor GOLEA – Goriška lokalna energetska agencija (partner projekta iz Goriške): »Goriška lokalna energetska agencija GOLEA je ponosna na izredno uspešno izpeljan projekt NEKTEO, saj je bil cilj zmanjšanja rabe energije ne le dosežen, temveč celo pre-

Rajko Leban

sežen. Cilj smo dosegli s številnimi aktivnostmi: s pomočjo ambasadorja NEKTEO smo dosegli preko 2000 javnih uslužbencev in učencev, izvedli smo pet čezmejnih strokovnih ekskurzij, izdelali smo nasvete NEKTEO za varčevanje z energijo, spletno orodje za merjenje energetske učinkovitosti posameznika, čezmejno spletno platformo za prikaz kazalnikov rabe energije v vključenih objektih. S številnimi objavami, gradivi, predstavitvami ter čezmejno mrežo energetske vzorčnih točk smo prispevali k dvigu zavesti o pomenu energetskega varčevanja in možnosti energetske prihrankov. Doseženi in preseženi cilji pa so rezultat dobrega sodelovanja med partnerji, kjer so igrali ključno vlogo prenos znanja v obe smeri, dobra komunikacija

ter skupno delo. Ponosni smo tudi na sedem goriških vključenih občin v projekt, kjer sta se kot energetska učinkoviti izkazali primorska občina Tolmin in primorska stavba OŠ Cerkno.

Gregor Kustec, direktor podjetja ENEKOM (sodelujoče organizacija v projektu): »Za našo družbo je bil projekt NEKTEO pomemben, ker smo lahko širili aplikacije naših najboljših razpoložljivih tehnik na večje število uporabnikov. Sodelovanje na projektu z avstrijskimi partnerji pa je potrdilo uspešnost našega dela na področju sistemov upravljanja z energijo kakor tudi energetske informacijskih sistemov. Poleg sodelovanja pri vzpostavitvi energetske nadzornih sistemov, ki temeljijo na spremljanju podatkov o rabi energije v dvanajstih javnih objektih primorskih in gorenjskih občin, smo sodelovali tudi pri implementaciji sistema nadzora porabe vode v javnih objektih Občine Škofja Loka. V okviru projekta je bil vzpostavljen sistem spremljanja več kot polovice celotne porabe vode občinskih objektov v realnem času. Izdelani

Gregor Kustec

so bili tudi javni ekranski prikazi, ki omogočajo transparentnost nad rabo energije in vode. Na osnovi vzpostavljenega energetskega nadzorno-informacijskega sistema v občini Škofja Loka je bilo izvedenih več aktivnosti v optimizacijo rabe energije in vode. Izvedba projekta je pozitivno vplivala tudi na rabo energije in vode objektov, ki niso bili vključeni v projekt NEKTEO.

Alojzij Kokalj, Vodja MIC – Medpodjetniškega centra, Šolski center Škofja Loka: »V izvedbene aktivnosti projekta NEKTEO na Gorenjskem je bil v letih 2019 in 2020 pomembno vključen tudi ŠC (MIC) Škofja Loka. Aprila in maja lani smo gostili ambasadorja NEKTEO (mobilna energetska prikolica z didaktičnimi pripomočki maket v obliki lesenih hišk z vgrajeno

elektroniko) in ga vključili v aktivnosti Učnega izdelovalnega laboratorija. Del izobraževanja za strokovnjake s področja energetike je poleg sodobno opremljenega laboratorija za energe-

Alojzij Kokalj

tiko na Srednji šoli za strojništvo in VSŠ, potekal tudi s predstavitvami ambasadorja NEKTEO. Učitelji in dijaki Srednje šole za strojništvo so pripravili tudi kombinirano predstavitev sodobnih učil s področja energetike za mednarodno skupino strokovnjakov v okviru čezmejne strokovne ekskurzije NEKTEO na Gorenjsko. Sodelovanje so v letu 2019 zaključili z aktivno udeležbo na zaključni konferenci NEKTEO v Celovcu. Januarja letos pa so dijaki ŠC Škofja Loka pod mentorstvom Monike Hadalin, za energetsko učinkovitost in trajnostni energetske razvoj s pomočjo učil NEKTEO, navduševali več skupin osnovnošolcev, ki so jim v ŠC Škofja Loka pripravili predstavitev v okviru tehniškega dne. Veseli smo še enega odličnega primera dobre prakse sodelovanja med institucijami v lokalnem okolju, ki je zaradi kakovosti prepoznano tudi v mednarodnem okolju.

Matevž Šifrar, učitelj, Osnovna šola Cvetka Goljarja, Škofja Loka: »Učenci so spoznali načine, s katerimi lahko v domačem okolju prispevajo k zmanjšanju porabe energije za ogrevanje, razsvetljavo in prezračevanje. Vsebine so bile razumljivo predstavljene s pomočjo zanimivih didaktičnih hišic. Z zanimanjem so sprejeli vsebine, ki so bile predstavljene na sproščen način, ob zavedanju, da na tak način lahko prispevamo k varovanju okolja. V šolskem programu je smiselno poudariti pomen varovanja okolja v različnih učnih vsebinah in predmetih. Dodaten poudarek in ozaveščanje o teh vsebinah bi lahko še kdaj dosegli s podobnim ali enakim dnevom dejavnosti. Če bi bilo mogoče, bi z veseljem te vsebine še enkrat ponudili učencem na naši šoli.«

Projektpartner / Projektni partnerji

LAND KÄRNTEN

KLAGENFURT
AM WÖRTHERRSEE

GOLEA

MLEKO SENENE PRIREJE – ZAJAMČENA TRADICIONALNA POSEBNOST

Prek vzorčne izkustvene kmetije na Škofjeloškem do znanja in izkušenj za pridelavo mleka senene prireje

Spodbujanje pridelave in porabe mleka in izdelkov iz mleka senene prireje ter jagodičevja, sadja in sadnih izdelkov preko izkustvenih kmetij je pristop, ki ga v okviru projekta **sodelovanja Odprta vrata kmetij** izvajajo štiri lokalne akcijske skupine na širšem Gorenjskem, Idrijsko-Cerkljanskem in v Osrednjeslovenski regiji. Na Škofjeloškem sta svoja vrata odprli **ekološka kmetija Pr' Demšari iz Martinj Vrh in Drevesnica Zakotnik iz Dorfarj**, ki skozi razvoj in izvajanje programov prenosa znanja in izkušenj sušenja sena, vzpostavitve nasadov jagodičevja in sadovnjakov odpirata svoja vrata splošni in strokovni javnosti.

Ekološka kmetija Pr' Demšari je ena izmed pionirjev pridelave in prodaje mleka senene prireje v Sloveniji. V letu 2019 je od Inštituta za kontrolo in certifikacijo Univerze v Mariboru prejela **certifikat ZTP – zajamčena tradicionalna posebnost, za mleko, po specifikaciji zaščiteni na nivoju EU »Heumilch/Haymilk/Latte fieno/Lait de foin/Leche de heno«**. Prejem certifikata pomeni, da na kmetijskem gospodarstvu izpolnjujejo vse zahteve prireje mleka, opredeljene v specifikaciji.

V Sloveniji so za izvajanje postopka certificiranja zaščitenih kmetijskih pridelkov in živil, kamor spada tudi certificiranje zajamčene tradicionalne posebnosti (ZTP), za mleko, po specifikaciji zaščiteni na nivoju EU »Heumilch/Haymilk/Latte fieno/Lait de foin/Leche de heno« imenovani trije certifikacijski organi.

Andreja Kolar iz Inštituta za kontrolo in certifikacijo Univerze v Mariboru (IKC UM) v nadaljevanju pojasnjuje prednosti in postopek certificiranja zajamčene tradicionalne posebnosti – mleko senene prireje.

Certificiranje mleka senene prireje se v Sloveniji izvaja že od leta 2015. Takrat je IKC UM vzpostavil certificiranje po zasebnem standardu »Seneno mleko«/»Seneno meso«. Z željo po večji prepoznavnosti kakovostnih proizvodov se je IKC UM v letu 2019 pridružil projektu EIP Seneno mleko in meso in se v korist pridelovalcev, proizvajalcev in potrošnikov odpovedal svojemu zasebnemu standardu. Od leta 2019 tako poteka certificiranje mleka senene prireje na nivoju EU.

Kmetijska gospodarstva, ki želijo mleko in mlečne izdelke označevati s pripadajočimi označbami ZTP ter se sklicevati na mleko senene prireje, se morajo vključiti v postopek certificiranja in pridobiti certifikat, ki dokazuje skladnost prireje in predelave z zahtevami specifikacije ter certifikacijskega programa. Vsakršno sklicevanje na mleko ali proizvode iz mleka senene prireje, brez povezave s certifikatom, je neskladno in zavajajoče.

V postopku prireje mleka je ena od glavnih zahtev, da na kmetijskem gospodarstvu ni prisotnosti in krmljenja fermentirane krme katere koli vrste (bale v foliji, silaža ...). Za vsa kmetijska gospodarstva, ki se vključijo v postopek certificiranja, velja tudi prepoved krmljenja gensko spremenjene krme in krnil

ter omejitev količine krmljenja močne krme. Prav tako mora biti delež suhe snovi iz voluminozne krme v obroku na letni ravni večji od 75 odstotkov.

Pridobitev certifikatov zajamčene tradicionalne posebnosti za mleko in proizvode iz mleka senene prireje dajeta proizvajalcu predvsem:

- proizvod višje kakovosti, ki je proizveden na tradicionalen način,
- prepoznavnost proizvodov na nivoju EU in širše,
- priložnost nove prodajne poti in vstop tudi na trge izven Slovenije,
- proizvod, ki je iskan na trgu ter cenjen s strani potrošnikov,
- možnost prodaje po višji ceni,
- boljšo konkurenčnost na trgu ter zaradi povečanega povpraševanja pridobitev nove skupine potrošnikov.

Mleko in mlečni izdelki, izdelani iz mleka senene prireje, so lahko na trgu označeni z naslednjimi označbami:

1. Logotip seneno je zasebni logotip IKC UM in se lahko uporabi prostovoljno, na podlagi izdanega certifikata in odobritve s strani certifikacijskega organa IKC UM.

2. Evropska označba se uporabi v primeru sklicevanja na certificirano surovino. Njena uporaba je v tem primeru obvezna.

3. Slovenska nacionalna označba ZTP se lahko uporabi na podlagi izdanega certifikata ZTP in odobritve pristojnega organa (MKGP). Uporaba je prostovoljna.

Uporaba nacionalne in evropske označbe je natančno predpisana z zakonodajo.

Andreja Kolar, IKC UM, dodaja, da je certificiranje odlična priložnost za gorske in hribovske kmetije, kmetije z omejenimi dejavniki ter kmetije, ki se ukvarjajo s predelavo mleka in želijo kakovostno surovino za proizvodnjo. Če kmetije nimajo prireje mleka, ker se ukvarjajo z rejo do jilj, se lahko vključijo v postopek certificiranja »Senenega mesa«.

Pripravili:
Andreja Kolar, IKC – Inštitut za kontrolo in certifikacijo UM
Jerneja Klemenčič Lotrič, Razvojna agencija Sora, projekt sodelovanja Odprta vrata kmetij

V srcu nosili domovino

V Šenčurju so s slovesnostjo obudili spomin na štirideset pobitih talcev januarja 1944. Javni protest, ker spomenik ni obnovljen po prvotni podobi.

Igor Kajzer, slavnostni govornik na slovesnosti pri spomeniku štiridesetim talcem v Šenčurju

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Šenčur – Zaradi napada partizanov na patroljo orožništva med Šenčurjem in Visokim januarja 1944, ko so padli trije orožniki, je Gestapo zagrozil, da bo zbral moške iz Šenčurja in Srednje vasi in jih postrelil kot talce. Takratni šenčurski komisar Franc Padar je dejal, naj ustrelijo najprej njega, potem šele druge, s čimer je preprečil poboj domačinov. Namesto tega so na Sitarjevo njivo, kjer danes stoji spomenik, privedli štirideset talcev iz begunjskih zaporov in jih pobili.

»Edini greh takrat pobitih nesrečnikov je bil, da so nosili v srcu domovino in upanje, da se bo takratna svetovna vojna čim prej končala, saj je nemška moč začela

pešati in doživljati številne poraze. Zato se je okupator, tudi ob pomoči domačih izdajalcev, še toliko okrutneje znašal nad civilnim prebivalstvom,« je v slavnostnem nagovoru dejal Igor Kajzer, podpredsednik Območne organizacije Socialnih demokratov Kranj, in obsodil predvsem izdajstvo domačih ljudi, domobrancev, ko je rojak izdajal rojaka. »Prav je, da ohranjamo spomin na pretekle dogodke, ponavljamo rodovom, kaj so morali naši dedki, babice, bratje, sestre, možje in žene pretrpeti, da danes lahko stojimo na svobodni slovenski zemlji, govorimo in pišemo svoj jezik.« Dejal je, da je ponosen na Šenčur, kjer so množico ulic in naselij poimenovali po padlih šenčurjanih, ki so v času druge svetovne

vojne dobro vedeli, kje je njihovo mesto, in niso pomišljali, kolikšna bo njihova žrtev.

V kulturnem programu so nastopili Mešani pevski zbor »Kokrški odred« Preddvor, učenci Osnovne šole Šenčur in pevka Vida Šušteršič. Franc Kržan iz Krajevne organizacije borcev za vrednote NOB Šenčur pa je prebral javni protest v zvezi s sanacijo spomenika štiridesetim talcem. Pred leti je bil spomenik oskrunjen. Poškodovanega so sanirali po kulturnovarstvenih merilih in ob financiranju Občine Šenčur, kar je po besedah govnika hvalevredno. Toda spomenik ni bil obnovljen po prvotni podobi, zaradi česar so borci izrekli javni protest in zahtevo po dokončni sanaciji.

Nova premiera Ta bol' teatra

SUZANA P. KOVAČIČ

Kranjska Gora – Igralska zasedba Ta bol' teatra je na domačem odru Ljudskega doma v Kranjski Gori v soboto premierno uprizorila gledališko igro Ira Levi- na Smrtna past, kriminalno s primesmi komedije, polno vznemirljivih zasukov in napetosti. Dogajanje je postavljeno v sedemdeseta leta z vložki iz sedanosti. Pred očmi gledalca se odvija zgodba z več preobrati in umori, a vendar do konca ne vemo, kdo je morilec in kdo res ubit. Zapletov je več kot dovolj ... Predstavo je režirala Tatjana Peršuh. Premiera je uspela, igralci so bili prepričljivi v svojih vlogah,

Igralska zasedba v Smrtni pasti. Ponovitev igre bo v soboto, 1. februarja. / Foto: Uroš S. Abram

ponovitev pa si lahko ogledate vsoboto, 1. februarja, ob 19.30 v Ljudskem domu. Ta bol' teater je gledališka skupina, ki deluje v okviru Kulturno-prosvetnega društva

Josip Lavtižar Kranjska Gora. Skupina že vrsto let uspešno uprizarja različna dramska dela in se predstavlja po vsej Sloveniji in tudi v zamejstvu.

Podražitev bo plačala občina

Kranjski mestni svetniki so dobili predlog, da del višje cene storitve pomoči na domu plačajo uporabniki, a so sprejeli sklep, da podražitev plača občina. Imenovanje direktorja Gasilsko reševalne službe Kranj so preložili.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Še pred začetkom sredine seje kranjskega mestnega sveta je župan predlagal, da obravnavo in glasovanje o imenovanju direktorja javnega zavoda Gasilsko reševalna služba Kranj umaknejo z dnevnega reda. Kot je bilo razvidno iz gradiva za sejo, so se na javni razpis, ki se je končal konec minulega leta, prijavi trije kandidati. V izbirnem postopku je največ točk dobil sedanji v. d. direktorja Tomaž Vilfan, ki ga je župan Matjaž Rakovec tudi predlagal za direktorja.

sedanjega v. d. direktorja ni prišlo. Računam, da bodo mestni svetniki ravnali odgovorno in da bomo to sprejeli na marčevski seji,« je povedal župan Matjaž Rakovec.

Na pobudo svetnika Igorja Velova so z večino glasov z dnevnega reda umaknili tudi obravnavo izvajanja urejanja in čiščenja javnih zelenih površin.

Pri kadrovske zadevah so v Svet Zavoda za turizem in kulturo Kranj kot predstavnika Mestne občine Kranj imenovali Marka Čehovina, kot predstavnika javno-

Ilijo Dimitrievskega, Milana Glamočanina in Darka Jarca. Kot nadomestno članico Komisije za kulturo in šport pri mestnem svetu so imenovali Editto Plava.

Zapuščene živali na Gmajnici

Po dolgi razpravi so svetniki potrdili tudi namero občine, da kupi stavbo pošte v starem Kranju, prav tako pa so se strinjali, da bodo zapuščene živali s področja kranjske občine našle zavetišče oziroma pomoč in oskrbo na Gmajnici v Ljubljani, ki jo upravlja javni zavod Živalski vrt Ljubljana oziroma njegova notranja organizacijska enota Zavetišče za živali Ljubljana.

Cene za uporabnike ostajajo enake

Zelo dolga je bila tudi polemika svetnikov o predlogu občinske uprave glede višjih cen storitve pomoči na domu. To za občino po pogodbi izvaja Dom upoko-jencev Kranj. Kot je pojasnila vodja Urada za družbene dejavnosti Nada Bogataj Kržan, je bila lani ta cena 19,37 evra, letos pa naj bi se povejšala za 0,97 evra. Večino

stroška te pomoči nosi občina (77,9 odstotka), uporabniki pa so ob delovnikih sedaj plačevali 4,20 evra, nekaj višja pa je bila cena ob nedeljah in praznikih. Po novem predlogu naj bi del tega povzročanja (trideset centov ob delovnikih) plačali tudi uporabniki. Kot je tudi pojasnila Bogatajeva, je kranjska občina med tistimi mestnimi občinami v Sloveniji, kjer je ta storitev za uporabnike med najcenejšimi.

Kljub temu se svetniki večinoma niso strinjali, da se povečanje ekonomske cene pozna v žepih uporabnikov. Svetnik Bojan Homan je opozoril tudi na nizke plače socialnih oskrbovalk na domu, kar se odraža tudi v težavah s kadrom, ki ga imajo v Domu upokojencev Kranj. Predlagal je, da se jim iz povešane cene storitev zagotovijo boljše plače. Na nevzdržne razmere zaradi odlašanja s sprejetjem zakona o dolgotrajni oskrbi so opozarjali tudi drugi svetniki, Igor Velov pa je predlagal, da se predlagane višje cene storitve pomoči na domu sicer potrdijo, razliko pa naj plača občina, ne uporabniki. Takšen sklep so nato svetniki tudi sprejeli.

Zalogovniki blata so že skoraj polni

V Komunalni Kranj pravijo, da je cena prevzema in odvoza blata s čistilne naprave v Kranju poskočila za več kot sto odstotkov. Na razpis za novega prevzemnika ni prišla nobena ponudba.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Težave, nastale po odločitvi Madžarske, da ne bo več sprejemala blata iz slovenskih čistilnih naprav, so tako kot večino komunalnih podjetij dosegle tudi Komunalo Kranj. Prevzem blata s Centralne čistilne naprave Kranj in ostalih čistilnih naprav v njenem upravljanju sicer še poteka, vendar pod bistveno spremenjenimi pogoji, je razložil direktor Matjaž Berčon. »Problemi so se začeli s potekom stare pogodbe o prevzemu 10. oktobra lani, ko je cena z odvozom znašala še 62 evrov na tona. Od tedaj nam dehidrirano blato občasno prevzemajo različni prevzemniki – a samo manjše količine, tako da se problem z dehidriranim blatom stopnjuje –, vendar že po znatno višjih cenah, in sicer v tem trenutku po 145 evrov na tona, medtem ko nekatera komunalna podjetja že plačujejo ceno okoli 200 evrov na tona,« je pojasnil Berčon.

Zalogovniki pragnitega blata iz gnilišča na Centralni čistilni napravi Kranj so že polni do tri četrtine kapacitet, kar po Berčonovih besedah pomeni, da lahko v običajnih okoliščinah obratujejo z linijo blata še

kakšen teden dni. »Računamo pa, da imamo z novim ponudnikom odvoz zagotovljen do maja,« je poudaril.

Nastalega problema v Komunalni Kranj sami ne morejo rešiti, saj je zakonodaja glede odpadkov zelo stroga, zato se išče rešitev na ravni države, dodaja Berčon. V podjetju so sicer že decembra prek javnega naročila iskali novega prevzemnika blata, a se nanj ni javilo nobeno pooblaščenno podjetje. »Rešitve na področju problematike dehidriranega blata obstajajo, a so dolgotrajne in zelo drage. S sušenjem dehidriranega blata bi namreč lahko zmanjšali količine, s sežigom pa bi kot ostanek ostal samo pepel,« razmišlja Berčon.

Glede na dva- do trikratni skok cen prevzema in odvoza blata se lahko v Komunalni Kranj stroški ravnanja z odpadnimi vodami na letni ravni povzdignejo za od 300 do 450 tisoč evrov. »Skupaj z vsemi ostalimi stroški storitev in omrežnin to vpliva na približno 25-odstotno povečanje cen ravnanja z odpadnimi vodami, o čemer bodo na naš predlog odločale občine v naslednjih tednih,« je še napovedal direktor kranjske komunale.

Mestni svetniki so se seznanili s študijo obremenjenost okolja z visokofrekvenčnimi elektromagnetnimi sevanji, študijo o ukrepih ureditve prometnega omrežja in izgradnjo avtocestnega priključka Kranj sever ter poročilom o kadrovske in prostorske problematiki Zdravstvenega doma Kranj.

»Kot predsedujoči mestnemu svetu sem dobil na mizo obvestilo, da so se vodje svetniških skupin dogovorili, da to točko umaknemo z dnevnega reda. Kot vidim, so na to vplivali politični interesi, zato do imenovanja

sti pa Jureta Šprajca. V Svet Gorenjskih lekarn so kot predstavnika ustanovitelja imenovali Klemena Valterja. V Svet Območne izpostave Javnega sklada Republike Slovenije za kulturne dejavnosti so imenovali

Most pri Šumberku bodo kmalu prenovili

JASNA PALADIN

Domžale – Občina Domžale se bo v kratkem lotila rekonstrukcije mostu preko Kamniške Bistrice pri Šumberku, saj je obstoječi – sicer namenjen le pešcem in kolesarjem – preozek in dotrajan. V teh dneh so namreč že izbrali izvajalca del. »Novi most za pešce in kolesarje je zasnovan sodobno, z ustrežno širino ter bo poleg pešcem in kolesarjem občasno namenjen

tudi za intervencijska vozila z omejeno težo. Brv je zasnovana kot integralna prednapeta betonska konstrukcija, ki premošča reko v dveh razponih svetle dolžine 28,3 + 8,8 metra ter skupne širine 4,10 metra. Celotna dolžina brvi je približno 39,25 metra,« pojasnjujejo na občini, kjer bodo za nov most namenili slabih 250 tisoč evrov. Dela se bodo začela sredi februarja in bodo zaključena do konca avgusta.

Most pri Šumberku bodo začeli obnavljati sredi februarja.

Nova drsna vrata na kranjskem pokopališču

Kranj – Pred kratkim so ob upravni stavbi na Mestnem pokopališču Kranj zamenjali dotrajana vrata službenega vhoda. »Popravilo elektromotorja ni bilo več mogoče, zato je Mestna občina Kranj zagotovila sredstva za investicijo v nova drsna vrata z vključenimi vrati za osebni prehod,« pojasnjujejo na Komunalni Kranj in dodajajo, da nova pridobitev na Mestnem pokopališču Kranj prinaša spremembo za obiskovalce pokopališča, saj prehod skozi služben vhod, kjer so bila včasih vrata ves čas odprta, ni mogoč. Vrata so namreč zaklenjena in namenjena izključno zaposlenim ter za prehod službenih vozil z namenom zagotavljanja nemotenega dela. »Vse obiskovalce obveščamo, da je vhod na območje pokopališča desno od upravne stavbe pogrebne službe, ob vežicah,« še opozarjajo.

Na kranjskem pokopališču so nova drsna vrata.

DOBRODELNI KONCERT
POMAGAJMO SKUPAJ

EVA VLADO ČERNE KRESLIN

OB SPREMLJAVI
POLICIJSKEGA ORKESTRA

Nakup vstopnic / vstopnina 15 €:
ŠKOFJA LOKA: Sokolski dom in TIC Turizem Škofja Loka
/Mestni trg 42 in Kidričeva c. 1/
KRANJ: Gorenjski Glas in
Eventim: prodajna mesta

Športna dvorana
TRATA
ŠKOFJA LOKA
sobota, 1. februar 2020,
ob 19. uri

BRINOX®
Medijski pokrovitelji:
Gorenjski Glas, Radio Sora, RADIO 1, RADIO 2, Radio Triglav, Sveti mir, Čuden svet, SAZAS

Ličen klub Škofja Loka

LIČEN KLUB ŠKOFJA LOKA, POLJANSKA CESTA 7, GORENJA VAS

Končno lastniki zemljišč

Občina Domžale je po dolgotrajnih prizadevanjih končno postala lastnica zemljišč v središču Domžal.

JASNA PALADIN

Domžale – Po letih, če ne desetletjih prizadevanj za odkup strateških zemljišč v središču Domžal, po resnih pogovorih, ki so potekali vse lansko leto, in po soglasju občinskih svetnikov je domžalski župan Toni Dragar v sredo, 29. januarja, vendarle podpisal težko pričakovano pogodbo o nakupu nepremičnin s podjetjem Tuš nepremičnine, na podlagi katere je že vložen predlog za vpis lastninske pravice za Občino Domžale. Gre za zemljišča, ki predstavljajo delno asfaltirane

površine med trgovskim delom Tuš, Zdravstvenim domom Domžale in tržnim prostorom, zanje pa bo občina odštela slabih 708 tisoč evrov.

»V vseh petnajstih letih, odkar sem župan, so pogovori bolj ali manj potekali v zvezi z urejanjem makadamskega parkirišča, dlje od tega pa nismo prišli. Predvsem zato, ker so bile na teh zemljiščih hipoteke. Zdaj lahko začnemo urejati strateška zemljišča v središču Domžal, ki nam ne bodo v breme, ampak ponos,« je po podpisu zadovoljen povedal župan.

Težko pričakovani podpis pogodbe o nakupu nepremičnin s podjetjem Tuš nepremičnine / Foto: Občina Domžale

Proračun soglasno potrjen

V občini Cerklje bodo imeli v letošnjem letu v proračunu dobrih devetnajst milijonov evrov, od tega kar trinajst milijonov za investicije.

JASNA PALADIN

Cerklje – Kot je svetnikom povedala vodja občinskega oddelka za finance Maruša Zajc, prihodki proračuna za leto 2020 znašajo skoraj 13,5 milijona evrov, odhodki pa 19,1 milijona, kar je precej več, kot so predvideli v osnutku proračuna, ki so ga predstavili na decembrski seji. Primanjkljaj v višini 5,7 milijona evrov bodo prenesli iz preteklega leta. Za komunalno infrastrukturo bodo namenili 10,5 milijona evrov, za šolstvo in vrtce 1,8 milijona,

za kulturo in šport skupaj 1,3 milijona, za investicije v zdravstvo približno milijon evrov ...

V proračunu je kar trinajst milijonov evrov namenjenih investicijam, poleg večjih načrtovanih projektov, kot so začetek gradnje krvavškega vodovoda, gradnja kanalizacije in preostale komunalne infrastrukture v Zalogu in na Štefanji Gori, ceste v Poženiku, Šmartnem, Pšati in mnogo drugega, pa je zdaj – v primerjavi z osnutkom proračuna – več denarja na kar enaindvajsetih postavkah.

»Za javno razsvetljavo v Stiški vasi bo več 55 tisoč evrov, za kanalizacijo v Pšenični Polici 207 tisoč evrov, za kanalizacijo Pšata-Poženek 511 tisoč evrov, postavka za krvavški vodovod se povzbuje za 150 tisoč evrov, za vodovod na Štefanji Gori za 40 tisoč evrov, za vodovod Pšata - Poženik bo več 171 tisoč evrov, več denarja bo zdaj tudi za mrliške vežice, za sanacijo deponije Tenetiše, za kulturne in športne programe, za prenovo športne dvorane, dodatno smo umestili v proračun tudi sofinanciranje nakupa reševalnega

vozila in postavko za legalizacijo krajevnih in gasilskih domov ...« je naštel župan Franc Čebulj in med postavkami posebej omenil 500 tisoč evrov, ki jih ima občina pripravljene za odkup Hribarjeve hiše, ki jo bo Gorenjska banka prodajala z javnim razpisom.

Svetnik Marko Bolka je v razpravi med drugim opozoril na povišanje stroškov občinske uprave, povečini pa so bili svetniki s proračunom zelo zadovoljni in prepričani, da jih bo še naprej uvrščal v sam vrh občin, v katerih se živi najbolje.

Odpovedali so se obnovi mostu

Na januarski seji je občinski svet na Jezerskem sprejel proračun za leto. Ker vanj ne bo načrtovanega priliva od države, so se za leto odpovedali obnovi Julnovega mostu.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Jezersko – Na prihodkovni strani jezerski proračun za leto 2020 znaša 1,3 milijona, odhodkov načrtujejo za 1,5 milijona. Po mesecu dni, kar je bil proračun od prvega branja v javni obravnavi, občinska uprava ni prejela nobene pripombe niti amandmaja. Upoštevali pa so pripombo s prve proračunske seje glede večjega obsega sredstev za kmetijska stanovska združenja. Med spremembami od decembrskega branja je bila najbolj šokantna, da po spremembi zakonodaje na področju izravnave iz državnega proračuna ne bodo dobili načrtovanih 80 tisoč evrov. Iz tega naslova bodo prejeli le malenkostno povišanje v primerjavi z lani. Ni jim v tolažbo, da so enako prikrajšane ostale vse slovenske občine. »Zaradi tega smo se odpovedali načrtovani investiciji v obnovo Julnovega mostu,« je pojasnil župan Andrej Karničar, prepričan, da so zlasti manjše občine v tem primeru spet prikrajšane. Na odhodkovni strani proračuna so tako za 30 tisočakov zmanjšana sredstva za investicijsko vzdrževanje cest.

Lahko pa računajo na 34 tisoč evrov več denarja iz virov Evropske unije, gre za nepovratna sredstva za medgeneracijski center. Urejajo ga v kulturnem domu Korotan. Nekaj več denarja, kot je bilo v osnutku proračuna, pa namenjajo za izvedbo druge faze vodovoda Kanonir in za ureditev ultravijolične filtracije za vodovod. Ena od naložb bo tudi povečanje šole, kjer jim zaradi večjega števila otrok v šoli in vrtcu manjka prostora.

Svetnikom je jasno, da si česa večjega z zgolj 1,3 milijona vrednim proračunom, kjer je velik del razporejen že vnaprej, ne morejo privoščiti, poleg tega odplačujejo še 90 tisoč evrov domačega dolga. Svetnica Metoda Karničar je bila edina svetnica, ki je ob proračunu na upravo naslovila več vprašanj. Ob znesku, ki ga občina plačuje za finančne storitve, pa jo je tudi zanimalo, ali bi bilo mogoče naloge s tega področja združiti še s katero od občin, da bi bilo ceneje. Župan Karničar je odgovoril, da so že v prejšnjem mandatu razmišljali o povezovanju občinskih uprav Jezerskega in Preddvora. Na začetku leta 2020 so ti pogovori spet oživel med manjšimi občinami na območju bivše kranjske občine. »Če se dobro organiziramo, lahko pridemo tudi do dobre polovice državnega financiranja. Delamo na tem, to velja za računovodstvo in za inšpektorat, smo pa zainteresirani za sodelovanje s partnerji, s katerimi se lahko odkrito pogovarjamo,« je dejal Karničar, ki meni, da bi si lahko manjše občine pomagale tudi na ta način, da v razvoju ne bi zaostajale.

V svojem poročilu svetnikom pa je župan poročal o svetu ustanoviteljev Komunalne Kranj in napovedal, da se obeta od 10- do 15-odstotna podražitev vode. Način določanja cene odvajanja in čiščenja odpadnih voda ostaja enak, želja občin pa je, da bi bile tudi te cene enotne, kot velja za vodo. V primerjavi z večjimi občinami imajo na Jezerskem visoko ceno teh komunalnih storitev. Da je za občane vzdržna, pa zagotavljajo s subvencijo iz proračuna.

GG | IZLET // 11. februarja 2020

POLZELA IN GORA OLJKA

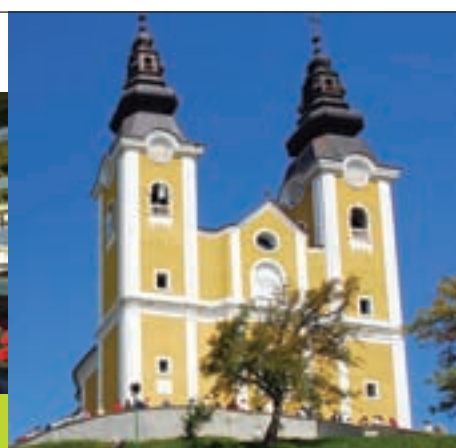
Vabimo vas na izlet v okolico Polzele. Obiskali bomo grad Komenda, v katerem sta zbirka eksponatov Suverenega malteškega viteškega reda in soba pesnice in pisateljice Neže Maurer. Ogleдали si bomo tudi Cajhnov kozolec, kjer so razstavljena stara kmečka orodja, in zbirko šaljivih glinenih figuric v Andražu, ki prikazujejo literarne junake, kot so dobri vojak Švejk, Butalci in drugi. Obiskali bomo tudi Goro Oljka, s katere je lep razgled na Zgornjo Savinjsko dolino.

Odhodi avtobusa:

z AP Škofja Loka ob 7.00, z AP Globus Kranj ob 7.25,
z AP Mercator Primskovo ob 7.35, z AP Radovljica ob 7.55.
Vrnitev v Kranj predvidevamo okrog 20. ure.

Za rezervacijo čim prej pokličite na tel. št. 04 201 42 41 ali se oglasite osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju.

Za odjave, ki prispejo kasneje kot dva delovna dneva pred odhodom, zaračunamo potne stroške.

Cena izleta je 32 evrov

Cena vključuje:

ogled gradu Komenda, ogled starega kozolca s kmečkimi stroji in zbirko glinenih figuric, ogled cerkve na Gori Oljka, prevoz, kosilo, vodenje in DDV.

Gorenjski Glas
www.gorenjskiglas.si

Velik odziv v pomoč zapuščenim živalim

Kranj – Qlandia je ob koncu lanskega leta v svojih nakupovalnih centrih po vsej Sloveniji zaključila družbeno odgovorno akcijo, s katero je širšo javnost pozvala k zbiralni akciji tekstila za bitja, ki so pogosto odrinjena na rob zanimanja družbe – zapuščene živali. Akcija Skupaj za živali, ki je potekala v vseh sedmih nakupovalnih centrih Qlandia od oktobra do decembra, so dobrodelni posamezniki darovali več ton tekstila za izdelavo toplih odej. Za boljše življenje in oskrbo zapuščenih živali so v Qlandii prispevali tudi s finančno donacijo lokalnim zavetiščem v vrednosti 9.100 evrov, ki so jo obiskovalci nakupovalnih centrov podprli z računi od opravljenih nakupov. V času akcije je mimoidoče v nakupovalnih centrih ozaveščala tudi 14-dnevna poučna razstava z naslovom Odgovorno do živali, ki je v sliki in besedi informirala obiskovalce o skrbi za zapuščene živali, posvojitvi in hkrati poudarjala zanimiva dejstva, ki opogumljajo k odgovornejšemu ravnanju.

Volka jim ni uspelo upleniti

Na podlagi dovoljenja za izredni odstrel petih volkov se je minulo nedeljo na območju Tuškovega griča in Blegoša v lov na volka podalo kar 145 lovcev.

MATEJA RANT

Gorenja vas, Poljane – Člani lovskih družin iz občin Gorenja vas - Poljane, Železniki in Cerklje so se dve zaporedni nedelji zbrali na skupnem lovu na volka. Danes namreč poteče veljavnost odločbe, s katero je ministrstvo za okolje in prostor dovolilo izredni odstrel volkov na območju omenjenih občin, kjer je bilo v poletnih mesecih več napadov volkov na drobnico. Minulo nedeljo se je tako na Tuškovem griču zbralo kar 145 lovcev, še eno nedeljo prej pa

na Jelovici 125 lovcev, je razložil Marko Gasser, član civilne iniciative za odstranitev nevarnih zveri.

Ne glede na veliko število lovcev jim volka ni uspelo upleniti, zato tudi po besedah župana Občine Gorenja vas - Poljane Milana Čadeža že sestavljajo vlogo za ponovno izdajo dovoljenja za izredni odstrel volkov. »Pretekli teden smo se namreč na ministrstvu za okolje in prostor sestali s predstavniki Evropske komisije, ki so nam dali jasno vedeti, da je odstrel mogoče

dovoliti, če je ogroženo premoženje prebivalcev.« Član interesne delovne skupine ministrstva za okolje in prostor je tudi Marko Gasser. »Predstavniki Evropske komisije sem seznanil, da v Sloveniji uporabljamo vsa tehnično zaščitna sredstva, še vedno pa imamo težave z zaščito svojega premoženja, čebelnjakov, domačih živali ...« je razložil Gasser, po mnenju katerega nobena zaščita ni učinkovita, če je zveri preveč. V predhodnih navodilih so jim na Evropski komisiji svetovali

pripravo desetletnih načrtov upravljanja s populacijo velikih zveri. A kot pravi Gasser, v Sloveniji upravljanje s populacijo zveri ni možno, ker jim nevladne organizacije to onemogočajo s tožbami na upravnem sodišču. »Zadnja tri leta upravljanja ni bilo, ker so na upravnem sodišču padli vsi zadnji odločki.« Ob tem pa je populacija zveri pri nas v porastu, opozarja Gasser in dodaja, da velik problem predstavljajo križanci, ki so agresivnejši in napadalnejši ter povzročajo večjo škodo.

Na Jelovici se je zbralo sto petindvajset lovcev. / Foto: arhiv Marko Gasser

V proračun uvrstili nove projekte

Proračun Občine Medvode za leto 2020 je »težak« dobrih dvaindvajset milijonov evrov.

MAJA BERTONCELJ

Medvode – Medvoški občinski svetniki so marca lani sprejeli Odlok o proračunu za leto 2020, konec decembra pa še njegove spremembe. Razlogi so prenos nekaterih investicij iz leta 2019 v leto 2020, predlagane nekatere nove investicije in precej nižji prenos sredstev iz preteklega leta.

»V proračunsko leto 2020 skupaj s krajevnimi skupnostmi prenašamo sredstva v okvirni višini 650 tisoč evrov. Skupni prihodki se povečujejo za okrog 248 tisoč evrov, predvsem na

račun prihodkov iz naslova "kohezije". Ta projekt se bo nadaljeval še v letu 2020. Povišanje iz tega naslova pa je planirano tako na prihodkovni kot odhodkovni strani proračuna. Načrtovani odhodki so za dobrih 1,474 milijona evrov nižji od sprejetega proračuna. Ker v letu 2020 za Osnovno šolo Preska načrtujemo le petsto tisoč evrov za izgradnjo prizidka namesto 4,5 milijona evrov za začetek gradnje šole, smo v proračun lahko uvrstili še nove projekte, in sicer umetnost sodelovanja ranljivih skupin ljudi – projekt LAS, vodovod Zbilje–Žeje, II. faza

(sekundarno omrežje), komunalno infrastrukturo Senica, prizidek ZD Medvode, obnovo (restavriranje) Hafnerjeve kapelice, Vrtec Medvode – prizidek Sora. Na področju družbenih dejavnosti zaradi višjih cen v vrtcih za ta namen dodajamo sredstva v višini petdeset tisoč evrov,« je na seji občinskega sveta med drugim pojasnila Sanja Malej, vodja Oddelka za proračun, finance in gospodarstvo.

V proračunu Občine Medvode za leto 2020 so načrtovani odhodki v višini 22.208.792 evrov. Največji delež predstavljajo

investicijski odhodki (55 odstotkov), druga največja skupina so tekoči transferi (26 odstotkov), tekoči odhodki predstavljajo 17 odstotkov celotnega proračuna, drugo so investicijski transferi. Načrtovanih prihodkov je skupaj 22.070.402 evra. Daleč največja postavka so davčni prihodki (davki na dohodek in dobiček, davki na premoženje, domači davki na blago in storitev in drugi davki) v višini dobrih 12,3 milijona evrov. Dobre 4,3 milijona evrov načrtujejo tudi prihodki iz državnega proračuna in proračuna Evropske unije.

Veleslalom za pokal občine in pohod na Krvavec

Vodice – Športno društvo Victoria Club Vodice, Športno-planinsko društvo Gams in Občina Vodice v sodelovanju z Godbo Vodice, Mešanim pevskim zborom Biser in Rekreativno-turističnim centrom Krvavec v soboto, 8. februarja, ob slovenskem kulturnem prazniku, vabijo na 16. Veleslalom za pokal Občine Vodice in 7. Pohod na Krvavec. Občina Vodice bo vsem, ki se boste do 8.30 na zbirnem mestu registrirali (tekmovalcem in navijačem), zagotovila brezplačen prevoz s kabinsko žičnico in malico. Veleslalom in pohod bosta potekala v vsakem vremenu.

Elektronske storitve za občane Vodice

Vodice – Občina Vodice si prizadeva omogočati uporabnikom in okolju prijaznejše elektronske storitve, zato so pred časom že posodobili občinsko spletno stran, s katero občane obveščajo o novicah, dogodkih, javnih razpisih in drugih pomembnih informacijah, uvedli pa so tudi možnost elektronske oddaje vlog in obrazcev. To storitev so pred kratkim nadgradili z aktivacijo spletnega plačevanja taks preko UJP e-plačil. Tako lahko občani odslej na spletni strani izpolnijo vloge in tudi plačajo upravno takso zanje.

Nihalka že na testnih vožnjah

Menjava nosilnih vrvi nihalk na Veliko planino je pri koncu. Prve testne vožnje so bile uspešne, sledita pa še tehnični pregled in izdaja obratovalnega dovoljenja.

JASNA PALADIN

Kamniška Bistrica – V skladu s terminskim planom, ki se je zaradi suhega vremena za poslenim v družbi Velika pla-

decembra 2019, z veseljem sporočamo, da smo nosilne vrvi že zamenjali in opravili tudi prve testne vožnje. Čaka nas še nekaj zaključnih del ter tehnični pregled. Po teh-

Nihalka, ki na Veliko planino vozi že od leta 1964, ima nove nosilne vrvi.

nina res izšel po načrtih, so zahtevna vzdrževalna dela na nihalki pri koncu in direktor družbe Velika planina Leon Keder je sredi tedna javnosti sporočil veselo novico. »Po dveh mesecih neobratovanja nihalka, ki smo jo zaradi menjave nosilnih vrvi zaustavili

ničnem pregledu, ki bo potekal v prihodnjih dneh s strani Zavoda za gradbeništvo, in pridobljenem obratovalnem dovoljenju Ministrstva za infrastrukturo, bo nihalka tudi ponovno pričela obratovati po ustaljenem voznom redu.«

»Fletno« se bodo imeli tudi v Komendi

Komenda – Člani Društva upokojencev Komenda skupaj z društvoma upokojencev Cerklje in Bukovica - Šinkov Turn vabijo na kulturno-zabavno prireditev z naslovom Skupaj se mammo fletno, ki bo v soboto, 1. februarja, ob 19. uri v Kulturnem domu v Komendi.

Tromeja - Dreiländereck ...vzdušje se izboljšuje

Smučišče Tromeja nudi poleg odličnih snežnih razmer tudi 8 žičnic, 17 km vrhunsko urejenih smučarskih prog različnih težavnostnih stopenj in smučarsko šolo. Smučarsko opremo si je možno tudi izposoditi. Na spodnji postaji je posebej urejen otroški predel z vlečnico in trakom za začetnike. Na zgornji postaji se nahaja restavracija z veliko sončno teraso, ki je odprta do 22. ure. Vsak četrtek od 17. ure naprej pa je smučišče na voljo brezplačno turnim smučarjem. Gostom pa je na voljo tudi 10 km proga za tek na smučeh.

Z veljavno smučarsko karto (dnevno, večdnevno ali sezonsko) dobite v termah Kärnten Therme Warmbad Villach/Beljak od 17. ure naprej na vstopnico 20% popusta!

(Vzdušje se izboljšuje.

+43/4255/25855

KOROŠKA, ITALIJA, SLOVENIJA

www.3laendereck.at

Med nebom in zemljo

Sklenjena zgodba dvajsetletnega ustvarjanja.

MAŠA LIKOSAR

Medvode – Mojca Pintar, ki je učiteljica likovne umetnosti na Osnovni šoli Medvode, sodi med zanimivejše likovne osebnosti na Loškem. Že dvajset let sodeluje na skupinskih razstavah, predvsem s puštalskimi likovnimi ustvarjalci. Njena druga samostojna razstava z naslovom Med nebom in zemljo, ki je v Knjižnici Medvode na ogled do 7. februarja, simbolizira zaključen

cikel njenega ustvarjalnega obdobja. Združuje slike iz treh ciklov, v sebi pa skriva zgodbo, ki v simbolnem jeziku odraža stik oziroma harmonijo med moškim in žensko. »Slikam intuitivno, navdih iščem v mitoloških zgodbah, starih civilizacijah, v duhovnosti in razvoju človeka,« je povedala Pintarjeva, ki je ob tej razstavi izdala tudi katalog s spremnimi besedami kustosa Loškega muzeja Boštjana Sokliča.

Druga samostojna razstava Mojce Pintar je do 7. februarja na ogled v Knjižnici Medvode. / Foto: Primož Pičulin

Prešernov dan v kranjski Layerjevi hiši

ALENKA BRUN

Kranj – Že na predvečer kulturnega praznika se odpirata dve razstavi: v Kavarni Layerjeva fotografška razstava Janeza Dolinška Daleč od blizu, ki prikazuje utrinke intenzivnega indijskega vsakdanjika in iskrene portrete prebivalcev Indije, v Galeriji Layerjeve hiše pa interdisciplinarna razstava Radharani Pernarčič z naslovom Izumije in pra-skice Castra Fik Arke, kjer paleta formatov tvori svojevrsten »časovni stroj«: zgodovinski muzej in futurizem hkrati.

Na Prešernov dan se v sklopu vodenega ogleda ob 10. uri v Galeriji Stolpa Škrlovec odpira projekt Doroteje Dolinšek S soncem sinhrono [Prva faza]/Sun Synchrono [Phase One], ki se nanaša na mikrosatelit za opazovanje Zemlje NEMO-HD. Uro kasneje se v Mergentalerjevi ulični galeriji Layerjeve hiše in TAM-TAM-a odpira nova serija uličnih razstav na temo kolaža [KAOS x JAZ x TI], saj je letošnje

leto leto kolaža. Prva v seriji uličnih razstav bo kolaž Gala Grobovška Konec otroštva. Ob 12. uri bo na terasi Layerjeve hiše luč sveta ugledal novi zbornik Layerjeve založbe Zadnja vaja, za ključek pa se ob dveh popoldne v Stolpu Škrlovec obeta še koncert zasedbe Terrafolk Violin Duo.

V februarju se ponovno odstira zavesa tudi za filmsko gledališče, tokrat izjemoma v Prešernovem gledališču, v ponedeljek, 3. februarja, za rekordno nagrado slovensko-italijansko vizualno pripoved Zgodbe iz kostanjevih gozdov. Po filmu bo potekal še pogovor z avtorjem Gregorjem Božičem. V Layerjeve umetniške rezidence prihajata tudi gosta iz Portugalske, dva izmed najprepoznavnejših evropskih in ameriških komercialnih fotografov: João Carlos in Tiago Sales. V sklopu rezidence bosta organizirala fotografsko delavnico, obetajo pa se tudi pogovori in predavanja za zainteresirano fotografsko skupnost.

Večer ljudskih pesmi z Moravško Maro

Lahovče – Večgeneracijski center Gorenjske vabi na Večer ljudskih pesmi – večer z Moravško Maro bo danes, 31. januarja, ob 19. uri v Gasilskem domu v Lahovčah.

Za vse ljubitelje saksofona

Na Bledu ta konec tedna gostijo mednarodni festival AS. Od danes do nedelje bodo v okviru festivala ponudili vrhunske koncerte, delavnice, mojstrske tečaje in seminarje.

MATEJA RANT

Bled – Festival, ki je namenjen vsem ljubiteljem saksofona, letos poteka že šesto leto. V treh dneh pričakujejo več kot devetdeset udeležencev iz osmih držav, na petih festivalskih koncertih pa bo nastopilo okrog dvesto glasbenikov. Festival je po besedah umetniškega vodje Leva Pupisa naraven tudi izobraževalno, saj mladim glasbenikom ponujajo seminarje in delavnice, ki jih vodijo svetovno priznani umetniki klasičnega in džezovskega saksofona. »Festival tako predstavlja preplet mladih energij in izkušenj.«

Festival AS so prvič pripravili leta 2014, ko so se slovenski saksofonisti združili, da bi zaznamovali 200. obletnico rojstva belgijskega izumitelja glasbil Adolpha Saxa, katerega najslavnejši izum je bil prav saksofon. Prvo leto so pripravili zgolj enodnevno srečanje, a se je po besedah Leva Pupisa že takrat pokazalo, da so bili udeleženci »lačni« takšnega dogodka, zato so se odločili, da ga bodo poskušali izpeljati vsako leto, kar jim tudi uspeva. Festival postaja stičišče generacij saksofonistov, od najmlajših oziroma začetnikov

Festival AS so predstavili (od leve proti desni): Matjaž Završnik, Janez Fajfar in Lev Pupis.

do največjih mojstrov svetovnega slovesa, klasična in džezovska glasba pa imata na njem enakovredno mesto. Letos so po besedah Leva Pupisa precej bolj uravnotežili klasične in džezovske koncerte. »Na koncertnih večerih v petek in soboto se bosta prepletala džezovski in klasični glasbeni slog ter se na trenutke tudi združevala v glasbeno fuzijo, katere skupna presečna množica bo le glasbilo – saksofon.« Festival velja tudi za stičišče saksofonistov srednjeevropske regije in je v petih letih zrasel v osrednji tovrstni

dogodek v tem delu Evrope. Kot letošnja novost je Pupis izpostavil še ustanovitev orkestra mladih saksofonistov. Orkestru, ki že deluje v okviru Kulturnega društva Sekvoja, ki je glavni organizator festivala, se bo namreč pridružil 27 mladih iz različnih držav: Slovenije, Avstrije, Madžarske in Italije. Šestdesetletni mladinski saksofonski orkester, ki ga vodita Jovana Joka in Tomislav Žužak, se bo premierno predstavil na nedeljski zaključni prireditvi festivala. »Primarni cilj projekta je druženje in povezovanje

mladih s pomočjo glasbe ter čezmejno povezovanje glasbenih pedagogov,« je poudaril Pupis in dodal, da bo orkester deloval projektno, njihova želja pa je, da bi se na svojih glasbenih potovanjih vsako leto ustavil tudi na Bledu.

Župana Janeza Fajfara veseli, da lahko na Bledu gostijo dogodek na taki ravni, saj pomeni korak naprej k Bledu, kot si ga želijo. »Takšni festivali in podobni dogodki namreč na Bled privabijo goste, ki imajo odnos do okolja in kulture.« Po besedah direktorja Zavoda za kulturo Bled Matjaža Završnika se je sodelovanje pri festivalu AS začelo kot poskus reinkarnacije Jazz festivala, ki je na Bledu potekal v šestdesetih letih prejšnjega stoletja. »Večkrat so se pojavljale pobude, da bi ta žanr na Bledu ponovno obudili,« je pojasnil in dodal, da imajo v okviru različnih festivalov zastopane še druge zvrsti glasbe, od klasične do etno in narodnozabavne. Posebno se mu zdi pomembno, da so ta festival uvrstili v januarski termin, ko so tako Festivalna dvorana kot hotelske zmogljivosti manj zasedene in torej lahko zagotovijo organizacijo na primerni ravni.

Zajtrk na jutranjem vlakcu

V Galeriji Ivana Groharja je do konca marca na ogled samostojna intermedijska razstava najnovejšega umetniškega opusa Tomaža Furlana.

SAMO LESJAK

Škofja Loka – Tomaž Furlan, intermedijski umetnik, kipar in restavrator, se je v slovenskem in mednarodnem umetniškem prostoru uveljavil kot avtor, ki se na inovativen ter duhovit način ukvarja z aktualnimi razmerami v sodobni družbi. V svoja dela vnaša izkušnje klasičnega kiparstva ter jih prepleta v različne intermedijske in konceptualne projekte.

Razstava Zajtrk na jutranjem vlakcu II. predstavlja

njegov najnovejši istoimenski projekt, ki je nastal lani in je bil v svoji prvi izdaji predstavljen v Galeriji Škuc v Ljubljani, sedaj pa ga v Groharjevi galeriji avtor še nadgrajuje. Umetnik je razstavo zasnoval posebej zanjo in jo prilagodil tudi škofjeloškemu prostoru, iz katerega sam izhaja in ki ga je v času, ko je tu še živel in ustvarjal, sooblikoval v umetnika, kot ga poznamo danes.

Na odprtju razstave je vse zbrane nagovorila direktorica Loškega muzeja Saša Nabergoj, avtorja ter

njegov projekt pa je podrobneje predstavila priznana kustosinja razstave Barbara Sterle Vurnik. Furlanovo ustvarjanje združuje področja skulpture in objekta, videa, performansa in ambientalnih postavitev. Njegovo umetniško raziskovanje osvetljuje mnoge teme in plasti družbene dinamike, zlasti pojem dela, pri tem pa izhaja tudi iz lastne izkušnje opravljanja različnih delavskih vlog. V svojih delih načinja vprašanje avtomatizacije ter

robotizacije družbe, obenem pa ironizira stanje družbe, v kateri postajata človek in stroj vse bolj identična. V razstavljenem projektu Furlan razmerje gibanja in delovnega procesa razširi na polje migracij, meje, potovanja po prostoru in času, prehajanja iz intimnega v javni prostor in obratno. Štiri razstavljena dela delujejo kot postaje, razporejene v dramatičnem loku, kjer napetost postopoma narašča do futurističnega vrha zgodbe. Projekt tako drzno ponuja doživetje zgodbe o novem mobilnem človeku današnjega časa, obenem pa Furlan ostaja zvest sebi in na subtilen način prepričuje vrednostni sistem sodobne družbe.

Ana Vičič: Sraka in lastovice

Kamnik – V Domu kulture Kamnik bodo v ponedeljek, 3. februarja, ob 19. uri odprli razstavo ilustracij Ane Vičič, ki so opremile zgodbo Sraka in lastovice – eno izmed zgodb v delu Ivana Cankarja, Podobe iz sanj. Glavna lika sta pripovedovalec Ivan Cankar in sraka, ki predstavlja bistro namišljeno sogovornico. Ana Vičič je po izobrazbi oblikovalka tekstilij in oblačil, po diplomi pa se je odločila za magistrski študij na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani, smer Ilustracija.

Jovanovičeve risbe in Ježkove pesmi

Škofja Loka – Glasbena šola Škofja Loka ob slovenskem kulturnem prazniku vabi na odprtje razstave risb Petra Jovanoviča na pesmi Franeta Milčinskega - Ježka, in sicer v ponedeljek, 3. februarja 2020, ob 19. uri v kapeli Puštalskega gradu. Večer bodo oblikovali umetnostni zgodovinar Boštjan Soklič, Ježkov sin Matija Milčinski, moderator in recitator Marko Črtalič ter Timotej Pivk in Rebecka Cankar, kitarski duo učencev Glasbene šole Škofja Loka.

S Poključsko hišo v Italijo

Letošnja Pokljuka je bila za organizatorje preizkus pred svetovnim prvenstvom v biatlonu, ki bo pri nas prihodnje leto. »Ko slišimo pohvale, vemo, da smo delo dobro opravili in da smo na pravi poti,« pravi Tomaž Šušteršič, podpredsednik in generalni sekretar Organizacijskega odbora Pokljuka. Če si je letos tekme ogledalo okrog 18.500 gledalcev, jih prihodnje leto pričakujejo med 130 in 135 tisoč.

MAJA BERTONCELJ

Pokljuka – Svetovni pokal v biatlonu na Pokljuki, ki se je končal v nedeljo, ki je bil za organizatorje zadnji resni preizkus pred svetovnim prvenstvom, ki ga bodo gostili februarja prihodnje leto. Po koncu tekmovanj smo se pogovarjali s Tomažem Šušteršičem, podpredsednikom in generalnim sekretarjem Organizacijskega odbora Pokljuka.

Ocena letošnje Pokljuke?

Resnično smo ponosni, da so vsi štirje tekmovalni dnevi in dva dneva uradnega treninga uspeli, kot smo si zamislili. To pomeni, da smo skoraj v celoti zadovoljili interese vseh, ki so za Pokljuko in za svetovni pokal na Pokljuki

da je svetovno prvenstvo prihodnje leto izvedeno na tako visokem nivoju, da si ga bodo tako gledalci kot tekmovalne ekipe zapomnili še zelo dolgo. Pokljuka je edino prizorišče, kjer tekmovanje poteka v nacionalnem parku, je svojevrstna izkušnja, lahko rečemo celo privilegij. Že za letošnje tekme svetovnega pokala so bile delno spremenjene tekaške proge, pravzaprav gre za gozdne vlake, ki so sedaj tehnično še zahtevnejše, še bolj selektivne, zato prihaja do še večjih razlik med najboljšimi in tistimi malo manj dobrimi tekmovalci že na progi. Trasiranje so bile v sodelovanju vodje tekmovanja Mateja Kordeža, delno pa je pri njihovih meritvah pomagal tudi delegat FIS Uroš Ponikvar, ki je sicer specialist

Tomaž Šušteršič, podpredsednik in generalni sekretar Organizacijskega odbora Pokljuka / Foto: Gorazd Kavčič

svetovnim prvenstvom. Najbolj skromna ocena razmerja bi bila ena proti pet, najbolj ambiciozna pa celo ena proti deset. Vsega bo več: tekmovalnih dni, tekmovalcev, gledalcev ... Zadnjih kar do 15 tisoč vsak dan. Predstavnikov medijev in televizij je bilo že letos okrog štiristo, poleg tega še približno 650 članov tekmovalnih ekip, prodanih je bilo več kot tisoč turističnih paketov. To pomeni kar precejšen korak naprej za Pokljuko in okoliške občine, kjer se večja turistični obisk. Smo na dobri poti, da se počasi približamo tistim največjim prizoriščem.

Pokljuka je bila že letos videti kar polna, tako na tribunah kot v medijskem središču ... Kako boste to uredili?

Večinoma z novimi objekti, ki bodo začasni in postavljeni le za čas svetovnega prvenstva. Poseben izziv bo logistika, kako pripeljati toliko ljudi na Pokljuko ... In nekatere od teh rešitev smo letos že preizkusili.

Za oceno letošnjih tekmovanj na Pokljuki smo vprašali tudi Boruta Nunarja, direktorja tekmovanj svetovnega pokala pri Mednarodni biatlonski zvezi IBU, ki pravi: »Letošnji svetovni pokal na Pokljuki je bil po mojem mnenju izveden na najvišji ravni doslej. Vse spremembe so šle v pravo smer. Mislim, da so bile ekipe zadovoljne. To je bilo zadnje tekmovanje pred svetovnim prvenstvom, na katerem so organizatorji lahko preverili, kaj jim še manjka, mi pa, kako jim lahko pomagamo, kje še lahko sodelujemo. Nekaj takih stvari je še, večina na področju logistike.«

najpomembnejši: v prvi vrsti tekmovalne ekipe, medijski in televizijski predstavniki ter gledalci na prizorišču. Ko slišimo pohvale, vemo, da smo delo dobro opravili in da smo na pravi poti tudi za prihajajoče svetovno prvenstvo. Skoraj 18.500 gledalcev v štirih tekmovalnih dneh nam to samo potrjuje. Bodimo iskreni: Pokljuka nikoli ne bo največja v smislu dvesto in več tisoč gledalcev, želimo pa,

za smučarskotekaške proge, in predstavnikov Mednarodne biatlonske zveze na čelu z Borutom Nunarjem, ki so jih verificirali.

Na svetovnem prvenstvu pričakujete še veliko več gledalcev, predstavnikov medijev ... Do kam sežejo te številke?

Pogosto slišimo vprašanje, kakšna je primerjava med svetovnim pokalom in

Letos si je tekme svetovnega pokala na Pokljuki ogledalo okrog 18.500 gledalcev. Prihodnje leto jih na svetovnem prvenstvu pričakujejo med 130 in 135 tisoč. / Foto: Gorazd Kavčič

Jeseničani po kazenskih streljih do zmage

Kranj – V sredo so hokejisti v Alpski hokejski ligi odigrali tekme predzadnjega kroga v rednem delu tekmovanja. Hokejisti HDD SIJ Acroni Jesenice so gostovali pri VEU Feldkirch in odigrali pomembno tekmo za uvrstitev v končnico. Po streljanju kazenskih streljav so zmagali z 1 : 2 (0 : 0, 0 : 1, 1 : 0). Jutri bodo zadnje tekme rednega dela. Jeseničani bodo doma igrali proti EC Bregenzwald. Tekma se bo začela ob 19. uri. HD Hidria Jesenice pa je v Mednarodni hokejski ligi v sredo doma s 4 : 3 (1 : 1, 2 : 2, 1 : 0) premagalo HK True Celje. Jutri bo gorenjski obračun. Ob 19.15 se bo v Kranju začela tekma med HK Triglav in HD Hidria Jesenice.

Tekli bodo gospodarstveniki, politiki in diplomati

Tržič – Športno društvo Strelca organizira tradicionalni, že 28. Smučarski tek gospodarstvenikov, diplomatov in politikov Pokljuka 2020. Na progah Športnega centra Pokljuka bo potekal v soboto, 1. februarja, diplomati in politiki ter gospodarstveniki pa se bodo pomerili na pet kilometrov. Start bo ob 11. uri.

Jure Aleš znova drugi

Kranj – Telemark smučar Jure Aleš je po dveh odličnih uvrstitvah v sprintu dobro pripravljenost potrdil tudi na prvi tekmi v klasiku za svetovni pokal. V sredo je v Samoensu v Franciji zaostal zgolj za Švicarjem Stefanom Matterjem. »Drži, da so v letošnji sezoni Švicarji v zelo dobri formi, a mislim, da bo prišel tudi trenutek, ko bo po koncu tekme zazvenela slovenska himna. Moram biti potrpežljiv. Tekem je še dovolj, na vsaki pa bom dal vse od sebe, da se to zgodi,« je po novi uvrstitvi na stopničke povedal Jure Aleš.

Skalci v Planici za točke celinskega pokala

Planica – Jutri in v nedeljo se bodo v Planici na Bloudkovi velikanki za točke celinskega pokala pomerili smučarski skalci. Jutri se bo uradni trening začel ob 10.30, poskusna serija ob 11.30 in tekma ob 13. uri, v nedeljo pa bo poskusna serija ob 11. uri, tekma pa ob 11.45. V Planici bodo ta konec tedna v celinskem pokalu tekmovali tudi nordijski kombinatorci.

Košarkarji Šenčurja v četrtfinalu pokala z Olimpijo

Ljubljana – Izžrebali so pare četrtfinala in polfinala 19. Pokala Spar za košarkarje. Četrtfinalni dvoboji bodo med 10. in 13. februarjem, zaključni turnir najboljših četverice pa bo 15. in 16. februarja gostila ljubljanska dvorana Kodeljevo. V četrtfinale sta se uvrstila tudi Gorenjska gradbena družba Šenčur, ki ji je žreb določil težkega nasprotnika – ekipo Cedevita Olimpija, in Helios Suns, ki jih čaka tekma s Šentjurjem.

Anamarija Lampič še za domačo krono

Planica – Jutri se bodo v Planici zbrali najboljši slovenski smučarski tekači na čelu z najboljšo sprinterko na svetu Anamarijo Lampič in Miho Šimencem, ki prav tako vedno bolje nastopa na tekmah najvišje ravni. Pomerili se bodo za državne naslove na tekmi v sprintu v klasični tehniki. Kvalifikacije se bodo začele ob 9. uri, izločilni boji pa ob 10.15.

V Komendi prvič letos najboljša Vovkova in Pelcar

Komenda – V organizaciji NTK Mengeš je v Športni dvorani Komenda potekal tretji odprti turnir za članice in člane v namiznem tenisu. Pripadel je Gorenjki Aleksandri Vovk (Krka) in Tomažu Pelcarju (Kema). Na stopničkah za zmagovalke so bile še Nina Zupančič (Logatec) na drugem mestu ter Lea Paulin (Arrigoni) in Ana Tofant (Mengeš), ki sta si delili tretje. V moški konkurenci so Pelcarju sledili Darko Jamšek (Inter diskont), ki je bil drugi, na tretjem mestu pa sta bila Aljaž Godec (Inter diskont) in Andraž Avbelj (Mengeš).

Po odprtih članskih turnirjih v Logatcu in na Muti so se igralci namiznega tenisa zbrali v Komendi. Na sliki najboljše v ženski konkurenci, kjer je zmagala Aleksandra Vovk.

Odkupne cene mleka

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Po podatkih Agencije RS za kmetijske trge in razvoj podeželja so mlekarne decembra lani za mleko, dostavljeno v mlekarno ter s 3,7 odstotka maščobe in 3,15 odstotka beljakovin, plačale v povprečju 32,26 evra za sto kilogramov, kar je bilo za en cent ali za 0,03 odstotka več kot mesec prej. Ker je mleko v povprečju vsebovalo 4,26

odstotka maščobe in 3,51 odstotka beljakovin, je bila povprečna dejanska odkupna cena 36,62 evra in je bila za 21 centov ali za 0,58 odstotka višja kot novembra. Odkupovalci so za mleko s 3,7 odstotka maščobe in 3,15 odstotka beljakovin plačali povprečno 29,55 evra za sto kilogramov, cena, izračunana glede na dejansko vsebnost maščob in beljakovin v mleku, pa je znašala 34,16 evra.

Odkupna cena (v evrih/100 kg) za mleko s 3,7 odstotka maščobe in 3,15 odstotka beljakovin (standardna) in glede na dejansko vsebnost maščobe in beljakovin (dejanska)

Mesec	Cena mlekarn		Cena odkupovalcev	
	*standardna	*dejanska	*standardna	*dejanska
December 2012	31,00	32,56	26,56	30,71
December 2013	36,23	38,36	31,06	36,12
December 2014	32,64	34,09	27,77	31,72
December 2015	28,88	30,70	24,86	28,33
December 2016	26,84	30,01	24,15	28,18
December 2017	32,87	35,25	28,63	32,97
December 2018	31,43	34,40	28,37	31,95
Julij 2019	31,72	33,94	29,08	31,74
Avgust 2019	31,73	34,08	29,38	32,02
September 2019	31,88	34,88	29,51	32,65
Oktober 2019	32,37	36,17	29,66	33,65
November 2019	32,25	36,41	29,67	34,05
December 2019	32,26	36,62	29,55	34,16

Priprave na jubilejni slovenski zajtrk

Brdo pri Lukovici – Čebelarstva zveza Slovenije, ki je bila pobudnica za izvedbo Tradicionalnega slovenskega zajtrka v vrtcih in šolah, je v okviru priprav na letošnji jubilejni, že deseti zajtrk organizirala srečanje članov projektne skupine, na katerem so pregledali delo v zadnjih desetih letih in se dogovorili za aktivnosti v prihodnje. Uvodnega dela sestanka sta se udeležila tudi predsednik državnega zbora Dejan Židan in ministrica za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano Aleksandra Pivec. Med udeleženci je prevladalo mnenje, da je Tradicionalni slovenski zajtrk, ki ga vsako leto pripravijo na dan slovenske hrane, to je tretji petek v novembru, prispeval k zavedanju o pomenu lokalno pridelane hrane in zajtrka kot zelo pomembnega prehranskega obroka. Ministrica Aleksandra Pivec se je vsem zahvalila za sodelovanje v projektu, ob tem pa je poudarila, da je treba izkoristiti pozitivne trende med potrošniki, ki vse bolj povprašujejo po domači hrani. »Relativno dobra ohranjenost okolja je naša prednost in večja dodana vrednost pridelkom,« je še dejala.

Davčne novosti v kmetijstvu

Lesce – Radovljiska izpostava Kmetijsko gozdarskega zavoda Kranj pripravila v torek, 4. februarja, ob pol desetih dopoldne v Čebelarskem centru Lesce predavanje o novostih davčne zakonodaje na področju kmetijstva. Predavala bo Ana Demšar-Benedičič, specialistka za ekonomiko pri Kmetijsko gozdarskem zavodu Kranj, ki bo predavanje popestrila tudi s konkretnimi izračuni. Kar zadeva davčne novosti in spremembe, se letos zmanjšuje vrednost davčne osnove za uveljavljanje investicijske olajšave, zvišuje se splošna olajšava, uvaja se nova dohodninska lestvica in spreminja se pojem kmečkega gospodinjstva, znan pa je že tudi nov izračun katastrskega dohodka.

Srečanje gospodarjev turističnih kmetij

Bašelj – Oddelek za kmetijsko svetovanje pri Kmetijsko gozdarskem zavodu Kranj pripravila v sredo z začetkom ob devetih dopoldne na turistični kmetiji Majerček v Bašlju srečanje gospodarjev turističnih kmetij. Srečanje je namenjeno vsem, ki se na kmetijah že ukvarjajo s turistično dejavnostjo, pa tudi tistim, ki o tem šele razmišljajo. Najprej bo predavanje Vande Lavtar iz zdravstvenega inšpektorata s naslovom Kje se turistična kmetija lahko sreča z zdravstvenim inšpektorjem, nato se bo predstavila gostiteljica, turistična kmetija Majerček, poleg pa bo zbrane nagovoril še Jože Soklič, ki zastopa gorenjsko regijo v upravnem odboru Zveze turističnih kmetij Slovenije.

Prašičje kuge še ni, a grozi

V Sloveniji afriške prašičje kuge še ni, vendar se država tudi s pripravo zakona o interventnih ukrepih pripravila na scenarij: kuga v Sloveniji.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – V Sloveniji doslej še niso odkrili primera afriške prašičje kuge, vendar se je že pojavila v državah, ki so v njeni bližini. Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin je zato skupaj z ministrstvom za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano že pripravila osnutek zakona o interventnih dodatnih ukrepih zaradi afriške prašičje kuge pri divjih prašičih. Osnutek je bil en mesec, od 10. decembra do 10. januarja, v javni obravnavi, zdaj je v medresorskem usklajevanju, vlada pa naj bi ga predvidoma obravnavala na eni od februarjskih sej.

Stimulacije za odstrel divjih prašičev

Osnutek zakona določa interventne ukrepe za preprečevanje in zgodnje odkrivanje afriške prašičje kuge med divjimi prašiči, med take ukrepe med drugim sodijo zmanjšanje številčnosti divjih prašičev s povečanim odstrelom in odstrelom samic v reproduktivni dobi, prijava vsakega najdenega poginulega ali povoženega divjega pra-

Pri preprečevanju vnosa in širjenja afriške prašičje kuge je zelo pomembno dobro sodelovanje lovcev in kmetov.

šiča, prepoved krmljenja z živalskimi stranskimi proizvodi na krmiščih, odstranjevanje odpadkov na počivališčih ob prometnih cestah ter postavitve ograj za zaščito domačih rej prašičev. Da bi bili

Virus afriške prašičje kuge ni nevaren za ljudi, lahko pa povzroči rejcem prašičev veliko gospodarsko škodo.

lovci pri lovu na divje prašiče čim bolj uspešni, osnutek zakona predvideva tudi uporabo posebne opreme in metod, ki sicer pri rednem lovu niso dovoljene, ter tudi izplačilo stimulacije za vsakega odstreljenega divjega prašiča.

Največ primerov v Romuniji

Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin je vzpostavila spletno stran, na kateri je možno spremljati najnovije dogajanje, povezano s prašičjo kugo, ter tudi podatke o širjenju kuge po Evropski uniji, še zlasti po državah, ki so blizu Slovenije. Iz teh podatkov je razvidno, da so lani v devetih evropskih državah odkrili pri domačih prašičih 1900 primerov afriške prašičje kuge, od tega največ (1718) v Romuniji, sicer pa tudi na Poljskem, v Ukrajini, Litvi, Latviji, Bolgariji, na Slovaškem, v Srbiji in

Italiji. Petnajst primerov so odkrili v zadnjih dveh tednih lanskega leta, od tega 14 v Romuniji.

Velika gospodarska škoda

Na spletni strani je veliko koristnih podatkov o afriški prašičji kugi. Tako izvemo, da je to nalezljiva virusna bolezen domačih in divjih prašičev, za katero ni cepiva. V preteklosti je bila omejena le na Afriko, pred šestimi leti pa se je prvič pojavila v Evropski uniji, na območju baltskih držav, od koder se je razširila še drugam. Evropska unija in pristojni organi v okuženih državah izvajajo številne ukrepe za nadzor in izkoreninjenje bolezni. Bolezen se zelo hitro širi, predvsem z neposrednim stikom med zdravimi in okuženimi divjimi in domačimi prašiči. Virus ni nevaren za ljudi, vendar pa imajo pri širjenju bolezni ključno vlogo

prav ljudje, še zlasti lovci, ki so prišli v stik z okuženimi živalmi ali trupli ali če so prašiče krmili z okuženim mesom in mesnimi izdelki okuženih živali. Pri divjih prašičih se bolezen pojavi kot nenaden pogin večjega števila živali na določenem

Na spletni strani uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin so tudi nasveti za rejce prašičev, za lovce, gozdarje in za obiskovalce gozdov.

območju, zato se populacije divjih prašičev lahko znatno zmanjšajo ali celo izginejo. Rejcem domačih prašičev lahko bolezen povzroči velike ekonomske izgube, virus namreč povzroča pogine prašičev, na okuženem gospodarstvu pa je poleg tega usmrtiti vse prašiče.

Letos državna razstava

Društvo rejcev govedi črno-bele pasme v Sloveniji daje velik poudarek izobraževanju članstva ter sodelovanju na razstavah in tekmovanjih.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Društvo bo ob koncu junija pripravilo na hipodromu v Komendi šesto državno razstavo plemenskih živali črno-bele pasme, na kateri se bo predstavilo približno osemdeset krav, trideset telic in deset telet. S kolekcijo telic črno-bele pasme bo sodelovalo na mednarodnem kmetijsko-življskem sejmu Agra v Gornji Radgoni. Pred odprtjem državne razstave v Komendi bo na hipodromu

dva dni mednarodno tekmovanje mladih rejcev v pripravi živali za sodelovanje na razstavi in v predstavitvi živali na razstavi. V okviru interesnega dela z rejci bodo letos ustanovili klub otrok, ki kažejo zanimanje za vzrejo zdravih telet. Letos načrtujejo tudi osnovni in obnovitveni tečaj osemenjevanja v lastni čredi, predavanje o izzivih za slovenske kmetije po letu 2020 ter pogovor z naslovom Problematika v govedoreji – kaj prinaša

govodorejcem nova finančna perspektiva.

Društvo, ki je tudi priznana rejska organizacija za črno-belo pasmo goved v Sloveniji, bo v okviru priprave novega rejskega programa za obdobje 2020–2027 med drugim analiziralo genetski napredek v zadnjih petih oziroma desetih letih in določilo nove rejske cilje za črno-belo pasmo, aktivno pa se bo vključilo tudi v novi konzorcij za genomsko selekcijo InterGenomics – Holstein.

Strokovna vodja društva dr. Marija Klopčič / Foto: Tina Dokl

Ob koncu leta bo občni zbor s podelitvijo priznanj za rejske dosežke, načrtujejo pa tudi strokovni ekskurziji v Španijo in v Avstrijo ter izdajo strokovnih publikacij in revije Črno-belo govedo.

Davek odvisen le od okoljskih kriterijev

Vlada (v odhajanju) pripravlja nov zakon o davku na motorna vozila, po katerem naj bi kupci motornih vozil nižjega in srednjega cenovnega razreda plačali višji davek kot po veljavnem zakonu, kupci vozil višjega razreda pa nižjega. Osnova za davek ne bo več vrednost vozila, ampak le okoljski kriteriji.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Do 14. februarja bo v javni obravnavi osnutek novega zakona o davku na motorna vozila, ki so ga pripravili na ministrstvu za finance. Po prvotnem scenariju naj bi novi zakon uveljavili v začetku prihodnjega leta, a zdaj so z vladno krizo nastale nove okoliščine, v katerih je težko napovedati, kakšno usodo čaka zakonski predlog.

Obdavčitev se je večkrat spreminjala

Obdavčitev motornih vozil v Sloveniji se je v zadnjih desetih letih precej spreminjala. Do leta 2010 je bila davčna stopnja odvisna samo od prodajne cene motornega vozila, a z vse večjim ozavešanjem o (škodljivih) vplivih vozil na okolje je bilo le še vprašanje časa, kdaj bo davek odvisen tudi od okoljskih kriterijev. To se je zgodilo pred desetimi leti, ko je državni zbor s spremembo zakona »vezal« davčno stopnjo tudi na okoljske komponente (izpust ogljikovega dioksida, emisijski standard Euro, izpust trdih delcev). Z uveljavitvijo zakona za uravnoteženje javnih financ v času velike gospodarske in finančne krize so v Sloveniji pred osmi leti poleg davka na motorna uvedli še dodatni davek – tako imenovani luksuzni davek, s katerim so dodatno obdavčili osebna vozila s prostornino nad 2500 kubičnih centimetrov ter motorna kolesa, trikotlesa in štirikotlesa s prostornino nad 1000 kubičnih centimetrov. Ker je v nekaterih primerih obdavčitev lahko dosegla tudi petdeset

Promet je pomemben vir onesnaževanja, zato želi država tudi z davkom na motorna vozila spodbujati nakupe okolju bolj prijaznih vozil. / Foto: Tina Dokl

odstotkov davčne osnove – prodajne cene, so številni takšna vozila registrirali v tujini in se s tem izognili plačilu treh vrst davkov (osnovnega in posebnega davka na motorna vozila ter davka na dodano vrednost) v slovenski državni proračun.

Davek ne bo več odvisen od prodajne cene

Predlog novega zakona uvaja enotni davek, ki ne bo več razdeljen na osnovni in dodatni davek. Davek po novem ne bo več odvisen od prodajne cene, ampak bodo osnovo za davek določili glede na vrsto motornega vozila, vrsto pogonskega goriva, izpust ogljikovega dioksida pri kombinirani vožnji, moč motorja ter okoljevarstveno kategorijo, ki opredeljuje emisijski standard Euro. Finančna uprava bo podatke za določitev davčne osnove pridobila iz uradnih evidenc homologacijskega in

registracijskega organa. Od 1. januarja 2021 dalje bodo vsa nova motorna vozila imele podatke o izpustu ogljikovega dioksida, izmerjen po novi metodi, to je po globalno usklajenem preskusnem postopku za lahka vozila – WLTP. Ker preskusni pogoji pri tem postopku bolj ustrezajo dejanskim voznim pogojem, je tudi poraba goriva in višina izpusta ogljikovega dioksida pogosto višja od vrednosti, izmerjene po starem postopku, ki so ga zasnovali še v osemdesetih letih prejšnjega stoletja.

Okoljski in finančni cilji

Država želi z obdavčitvijo, ki bo odvisna le od okoljskih kriterijev, vplivati na kupce, da bi se odločali za nakup okolju prijaznejših in čistejših vozil ter motornih vozil na alternativne vire in hibridnih vozil. Promet namreč predstavlja pomemben vir onesnaževanja zunanega

zraka, saj je vir več kot polovice vseh nacionalnih emisij dušikovih oksidov, pozimi pomembno vpliva na prekomerno onesnaženost zraka z delci PM10, poleti pa s prizemnim ozonom.

Zakonodajalec pa s predlaganim zakonom ne zasleduje le okoljskih ciljev, ampak očitno tudi finančne. V obrazložitvi zakona namreč ni mogoče spregledati podatka, da naj bi sprememba obdavčitve prinesla v državni proračun 15 milijonov evrov več prihodkov, kot jih sicer predvideva proračun za naslednje leto. Uradni predlog ne vsebuje podatkov o zvišanju davka, a prodajalci motornih vozil so hitro »čez palec« izračunali, koliko naj bi se zvišal davek. Davek za dražja motorna vozila naj bi se znižal, za vozila osnovnega in srednjega cenovnega razreda pa bi se zvišal, po nekaterih izračunih od sto do petsto evrov.

in Visa. Zgodba se je srečno razpletla, potrošnica je denar dobila povrnjen, v zvezi potrošnikov pa ob tem opozarjajo: »Banka ali drug ponudnik plačilnih storitev nikoli ne poziva svojih strank k pošiljanju osebnih in kartičnih podatkov po telefonu ali elektronski pošti.« V zvezi tudi svetujejo potrošnikom, da naj na računalniku in pametnem telefonu redno posodablajo zaščitno programsko opremo, ravnajo previdno z brezstičnimi plačilnimi karticami in s PIN-številko, omejijo limit na kartici, saj s tem omejijo tudi morebitne goljufe ...

O pripojitvi šele prihodnji mesec

Ker matična družba Sava še ni prejela vseh soglasij, bosta o pripojitvi Hotelov Bernardin k Savi Turizem skupščini obeh družb odločali šele čez mesec dni.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Delničarji Save Turizem, ki ima večje hotelske kapacitete tudi na Bledu, in Hotelov Bernardin ta teden na skupščinah niso odločali o pripojitvi družbe Hoteli Bernardin k Savi Turizem, o čemer je bila pogodba podpisana decembra. Njuna matična družba Sava namreč od upnikov še ni prejela vseh soglasij, zato so to točko umaknili z dnevnih redov. Po poročanju nekaterih medijev naj bi združevanju nasprotoval finančni sklad York, ki ima v lasti 43 odstotkov Save, brez njegovega soglasja pa pripojitev ni mogoča, saj jo mora podpreti vsaj 75 odstotkov na skupščini prisotnega kapitala. Skupščini obeh družb bosta o pripojitvi po novem odločali konec februarja – v Savi Turizmu 27. februarja, v Hotelih Bernardin pa dan kasneje.

»Kljub zamiku sprejetja sklepov, vezanih na pripojitev, ocenjujemo, da bodo aktivnosti izpeljane v okviru zastavljene časovnice,« so po izvedenih skupščinah sporočili iz Save Turizem in Hotelov Bernardin. V obeh družbah verjamejo, da projekt prehoda družbe Hoteli Bernardin pod okrilje poslovne skupine Sava predstavlja uredniševanje strategije poslovne skupine Sava in družbe

Sava za obdobje 2019–2023, hkrati pa je tudi pomemben korak h konsolidaciji slovenskega turizma.

Decembra podpisana pogodba o pripojitvi družbe Hoteli Bernardin k družbi Sava Turizem predvideva, da bodo Hoteli Bernardin na prevzemno družbo prenesli premoženje, pravice in obveznosti, družba pa bo prenehala delovati. Delničarji Hotelov Bernardin bodo za eno delnico prejeli 1,0473 delnice družbe Sava Turizem, ki bo zato izdala 16,8 milijona novih delnic, s čimer se bo osnovni kapital družbe povečal na 56,5 milijona evrov. Pripojitev morata skupščini obeh družb potrditi do 27. marca, sicer se bo šlo, da pogodba ni bila sklenjena.

Družbi Sava Turizem in Hoteli Bernardin, ki imata v lasti po šest hotelov na Obali in na Bledu, kamp ter terme v Moravskih Toplicah, Radencih in na Ptujju, želi država vključiti v državni turistični holding. Po tem scenariju, ki sicer na končno potrditev vlade čaka od julija lani, bi v državni holding vključili še družbe Istrabenz Turizem, Thermana, Terme Olimia, Unitur, Adria Ankaran in Hit Alpinea. Nadzorni svet Slovenskega državnega holdinga je svoje soglasje k temu načrtu podal 15. januarja.

Peter Vrisk protestno odstopil

Kranj – Peter Vrisk, sicer tudi predsednik Kapitalske zadruge, ki je z 21-odstotnim deležem največja posamična lastnica Deželne banke Slovenije (DBS), je protestno odstopil kot član nadzornega sveta banke. Kot je zapisal v odstopni izjavi, ravnanja drugih dveh večjih lastnikov banke, to je Skupine Prva in KD Group, onemogočajo in ovirajo resno delo nadzornega sveta. Zelo nekorektno ocenjujejo tudi delo Banke Slovenije. Medtem ko ta vseskozi preiskuje in preverja ustreznost združenih predstavnikov v nadzornem svetu banke, kljub številnim opozorilom ne preveri preostalih dveh večjih lastnikov v banki, Skupine Prva in KD Group, ki vseskozi delujeta usklajeno, ter primernosti njunih predstavnikov v nadzornem svetu. »V dvanajstih letih smo banko brez državne pomoči uspešno sanirali in danes smo edina banka v slovenski lasti z dobrim poslovnim rezultatom, ki je ostala na podeljelu in se ni umaknila kot številne druge banke. Njeno vlogo in pomen bi morala videti tudi država,« je prepričan Vrisk.

Prodajajo delnice Gorenjske gradbene družbe

Jezersko – Na Jezerskem, kjer so imetniki 157 delnic Gorenjske gradbene družbe, so se zdaj odločili, da jih prodajo. Prejeli so namreč ponudbo za odkup po ceni 20 evrov za delnico, v skupni višini 3140 evrov. Enako ponudbo so prejeli že leto prej. Ugotavljajo, da imajo z vodenjem delnic samo stroške, zato je čas za prodajo. Ugotavljajo sicer, da je velik razkorak med knjigovodsko in tržno vrednostjo delnic, vendar pa trenutno na trgu zanje ni velikega povpraševanja. Tako so cenili, da bi z metodo neposredne sklenitve pogodbe dosegli najugodnejši ekonomski učinek prodaje. Tako je občinski svet sklenil, da sprejme odkupne cene o prodaji vseh 157 delnic Gorenjske gradbene družbe po ceni 20 evrov za delnico.

Največ groženj je na spletu

Večina bank poroča o povečanem številu zlorab plačilnih kartic. Največkrat so uporabniki oškodovani na spletu.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Na Zvezo potrošnikov Slovenije se je obrnila članica, ki je bila žrtev goljufov. Dobila je lažno elektronsko sporočilo, ki je bilo videti, kot da ji ga pošilja njena banka. »Banka« naj bi jo tako obvestila, da so prejeli njeno zahtevo za transakcijo s kreditno kartico z

IP-naslava zunaj Slovenije, in jo pozvala, da transakcijo v primeru, če je ni opravila, prekliče s klikom na povezavo. Potrošnica je tako tudi storila in na spletni strani, ki je bila zelo podobna originalni, vnesla podatke svoje kartice. Kmalu zatem je dobila s SMS-sporočilom kodo, ki je bila v resnici potrditvena koda za izvedbo plačila. Ko je

kodo vpisala, je prejela SMS-sporočilo, da je opravila plačilo v vrednosti tisoč evrov za nakup pametnega telefona, takoj nato pa še eno podobno sporočilo. Kartico je nato preklcala in s tem preprečila še tretjo transakcijo.

V zvezi potrošnikov so potrošnici predlagali uveljavitve postopka »chargeback«, ki ga omogočata Mastercard

Zaradi izpada elektrike na Krvavcu obstale žičnice

SIMON ŠUBIC

Krvavec – Zaradi napake na električnem omrežju so se v sredo zgodaj popoldan na Krvavcu ustavile vse žičniške naprave, vključno s krožno-kabinsko žičnico. Smučarje na sedežnicah jim je s pomočjo pomožnega napajanja uspelo hitro spraviti z žičnic, medtem ko je gondola obstala za približno eno uro, preden so jo spet uspobili za obratovanje.

Na Elektru Gorenjska so pojasnili, da je predvčerajšnjim ob 12.30 prišlo do desetminutnega izpada električne energije na kablovodu na delu njihovega distribucijskega omrežja, ki z elektriko oskrbuje območje Cerkelj in Krvavca. »Daljši izpad elektrike na smučišču Krvavec je bil potem posledica težav pri končnem odjemalcu, in ne težav na omrežju,« so razložili. Takoj ko so na pomoč prišli njihovi zaposleni

in vklopili nizkonapetostna stikala, so lahko zagnali tudi kabinsko žičnico, so dodali.

Vodja marketinga RTC Krvavec Špela Janša je razložila, da so se žičniške naprave ustavile zaradi preboja električne napeljave v dolini, zato ni bilo elektrike na celotnem območju Krvavca. S pomočjo rezervnega napajanja so lahko kmalu zagnali sedežnice, zato smučarji na njih niso dolgo čakali. Za zagon gondole so potrebovali več časa, saj so morali narediti preklop na zasilni pogon. V dobri uri so vse kabine in maloštevilne potniške, ki pa zaradi mirnega ozračja niso bili v nevarnosti, spravili na spodnjo oziroma zgornjo postajo žičnice.

Uprava RS za zaščito in reševanje je poročala, da so vzdrževalcem pri reševanju ujetih oseb na gondoli pomagali poklicni gasilci, gorski in jamarski reševalci iz Kranja.

Pogrešajo ga od torka

SIMON ŠUBIC

Jesenice – Na Jesenicah pogrešajo 79-letnega Bogdana Brezigarja, ki je v torek ob 17.15 odšel od doma in se ni vrnil, so sporočili s Policijske uprave Kranj. Pogrešani se je običajno gibal na območjih Plavškega Rovta, Planine pod Golico, Podmežakle, Spodnjega Plavža, Ceste za Savo in na trim stezi nad Jesenicami. Oblečen naj bi bil v svetle hlače za prosti čas, modro-zeleno srajco in črno vetrovko s kapuco, obut pa je bil v pohodne čevlje. Visok je okoli 170 centimetrov, je suhe postave in sivih las. Policija poziva vse, ki so ga

Foto: PU Kranj

Pogrešani Bogdan Brezigar

ali ga še bodo videli oziroma razpolagajo z informacijami o njegovem izginotju, naj jih sporočijo na interventno številko 113 ali na anonimni telefon policije 080 1200.

Prevrtitev tovornjaka pri krožišču v Šenčurju

Šenčur – Na glavni cesti Šenčur–Kranj se je v torek okoli 11. ure tovornjak prevrnil v občestni jarek. Nesrečo je po ugotovitvah policije zaradi izsiljevanja prednosti povzročil voznik osebnega avtomobila, ki se je z avtoceste na odcepu Kranj vzhod po izvoznem kraku vključeval na glavno cesto. Voznik tovornega vozila se je med umikanjem avtomobilu prevrnil. Zaradi prevrtitve tovornega vozila je bilo odstranjevanje posledic nesreče zelo zahtevno in je trajalo do približno 16.30. V tem času je bila cesta pri krožišču v Šenčurju zaprta v smeri Kranja, kar je kljub urejenemu obvozu v popoldanskih urah povzročilo daljše zastoje. Zoper povzročitelja policisti vodijo prekrškovni postopek.

Zaskrbljeni zaradi krave

Jesenice – Ob avtocesti med priključkom Lipce in počivališčem v smeri Radovljice se je v sredo popoldan zadrževala krava. Ker je obstajala nevarnost, da bi prišla na vozišče, so radovedno kravo hitro odstranili z območja.

Na Hudem zgorela kmetija

◀ 1. stran

Brez strehe nad glavo so poleg njiju ostali tudi hčerka ter mlajši sin s partnerko. »Tržičani smo in bomo vedno znali pomagati sočloveku v stiski. Stopimo skupaj za družino Aljančič,« je po uničujočem požaru pozval tržiški župan Borut Sajovic. Včeraj so na Rdečem križu Tržič že odprli račun, na katerem zbirajo denarno pomoč (TRR: SI56 0510 0801 0063 548, s pripisom Za družino Aljančič).

»Sinu, ki je diabetik, je pogorela tudi čisto nova črpalka. Zdaj se sprašuje, kako bo dobil novo. Prejšnji teden je bil tudi na operaciji za oči in se ne bi smel naprezati. A med požarom se gotovo je, tako da ne vem, kakšno škodo si je morda naredil. Zato je danes tudi šel v Ljubljano na pregled. Poškodovale se k sreči ni nihče, se pa je mož, ki je ves čas tekal sem in tja ter reševal živino in stroje, nadihal dima. Odpeljali so ga v jeseniško bolnišnico, kjer so ga zadržali in se niti še ne zaveda povsem, kakšne so posledice požara,« je včeraj še pojasnila Marija Aljančič, ki je trenutno zatočišče našla pri sosedih. »Občina nam je sicer najprej ponudila prenočišče pri Smuku, kjer pa so imeli vse zasedeno. Potem so mi bivališče ponudili drugje, niti ne vem, kje, a tako kot sem jim povedala že včeraj zvečer, povem tudi danes: jaz s Hudem ne grem. Tukaj imamo

»Ko je zagorelo, so bili doma le mož ter sin in njegova partnerka, sama pa sem bila na sprehodu s psom. Bila sva sredi ceste, ko sem zagledala dim in se spraševala, le kdo kuri. V tistem je začelo pokati, zato sem šla hitro pogledat na kmetijo. Ko sem prišla, je bil moj avto že umaknjen iz garaže, saj je prav tam najbolj gorelo.

Kamničani vodili narko združbo

Slovenski in hrvaški policisti so ta teden razbili mednarodno kriminalno združbo, ki je trgovala z različnimi drogami. Njen vrh naj bi prihajal z območja Kamnika.

SIMON ŠUBIC

Kamnik – Slovenska in hrvaška policija sta v torek s številnimi aretacijami osumljencev in hišnimi preiskavami končali več kot dveletno preiskavo delovanja mednarodne kriminalne združbe, ki je trgovala z različnimi drogami na območju obeh držav in tudi širše po svetu. Po poročanju časnika Večer naj bi glavni osumljenec prihajal z območja Kamnika. Kriminalno združbo naj bi vodil Aleš Zupančič - Bazentar iz Most pri Komendi, sicer samostojni podjetnik, ki se uradno ukvarja s popravilom in prodajo avtomobilov. Njegova desna roka naj bi bil po podatkih Večera Novica Joskič

iz Kamnika, med osumljenimi pa naj bi bili še: Branko Ščuliya, Jure Močnik, Peter Ulčar, Jernej Kotnik, Goran Ropret, Rok Lesjak, Žiga Sever, Matjaž Hočevär, Anis Ličina ter zakonca Simon in Polonca Nose. Prav zakonca Nose so po poročanju hrvaških medijev lani poletni aretirali na mejnem prehodu Starod z več kot osmimi kilogrami različne droge, največ amfetaminov. Zakonca iz Vrhpolja pri Kamniku sta trenutno v reškem priporu.

Slovenski kriminalisti so sicer v času dveletne preiskave zbrali dokaze, da je 45 članov kriminalne združbe v tem času v Sloveniji izvedlo najmanj 48 kaznivih dejanj s področja drog. Člani združbe naj bi tako različne

Foto: Simon Šubic

Pogorišče so si včeraj ogledali tudi kriminalisti. Ugotovili so, da je najprej zagorelo v garaži.

kmetijo, skrbeti je treba za živino. Sosedje nam sicer ponujajo svojo prazno hišo, a o tem se bova morala odločiti skupaj z možem, ko se bo vrnil iz bolnišnice. Sin se je s partnerko preselil k njenim, z njima je šla tudi hčerka,« je razložila. Statik je včeraj že ugotovil, da je hiša nevarna za bivanje, kako je s hlevom, pa Marija še ni znala povedati. Živina, skupaj imajo dvanajst glav, se je včeraj še pasla na vrtu pod hišo, nekaj pa je bilo v sosedovem hlevu.

»Dopeljala sem ga proč, ko sem pritekla nazaj, me je sosed še spraševal, kje gori. Odgovorila sem mu, da pri nas, in me je vprašal, ali naj pokliče gasilce. Rekla sem mu, naj jih, prosim, pokliče, ker sama nimam časa. Potem smo umikali traktorje, avtomobile. Hoteli smo vse odstraniti čim dlje in pustiti čim več prostora na dvorišču, da bodo gasilci lahko prišli zraven, ker je tukaj vse tako ozko,« je še povedala Marija.

Potrebovali veliko vode

S požarom, ki je izbruhnil v sredo nekaj pred 11. uro, se je borilo okoli 150 gasilcev iz sedemnajstih prostovoljnih društev iz gasilskih zvez Tržič, Radovljica, Naklo in Kranj ter kranjskih poklicnih gasilcev. »Druge gasilske zveze smo aktivirali, da smo zagotovili

zadostno število gasilcev na intervenciji, saj je zagorelo dopoldan, ko je večina prostovoljnih gasilcev v službah. Poleg tega smo za gašenje potrebovali zelo veliko količino vode, zato hidrantno omrežje v vasi ni zadoščalo in jo je bilo treba dovažati s cisternami,« je razložil Uroš Bodlaj, namestnik poveljnika Gasilske zveze Tržič, ki je vodil intervencijo.

Ob prihodu prvih gasilcev sta bila hiša in gospodarsko poslopje že v plamenih. »Gre za zelo strnjeno naselje, kmetije so na Hudem zelo na kupu, zato tudi ni pravih dovozov. Najprej smo zaščitali vse sosednje objekte, v dobre pol ure pa nam je uspelo požar tudi omejiti. Dlje časa je trajalo, da smo ga pogasili, razkopavanje požarišča in preverjanje posameznih žarišč pa se je zavleklo do večera. Čez noč je na kraju ostala tudi požarna straža,« je razložil Bodlaj. »Mislim, da nam je gasilcem uspelo narediti vse, kar se je sploh dalo narediti. Če bi prišli le malo kasneje, bi ogenj zagotovo preskočil še na sosednje gospodarsko poslopje in hišo,« je še dodal.

Kriminalisti so pri večeršnjem ogledu kraja požara ugotovili, da je najprej zagorelo v garaži, ki je del stanovanjske hiše, ogenj pa se je od tam razširil na preostali del hiše in sosednji gospodarski objekt. Tuje krivde niso ugotovili, posamezne okoliščine pa še preverjajo.

KURILNO OLJE
DATRS
GREJE MOČNEJE
080 2341
Datris d.o.o., Alpska cesta 43, 4248 Lesce

GGG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLLED

North, kuža s posebno zgodbo

V Centru starejših Medvode imajo dobrega pol leta prav posebnega dnevnega stanovalca. To je kuža North. Zaposleni v centru ga je v Slovenijo pripeljal iz Bosne in Hercegovine, kjer ga je rešil pred gotovo smrtjo. Posvojila ga je fizioterapevtka, in ko gre na dopust, ga domov vzame kar direktor. Nad Northom so navdušeni vsi, še posebno stanovalci vsak dan komaj čakajo, da jih obiše in jim polepša dan.

MAJA BERTONCELI

Življenje piše različne zgodbe. Prav posebno ima kuža, mešanec med čivavo in pinčem, ki sliši na ime North. Zadnjega pol leta je glavna zvezda v Centru starejših Medvode. Vsi ga imajo radi in zanj je dobro poskrbljeno. Začetki njegovega življenja pa so bili vse prej kot takšni.

Ime mu je North, prihaja pa z juga

North prihaja iz Bosne in Hercegovine, kjer ga je junija lani gotove smrti rešil Damir Nasufović, animator v Centru starejših Medvode. »Moji starši imajo hišo v Kozarski Dubici, naselju v bližini meje s Hrvaško. Pogosto jih obiše in s seboj odpeljem hrano za zapaščne pse, ki jih tam hranim.

Junija lani smo pri zapuščenem objektu našli psičko s tremi mladički. Dva sta bila že mrtva, enega pa smo v zelo slabem stanju odpeljali k veterinarju, ki ga je oskrbel. Preživel je. Dali smo mu ime North, mu uredili dokumente in z mano se je vrnil v Slovenijo. Njegova mama je ostala v Bosni, kjer so jo prevzeli prostovoljci,« je pojasnil Nasufović. Northa, ki je bil takrat star komaj dva meseca in pol, je ob privolitvi direktorja kaj hitro pripeljal v Center starejših Medvode, kjer so bili nad njim navdušeni. »Tako je prinesel veliko veselja. Klicali so ga Palček, ker je bil tako majhen,« se spominja in dodaja, da ima trenutno doma še enega psa iz Bosne, in sicer psičko Suzy, ki je tudi že bila z njim v službi.

Martina Jenko, ki v Centru dela kot fizioterapevtka, se je odločila, da Northa posvoji, in sedaj vsak dan zjutraj z njo pride na delovno mesto. »Že od nekdaj sem si želela imeti psa. Lani se je pokazala priložnost. Zaživela sem na svoje v hiši, Damir je pripeljal kužka in sem si mislila, da bi bilo prav super, če bi živel z mano. In sem ga vzela domov. Je krasen kuža, sicer kar živahen, poln energije. Zanimivo, da mu je ime North, kar v prevodu iz angleškega jezika pomeni sever, prihaja pa v bistvu z juga,« je povedala. North je večinoma z njo v prostorih fizioterapije, rad pa gre tudi po sobah in seveda v jedilnico. »Stanovalci se ga ne bojijo, ga radi pobožajo, kličejo k sebi in se pogovarjajo z njim. Zelo je popestril tukajšnjo vsakdanjo rutino. Poleg tega je večina stanovalcev tudi prej imelo kakšno žival in je to dobro tudi po tej strani. Vsekakor North ostaja pri nas,« je dodala Martina Jenko.

North vsak dan, enkrat tedensko pa še Shadow

Da bo North postal del družine Centra starejših Medvode, se je takoj strinjal tudi direktor Blaž Razvornik. »Ni bilo nobenih dvomov. Prinaša srečo, nasmehe in preganja dolgčas stanovalcem. Kamorkoli pride, so vsi nasmejani, ga imajo radi, skratka skrbi za dobro voljo in boljše počutje vseh. Prav tako smo začeli

Foto: Gorazd Kavčič

North s skrbnico Martino Jenko in Marijo Fink, stanovalko Centra starejših Medvode

spodbujati svojce, da pripeljejo svoje ljubljence, ko pridejo na obisk. Nasploh so vse živali priljubljene. Večinoma so stanovalci tudi prej imeli kakšno živali. North ni edina žival v našem centru, je pa res, da je postal že pravi hišni kuža. Na varovanem oddelku imamo tudi ptička, poleti, ko muce hodijo okrog, jih stanovalci hranijo. Do pred kratkim je bila ena brezdomna muca, lahko bi rekel, kar naša. Sedaj smo jo zaradi bolezni dali v posvojitev. Za to je poskrbelo Društvo Reks in Mila. Pred vhomom smo ji postavili celo kočico, stanovalci so jo hranili. Bila je priljubljena. Tudi Damir večkrat pripelje pokazat kakšnega

kuža, preden gre k posvojiteljem,« je še povedal Razvornik. V Center starejših Medvode enkrat tedensko s svojo skrbnico Margaret Davis prihaja tudi psička Shadow iz Društva Tačke pomagačke. »Je izučena terapevtska psička, s katero izvaja vaje tudi pri negibnih stanovalcih ali v skupinah na varovanem oddelku, kjer so stanovalci z demenco,« še pove Razvornik, ki je prav tako velik ljubitelj živali. Zanimivo: ko gre skrbnica Northa na dopust, ga k sebi domov vzame prav direktor. »Prihajam s Štajerskega, kjer imata oče in mati še sedaj kužka. Živim v stanovanju v Ljubljani. Večino dneva sem odsoten, tako da trenutno ne morem

imeti kakšne živali oziroma bi jo imel, a se ji ne bi mogel posvečati, kot bi si želel. Rad pa sprejem Northa kadarkoli za krajši čas. Dvakrat je že bil pri meni in takrat je v stanovanju glavni prav on,« je še povedal Razvornik. North ga vsako jutro pride pozdravit kar v njegovo pisarno.

Znano je, da imajo domače živali pozitiven vpliv na človeka in to je čutiti tudi v Centru starejših Medvode. Stanovalci so nad Northom navdušeni. »Lepo sem ga sprejela. Vedno vprašam, kje je. Vesela sem, da prihaja. Vajena sem na družbo domačih živali. Imela sem tudi kozo in kozličke,« pa pravi stanovalka Marija Fink.

Northa je v Slovenijo pripeljal Damir Nasufović. / Foto: Gorazd Kavčič

Zgodbe

Knjiga Utrinki pred pozabo predstavlja zgodbe mobiliziranih v nemško vojsko. **Stran 20**

Zanimivosti

Dejan Praprotnik s Posavca bo na citre igral na vrhu Triglava. **Stran 21**

MultiKulti

Rok in Katarina Hočevar: »Zemljevid nama je inspiracija, svet pa destinacija.« **Stran 22**

Od petka do petka

Ne Borutu Pahorju ne Marjanu Šarcu (na sliki s sredinega neformalnega srečanja po Šarčevem odstopu) ni uspelo izpeljati celotnega premierskega mandata. / Foto: UPRS

Minister za zdravje Aleš Šabeder je v ponedeljek pojasnil, da je tudi sam premierju podal blanco odstopno izjavo.

Poslanci so predlagane zakonske rešitve za omejitev vaških straž oziroma t. i. vard poslali v nadaljnjo obravnavo.

Šarec četrti predsednik vlade, ki je odstopil

SIMON ŠUBIC

Celoten mandat le Janševa prva vlada

Dogodek minulega tedna je bil zagotovo odstop predsednika vlade Marjana Šarca in z njim tudi padec vlade. O tem obširneje pišemo že na sprednjih straneh Gorenjskega glasa, zato bomo naslednje vrstice izkoristili za pogled v zgodovino vseh vlad v samostojni Sloveniji. Ta razkrije, da je Šarec že četrti predsednik vlade, ki je odstopil. Pred njim so to storili že Janez Drnovšek (2. decembra 2002) po izvolitvi za predsednika države, Alenka Bratušek (4. maja 2014) po porazu proti Zoranu Jankoviču v bitki za vodenje Pozitivne Slovenije in Miro Cerar (14. marca 2018) po odločitvi vrhovnega sodišča, da razveljavi referendum, na katerem so volivci podprli zakon o drugem tiru Divača–Koper. Šarčeva vlada, ki zdaj opravlja le še tekoče posle, bo sicer res kratkega daha, a še zdaleč ne edina, ki predčasno končuje svoj mandat. Težko je verjeti, toda v samostojni Sloveniji je celotni štiriletni mandat brez vsakršne rekonstrukcije vladne koalicije uspelo oddelati le prvi vladi Janeza Janše v obdobju 2004–2008. Vse druge vlade so bodisi predčasno končale delo (vključno z Demosovo

vlado) bodisi se je med mandatom spremenila njihova strankarska sestava. Poleg Janše je sicer celoten štiriletni premierski mandat uspelo izpeljati le še Janezu Drnovšku v obdobju 1993–1997, a je vmes po aferi Depala vas iz koalicije izstopila Janševa SDSS, tik pred novimi volitvami pa se je poslovil še ZLSD.

Premalo podpore ukinitvi zavarovanja

Novela zakona o zdravstvenem varstvu in zdravstvenem zavarovanju, ki bi ukinila dopolnilno zdravstveno zavarovanje, v sredo v državnem zboru ni dobila zadostne podpore. Zanj je glasovalo le 21 poslancev LMS, SD in Levice, medtem ko so poslanci SAB, SNS, SMC, SDS, NSi in DeSUS glasovali proti spremembi zakona oziroma so se vzdržali. Nasprotniki novele so predvsem navajali, da predlagana rešitev ne prinaša dejanske ukinitve dopolnilnega zavarovanja, ampak zgolj njegovo preoblikovanje, in izražali skrb zaradi morebitnega minusa v zdravstveni blagajni. Po mnenju podpornikov pa bi ukinitve dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja pomenila korak k pravičnejši ureditvi plačevanja prispevka. Znano je, da je prav zaradi te zakonske novele oziroma predlagane proračunske varovalke

tik pred premierjem Marjanom Šarcem odstopil finančni minister Andrej Bertonec. Naj ob tem dodamo, da je minister za zdravje Aleš Šabeder, ki je sicer zagovarjal predlagano ukinitve dopolnilnega zdravstvenega zavarovanja, pred dnevi razkril, da je tudi on pred dobrimi štirinajstimi dnevi premierju podal blanco odstopno izjavo.

Poslanci za omejitev vard

V sredo je večina državnih poslancev odločila, da sta vladna predloga dopolnitev zakona o nadzoru državne meje in novele zakona o varstvu javnega reda in miru, ki omogočata pregon oziroma omejitev delovanja t. i. vard ali vaških straž, primerna za nadaljnjo obravnavo. Predlagane zakonske spremembe prepovedujejo vsakršno ravnanje posameznika ali skupine, ki je enako ali podobno policijskim nalogam pri nadzoru državne meje ali ovira policijo, ter predvidevajo sankcije za nošenje imitacij orožja in uniform.

Svetovni dan spomina na holokavst

Predsednik republike Borut Pahor se je v ponedeljek udeležil spominske slovesnosti ob 75. obletnici osvoboditve nekdanjega nacističnega koncentracijskega taborišča

Auschwitz-Birkenau, na kateri se je zbralo tudi več kot dvesto tistih, ki so preživeli holokavst, in voditelj iz več kot petdeset držav. Pahor, ki so ga spremljale tudi nekdanje interniranke Sonja Vrščaj, Elizabeta Kumar Maurič, Marija Frlan in Lidija Rijavec Simčič, ukradene otroke pa je v delegaciji zastopal Janez Deželak, je k spominski plošči položil svečo v spomin žrtvam. V izjavi za medije je dejal, da je »naša moralna dolžnost, da nikoli ne pozabimo in s tem prispevamo k temu, da po mirni poti rešimo vse probleme človeštva«. Nekdanja interniranka Elizabeta Kumar Mavrič pa je izrazila zažalost, da spomin na dogodke izpred osemdesetih let ne živi le v njih, temveč so spomine na najhujši zločin v drugi svetovni vojni prevzeli tudi mladi rodovi. Številne prireditve ob svetovnem dnevu spomina na holokavst, ki ga 27. januarja obeležujemo od leta 2006 naprej, so bile tudi v Sloveniji. V taborišču Auschwitz-Birkenau so nacisti med drugo svetovno vojno pobili več kot milijon ljudi, iz Poljske je bilo tudi največ žrtev holokavsta – trije milijoni Judov. Iz Slovenije je bilo v taborišče, ki velja za največje pokopališče v zgodovini človeštva, skupno deportiranih več kot 2300 ljudi, umrlo jih je več kot 1300.

Slovinci v zamejstvu (731)

Nagrada šentpeterski višji šoli

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Tišlerjevo nagrado, ki jo že 41 let podeljujeta Narodni svet koroških Slovencev in Krščanska kulturna zveza in je ena od najuglednejših nagrad, ki jih podeljuje slovenske organizacije na Koroškem, prejmejo običajno zaslužni posamezniki. Le štirikrat doslej so jo prejele organizacije. Letos se je to zgodilo petič. V petek, 24. januarja, je to nagrado prejela Višja šola za gospodarske poklice v Št. Petru pri Šentjakobu v Rožu. Podeljevalca nagrade sta v obrazložitvi napisala, da »za izobraževanje številnih generacij mladih, za prizadevanja za ohranitev slovenske jezikovne in narodne identitete, za povezovalno vlogo med nemško in slovensko govorečimi na Koroškem kot tudi med sosednjima državama«. Podelitev so z obiskom

počastili mnogi gostje, med njimi novi krški škof, koroški Slovenec dr. Jože Marketz in generalni konzul Republike Slovenije v Celovcu dr. Anton Novak. Tudi kulturni program na podelitvi je bil v znamenju prejemnika nagrade. Prepeval je zbor Višje šole za gospodarske poklice Št. Peter vodstvom Sonje Koschier in Marte Habe ter solisti Sonja Koschier, Katja Križnar, Ana Tijssen ter Gregor Einspieler.

Šola, ki jo že več desetletij obiskujejo tudi dijakinje in dijaki iz Slovenije, je

zaslužna prejemnica Tišlerjeve nagrade, sta povedala predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko in predsednik Krščanske kulturne zveze Janko Krištof. O njeni izobraževalni in vzgojni kakovosti priča na stotine absolventk in absolventov, ki uspevajo na poklicnih in življenjskih poteh in se radi vračajo na šolo.

Predhodnica današnje šole je nastajala pred 112 leti v težkih razmerah, ko je koroška šolska oblast zaposlavljala pouk v slovenščini

Na petkovi slovesnosti so podelili tudi nagrade najboljšim udeležencem letošnjega govorniškega natečaja, ki so ga prvič izvedli leta 1989. Najboljši je bil Luka Podlipnik, dijak 8. b razreda Slovenske gimnazije v Celovcu, doma iz Rateč na Gorenjskem.

Ravnatelj višje šole v Št. Petru Štefan Schellander in predstojnica konventa šolskih sester Veronika Supan (v sredini) s predsednikoma Krščanske kulturne zveze Jankom Krištofom (prvi z leve) in predsednikom Narodnega sveta dr. Valentinom Inzkom.

in so se učitelji lahko sami odločali, v katerem jeziku bodo poučevali. Najpogostejše so se odločali za nemščino. Zato je šentjakobski župnik Matej Ražun s pomočjo domačinov in šolskih sester ustanovil Slovensko šolsko društvo in zgradil šolsko poslopje. Šola je kljub težavam rasla in je postala danes vrhunska dvojezična

izobraževalna ustanova s praktičnimi znanji na področju prehrane, kuharstva, vinarstva, sirarstva in iz drugih sorodnih področij. Je dokaz samopomoči in inovativnosti Slovencev na Koroškem. In kot je dejal Janko Krištof: Št. Peter je kraj vzgoje za duhovno, versko, kreativno, sočutno, solidarno in socialno rast mladih.

Po svetu

Odhod iz Beograda

Se še spominjate, kako so slovenski delegati 22. januarja 1990 zapustili 14. kongres ZKJ v Beogradu? Kako je gorenjski rojak Vinko Hafner s palcem žugal Slobodanu Miloševiću, Sonja Lokar pa je potočila tudi nekaj solza ...?

MIHA NAGLIČ

Konec ZKJ

Odhod s tistega kongresa pred tridesetimi leti je bil pogumno dejanje in je eden od mejnikov ob slovenski poti v osamosvojitve. Ciril Ribičič: »Moja ideja je bila, da zaradi varnostnih razlogov odidemo na letališče takoj po odhodu iz dvorane, sicer bi nas utegnili prepričevati, naj ostanemo. Varovali so nas tudi agenti Udbe, rekli so, da nas branijo pred ljudstvom, ki bi hotelo obračunati z nami. Stvari so se na srečo razpletle drugače, saj se je moral Milošević ukvarjati z odhodom Hrvatov.« Tudi znotraj ZKS so bili različni pogledi, a so na posled »mladokomunisti« prevladali nad »starokomunisti«. Dr. Božo Repe: »Glede odhoda so bile med vodilnimi delegati razlike, a so se na koncu poenotili. T. i. 'mladokomunisti' so na kongres v resnici gledali izrazito taktično, bilo jim je jasno, da v jugoslovanski politiki in diplomaciji ne bodo mogli več delati kariere, pač pa le še v Sloveniji, kjer pa v novih strankah zanje prav tako ni bilo prostora, zato so hoteli ZKS čim prej otresti jugoslovanstva. Starejša generacija, ki je imela za sabo izkušnjo druge svetovne

vojne, je vedela, kakšne bi lahko bile posledice. Tudi jugoslovanski ideji bratstva in enotnosti, za katero so se borili, se ni bilo lahko odreči.« Zgodovinar Repe piše, da je imela Titova Jugoslavija tri varovalne mehanizme, ki so jo držali skupaj. Prvi je bil Tito sam, drugi Partija in tretji JLA. Tito je umrl leta 1980, ZKJ je po 14. kongresu sicer nekaj časa še obstajala, a je z odhodom slovenskih in hrvaških komunistov de facto razpadla. JLA je svojo vlogo zadnje varovala Jugoslavije izgubila, ko se je po letu 1990 postavila na Miloševićovo velikosrbsko stran. Repe: »Tudi ZDA in velike sile so sledile logiki treh varovalnih mehanizmov. Zato so po Titovi smrti leta 1980 računale, da bosta integracijsko funkcijo opravila ZKJ in JLA, pri čemer naj bi se ZKJ reformiral. ZKJ naj bi sledil podobnemu konceptu, kot se je odvijal v Sovjetski zvezi z glasnostjo in perestrojko, čeprav so bile razmere v Jugoslaviji bistveno drugačne. Po sovjetskem vzoru bi najprej demokratizirali jugoslovansko partijo, kar bi potem odprlo pot demokratizacijskim procesom v družbi, hkrati pa bi to ohranilo enotnost države. Pri tem so močno računali na slovenski ZKS.« Američani

so računali, da bi Slovenci s svojim zgledom vplivali na druge jugoslovanske narode. »Wall Street Journal, glavni časopis ameriškega kapitalizma z najvišjo naklado, je septembra 1988 v obširnem članku Slovenijo opisal kot republiko s težnjo po kapitalizmu in demokraciji, v kateri dohodek na glavo prebivalstva presega španskega, nezaposlenost pa je pod Japonsko. Kot je zapisal, je 1,7 milijona Slovencev ustvarilo 'najbogatejšo komunistično zaplato na svetu'. Posebnost Slovenije je tudi, piše časnik, da ljudje zares podpirajo slovensko komunistično partijo, ki se zavzema za odpravo smrtnih kazni, za neposredne volitve, nasprotuje zakonu o sovražni propagandi. Milana Kučana je označil za najbolj naprednega komunističnega na svetu.« Kakorkoli že: slovenski komunisti so z beograjskega kongresa odšli in skupaj z drugimi političnimi silami v Sloveniji nadaljevali pot v osamosvojitve. (Vir: Ana Svenšek, MMC RTV SLO)

Cel Balkan v EU

V zadnjih letih pred 1990 so si nekateri prizadevali, da bi tedanjo državo posodobili, jo naredili gospodarsko bolj učinkovito in politično

bolj demokratično. Na 14. kongresu ZKJ se je dokončno pokazalo, da to ne bo mogoče. V naslednjih letih je Jugoslavija razpadla, žal za mnoge od njenih državljanov na zelo okruten način. Zdaj sta dve od njenih šestih republik v EU, štiri pa še ne. So pa tudi te štiri (oziroma pet, če dodamo še Kosovo) od vseh strani obdane z državami članicami EU in najbolje bi bilo, da se nam tudi »kandidatke« čim prej pridružijo. Sicer utegnejo na delu »zahodnega Balkana« prevladati težnje Rusije, Kitajske in Turčije, ki imajo v tem prostoru drugačne interese ...

Ljudje kot živali

»Človeška krutost ne pozna meja in potrebnega je ogromno poguma in volje, da bi lahko drugi razumeli, da so tudi živali iz mesa in krvi, da trpijo enako kot mi in si zaslužijo enako mero spoštovanja. Zato nenehno klanje ne bi smelo biti del človeške zabave.« Tako je prepričana Brigitte Bardot (1934), nekdanja diva francoskega filma, zdaj pa aktivistka za boljše ravnanje z živalmi. Lepo od nje, vendar ne pozabimo, da so marsikje na Balkanu še pred četrto stoletje z ljudmi ravnali še slabše kot z živalmi ...

Slika iz Sarajeva, mesta, v katerem je umirala Jugoslavija: pozimi 1992 so morali meščani sekati drevje, da so se malo pogreli. / Foto: Wikipedija

Posledice obstreljevanja na eni od stavb v Sarajevu

Takšno je prizorišče, na katerem so februarja 1984 podeljevali olimpijske medalje ... / Foto: Wikipedija

Za boljšo šolo (58)

Učenci, ki motijo pouk

IVKA SODNIK

Po šolah so največja nadloga učenci, ki motijo pouk. V vsakem razredu je kakšen, prevladujejo fantje. Postavljajo se pred vrstniki in tistimi učitelji, pri katerih zaznajo pomanjkanje avtoritete. Če učitelji takoj ne ustavijo njihovega neprimernega vedenja, počasi za seboj potegnje še druge učence in v razredu nastane kaos, ki pogosto vodi do medsebojnega verbalnega in celo fizičnega nasilja, predvsem med odmorom in na poti v šolo ter iz nje.

Učenci motijo pouk iz različnih vzrokov. Sami kot najpogostejši razlog navajajo, da je pouk dolgočasen in nezanimiv, in prepričani so, da jim to daje pravico do povzročanja nerada. Pouk je res velikokrat nezanimiv, saj je učna snov pogosto odmaknjena

zanimanjem otrok in svetu, v katerem živijo. Zato je tako pomembno, da skušajo učitelji učno snov »aktualizirati« in učence povprašati, kaj od predpisane učne snovi bi jih najbolj zanimalo in kako bi se to naučili.

Otroci so radovedni in učljivi, samo prebuditi je treba njihovo notranjo motivacijo in jih pri pouku aktivno zaposliti. Danes so na voljo številna sodobna učna gradiva in pripomočki, ki bi veliko bolj kot knjige in delovni zvezki pritegnila učenčovo pozornost. Pri takšnem pouku učitelji po navadi nimajo težav z disciplino, zlasti če poskrbijo tudi za jasna in razumljiva navodila, kaj pričakujejo od učencev.

Poleg kakovosti pouka so za disciplino v razredu

pomembni tudi odnosi med učiteljem in učenci. Če je učitelj prijazen in spoštljiv ter dosleden in razumljiv v svojih zahtevah, učenci hitro dojamajo, kako se morajo obnašati, če nočejo imeti težav. Takšni učitelji so najbolj spoštovani in priljubljeni.

Naslednji razlog za neprimerno vedenje in motenje pouka so težke družinske razmere, v katerih živijo nekateri otroci. Ti skušajo vsaj v šoli najti – četudi na povsem napačen način – nekaj pozornosti. Dobri učitelji ta otrokov manko takoj prepoznajo in znajo na pravi način potešiti njegovo potrebo po pozornosti in človeškem stiku. Vendar se tudi v dobrem učnem okolju in primernih odnosih najdejo

otroci, ki vztrajno motijo pouk in nadlegujejo tako učitelje kot sošolce. Običajno so to otroci z izredno nizko samopodobo in številnimi nezadovoljenimi potrebami, ki jih skušajo potešiti s stalnim iskanjem pozornosti. V takšnih primerih učitelji motečega učenca po več opozorilih odstranijo iz razreda, saj morajo drugim učencem zagotoviti nemožen pouk. Odstranjenemu učencu je treba zagotoviti pouk zunaj učilnice, individualno ali v manjši skupini, in začeti disciplinski postopek, če se motenje pouka ponavlja.

Ker samo kazni ne bodo rešile disciplinskih težav, je treba s takšnim učencem opraviti temeljit razgovor in poiskati razloge za njegovo

neprimerno vedenje. Če gre za večje probleme, naj se v reševanje težav vključita še šolska svetovalna služba in starši, po potrebi tudi zunanje ustanove. Med motečimi učenci pa so tudi takšni, ki so od doma vajeni, da imajo vedno glavno besedo, so vselej središče dogajanja, ne znajo poslušati in ubogati in ne zmorejo čakati v vrsti. Takšni otroci težko razumejo in se navajajo na urejeno okolje in na življenje v skupini, ki terja veliko prilaganja, strpnosti in potrpežljivosti.

Ne glede na vse posebnosti otrok imajo učenci pravico do nemotene pouka in šole jim ga morajo, kakor vedo in znajo, zagotoviti. Čim več vedo in znajo, bolj jim to uspeva.

Zgodbe

Trpke zgodbe mobilizirancev

Knjiga z naslovom Utrinki pred pozabo, dnevnik Franca Rozmana in zgodbe drugih prisilnih mobilizirancev v nemško vojsko, predstavi pet osebnih zgodb mobilizirancev, ki so med drugo svetovno vojno naredili tisoče kilometrov po Evropi in se nešteto krat srečali s smrtjo.

SAMO LESJAK

O življenju, trpljenju in umiranju nad šestdeset tisoč Slovencev, ki so bili proti njihovi volji poklicani v nemško vojsko, je bilo v zadnjem obdobju izdanih že več knjig ter publikacij. Njim se pridružuje tudi drugi del knjige Utrinki pred pozabo, ki jo je izdalo Združenje mobiliziranih Gorenjcev v redno nemško vojsko 1943–1945, javnosti pa so jo predstavili v povsem polni Vojnomirovi dvorani Ullrichove hiše v Kranju. V knjigi skozi avtobiografske dnevniške zapise svoje zgodbe predstavi pet gorenjskih mobilizirancev: Franc Rozman iz Stražišča, Milan Emil Valjavec z Brezic pri Trziču, Miroslav Lombar s Trstenika, Mihael Petek iz Podbrezic in Janez Žakelj iz Stare vasi pri Zireh. Pri predstavitvi knjige so sodelovali zgodovinarja Jože Dežman in Monika Kokalj Kočvar, hči Franca Rozmana Mojca Zupan, sin Milana Valjavca Silvo Valjavec ter Janez Žakelj, ki je zbranim v prvi

osebi izpovedal spomine na izjemno težko, domala nepredstavljivo vojno obdobje.

Kot je v spremni besedi zapisala ter v uvodnem nagovoru poudarila dr. Monika Kokalj Kočvar, je vse prisilne mobilizirance vodila neizmerna volja, da preživijo in da spet vidijo svoj dom in domače. Po začetku druge svetovne vojne in razdelitvi slovenskega ozemlja so nemške okupacijske oblasti vzpostavile civilno upravo v Spodnji Štajerski in v zasedenih območjih Koroške in Kranjske, t. i. Južni Koroški. Prisilno vpoklicane so pošiljali v različne rezervne zaledne vojaške enote, kjer so jih usposobili za bojevanje na fronti. Skupno število prisilno mobiliziranih Gorenjcev presega 11 tisoč. V enotah so bili skupaj s prisilno mobiliziranimi Alzačani, Lotaringijci, Belgijci, Luksemburžani in Poljaki. Največ gorenjskih vojakov je bilo poslanih na vzhodno fronto. Na bojiščih jih je umrlo čez 1700, številni so padli v anglo-ameriško, francosko ali sovjetsko

ujetništvo. Po koncu vojne so se prisilni mobiliziranci iz različnih ujetniških taborišč, kjer so bili deležni precej slabega ravnanja, vračali domov še vse do sredine petdesetih let. Veliko jih je imelo doma drugorazredni status, spremljal jih je zaničevalni vzdevek švabski soldat. Vsaj do sedemdesetih let 20. stoletja so jih organi za notranje zadeve tudi večkrat zasliševali. Posebej težko je bilo za številne invalide, ki jim država ni priznala statusa invalida.

Združenje mobiliziranih Gorenjcev v redno nemško vojsko 1943–1945, ki deluje že od leta 1991, redno izdaja publikacije, v katerih njihovi člani objavljajo svoje vojne spomine. Zadnja leta sodelujejo pri pripravi objav tudi sorodniki. V večini zgodb svojih očetov, mož in dedov niso poznali natančno, so pa prek vojnih dnevnikov in pisem, ki najbolj avtentično opisujejo dogajanje, dobili širši vpogled v vojno dogajanje in vloge njihovih dragih v njej. Več mobilizirancev je tudi napisalo svoje spomine, a so jih dolgo

Na predstavitvi knjige v Ullrichovi hiši v Kranju: zgodovinarja Jože Dežman in Monika Kokalj Kočvar, Mojca Zupan, Silvo Valjavec in direktorica Gorenjskega muzeja Marjana Žibert / Foto: Jelena Justin

hranili samo zase. Z objavo spominov in dnevnikov dodatno spoznavamo razmere in stanje v vojni, saj dopolnjujejo zgodbo prisilno mobiliziranih Slovencev v nemško vojsko. Mladi, mnogi sploh še ne osemnajstletni mladenci, so morali oditi daleč od doma in se bojevati za sovražnika, ki je doma zasedel deželo in skušal uničiti kulturno

in politično zgodovino Slovencev ter tudi njihovo prihodnost. Prisilna mobilizacija je bila del načrtnega raznarodovanja. Daleč v tujini so mobiliziranci z družino povečini ostali v stiku le prek pisem.

Vse to potrjujejo tudi dnevniški zapiski, zbrani v knjigi, skozi katere spoznavamo njihov vsakodnevni boj za preživetje, tako v bitkah

na številnih frontah po vsej Evropi kot tudi ob nehumanih razmerah v ujetniških taboriščih ter na dolgotrajni poti domov. Če ob naslovu knjige razmišljamo o utrinkih pred pozabo, pa je pomembno, da čas ni uspel izbrisati njihovih zgodb, s tovrstnimi zapisi pa jih tudi nikoli ne bo – prav to daje knjigi posebno etično dimenzijo.

Ponos kamniških jamarjev

Pred dvema letoma je minilo štirideset let od odkritja Kamniške jame, številne strokovne izsledke te jame, ki v Kamniško-Savinjskih Alpah velja za nekaj res posebnega, pa so člani Jamarskega kluba Kamnik zbrali v zborniku.

JASNA PALADIN

Kraljica jam na Kamniškem, kot 'svojo' jamo ponosno imenujejo kamniški jamarji, že dolgo ne navdušuje le lokalnega okolja, saj jo občudujejo jamarji, planinci in drugi obiskovalci od blizu in daleč. Prav zato je bilo tudi na predstavitvi zbornika z naslovom Kamniška jama štirideset let po odkritju, ki so jo v torek pripravili v kamniški knjižnici, nemogoče najti prost sedež. Svojim kolegom iz Kamnika so med drugim prišli prisluhnit tudi jamarji iz Kranja in Bleda.

»V Sloveniji je med več kot 12 tisoč odkritimi in opisanimi jamami sorazmerno malo takšnih, ki so postale tako slavne, da so se o njih pisale knjige. Pečat takim jamam so dali jamarji, raziskovalci, speleologi, ki so v njih vrsto let odkrivali nove rove, brezna, merili, risali, raziskovali strukture, kamnine, preučevali nastajanje in umiranje jam, bogastvo podzemnih živali in

Predsednik Jamarskega kluba Kamnik dr. Rajko Slapnik z zbornikom, ki večplastno predstavlja Kamniško jamo

podobno. Nič drugače ni bilo s Kamniško jamo. Od odkritja naprej smo kamniški jamarji

z njo živeli, odraščali, se veselili in dozorevali. Odločitev, da o njej napišemo knjigo, je bila

samoumevna in srčna. Kamniška jama je res nekaj posebnega, izjemnega, pravi predsednik Jamarskega kluba Kamnik in urednik zbornika dr. Rajko Slapnik, ki je k sodelovanju pri pripravi zbornika pritegnil deset avtorjev, ki so napisali devetnajst prispevkov.

Kamniška jama leži v Zeleniških špicah v Kamniško-Savinjskih Alpah z vhomom na višini 1400 metrov. Jamo, ki ima približno 1800 metrov različnih rorov in v globino sega 220 metrov, sestavljajo štirje glavni deli, ki so jih jamarji poimenovali Vhodni del, Spodnji del, Glavni rov in Za slapom, ter vrsta manjših predelov, kot so Črna dvorana, lepi rov, Zaključna kamrica, Aragonitna dvorana, Dvorana podornih blokov ... Že s poimenovanji so jamarji nakazali, zakaj je jama tako posebna. »Jama je nekaj izjemnega, zato ker je njen glavni rov večinoma horizontalen, kar je v Alpah velika redkost, večina jih je namreč

navpičnih. Ko smo se lotili datiranja, smo ugotovili, da je jama stara najmanj pet milijonov let. Glavni rov je dolg več kot 1700 metrov, jamo pa sestavljajo štirje deli. Ne gre le za jamo, ampak jamski sistem, in takega v naših Alpah ob našem odkritju še ni bilo, pravi Slapnik. Med največje posebnosti jame sodijo črne prevleke na tleh in stenah, ki so za jame precej neobičajne, redki aragonitni ježki, tudi kapniki, kristali sadre, pa tudi razmeroma bogat živalski svet. Že leta 1982 so v jami nastavili prve pasti za živali in kaj hitro spoznali in popisali prve žive prebivalce. Najbolj slavna sta Kamniški brezokec, ki je za jamske razmere precej velik hrošček, in Slapnikov brezokec, ki ju doslej niso popisali nikjer drugje, razen v Kamniški jami. Čeprav se jama nahaja na visoki nadmorski višini in je v njej od pet do šest stopenj Celzija, v njej živijo ali pa se vsaj del leta zadržujejo tudi jamska kačica, jamska

mokrica, zobati vrbovček in redka vrsta netopirja.

Jama je za obiskovalce odprta od leta 1981, a so – predvsem za zaščito redkih aragonitnih ježkov – na vhod namestili kovinska vrata, zaklenjena s ključavnico. Brezplačne vodene ogledne priprave vsako leto 1. maja, in čeprav je zanimanje za jamo veliko, bo zaradi oddaljenosti od doline vedno dostopna le tistim, ki si bodo vzeli čas, zagrizli v hrib in novim doživetjem namenili cel dan. »V Kamniško jamo nikoli ne bodo drle množice obiskovalcev, in to nas veseli. Prav tako pa tudi dela za nas ne bo zmanjkalo, saj je stranskih rorov še veliko in jama tudi štirideset let po odkritju še vedno buri domišljijo, privablja in navdušuje. Dela nam ne bo zmanjkalo in tudi kakšna knjiga bo še sledila,« še pravijo kamniški jamarji, ki veliko skrb posvečajo tudi ohranjanju vodnih virov na območju kamniških planin; temu so posvetili tudi letošnji koledar.

Zanimivosti

Na citre bo igral na vrhu Triglava

Dejan Praprotnik s Posavca na citre igra že več kot trideset let. Kot ljubitelj gora ima za letos v načrtu tudi pohod na Triglav s citrami. »Na vrh Triglava bom s seboj prinesel citre in tam gori bom zaigral melodijo Oj, Triglav, moj dom. Pristop na goro bo temu primerno po Slovenski smeri,« je napovedal. Še en zanimiv konjiček ima, to je raziskovanje jamskega sveta. »Pritegne me skrivnostni svet še neraziskanega, čist terapevtski jamski zrak ... «

SUZANA P. KOVAČIČ

V otroških letih Dejana Praprotnika, doma s Posavca v radovljjski občini, so bile pri hiši male otroške citre. »Take, pri katerih pod strune damo papir z narisano melodijo in lepo po vrsti brenkamo označene strune, da se potem sliši melodija. Zaradi tega sem sploh vedel, da obstaja ta glasbeni instrument. Potem se je začela osnovna šola in hkrati glasbena šola, kjer smo se z vrstniki učili igrati na kljunasto flavto, hkrati pa spoznali tudi nekaj not. Po zaključku učenja flavte se je pojavilo vprašanje: "Kater instrument bi se pa ti učil za naprej?" In sem rekel: "Citre." Učil me je najprej

Viktor Planinc, kasneje sem imel še nekaj drugih začasnih mentorjev – poleg samostojnega učenja, ki se do zdaj še ni prenehalo.« Postal je odličan citrar, kar med drugim dokazuje pridobljeni naziv mojster s citrami, ki ga podeljuje Citrarsko društvo Slovenije. »Ta naziv mi predstavlja potrditev in hkrati odgovornost. Še pomembnejše od tega mi je poslanstvo, kot sem ga opisal na zadnji zgoščenki: »Vam je moje igranje prijetno za poslušanje in vam vzbuja čustva; vas kdaj ob poslušanju spreletijo prijetni mravljinčji po hrbtu; mogoče vstanete in plešete zraven mojega igranja; navdušeno ploskate, želite še dodatno melodijo? Moj življenjski

smisel je s tem izpolnjen.« Doslej je izdal dve samostojni zgoščenki (eno z naslovom Rdeči, beli in jesenski ter drugo z naslovno skladbo Cvetje v jeseni), sodeloval je pri izidu fotoknjige Čudovita si, Slovenija!, ki ji je priložena zgoščenka.

Veliko tudi nastopa. »Zanimiva ugotovitev pri nastopanju s citrami je bila ob univerzalni melodiji Cvetje v jeseni. To skladbo želijo tako na pogrebih kot tudi na porokah, rojstnih dnevih in ob drugih priložnostih. Velik izziv je bil zame igranje znane Sestavljene polke na pogrebu njegove avtorja Karlija Gradišnika v Solčavi. Nekaj posebnega so tudi nastopi pred več tisoč obiskovalci na prireditvah, kot

Dejan Praprotnik / Foto: osebni arhiv

so Kravji bal v Bohinju, Jerbas domačih v Poljanah, En fleten večer v Trziču,« je povzel.

Pritegne ga skrivnostni svet neraziskanega

Za jamarstvo ga je navdušila prijateljica Myriam, ko ga je peljala na voden obisk jame Govic v Bohinju. »Pritegne me skrivnostni svet še neraziskanega, čist terapevtski jamski zrak ter tudi uporaba vrvi in druge tehnike za premagovanje globin. Pogosto smo v jamah priča

veličastnim prizorom, hkrati se zavedam, da večini ljudi to ni dosegljivo, razen s približkom realnosti, ki jo nudijo fotografije,« je pojasnil. Usvojil je osnovno znanje, ki je potrjeno s certifikatom usposobljenosti za samostojno jamarsko delovanje. Je član Jamarskega društva Carnium Kranj in jamarskega kluba SEC Caving v Južni Afriki. »V Južno Afriko me je sicer vodilo moje humanitarno in duhovno udejstvovanje. Vendar sem kot jamar tam našel

tudi jamarje in jame.« Njegovi podvigi so sodelovanja pri raziskavah v več globokih jamah na pogorju Kanina, Raduhe, Dleskovške planote ... Take odprave trajajo tudi po več dni.

Dejan Praprotnik se ukvarja tudi z obdelovanjem lesa, iz katerega nastanejo uporabni in okrasni predmeti. »V prihodnosti bom mogoče izdeloval tudi citre, za kar pa še pridobivam znanje, kako jih kvalitetno narediti,« je sklenil.

Tudi tu se počutim doma

Andrea Krelj - Funák je prišla v Slovenijo pred dvajsetimi leti. V Kranj, danes živi na Mlaki pri Kranju. Se pa počuti doma tako na Gorenjskem kot v predmestju Budimpešte, od koder prihaja.

ALENKA BRUN

V Slovenijo je Andrea prišla ljubezno. Pravi kulturni šok je doživela predvsem zaradi jezika. »Nisem znala niti besede slovensko. Slovenščina je precej drugačna od madžarščine. Mi nimamo ne dvojine ne spolov. Takoj sem se vpisala na tečaj slovenskega jezika na Filozofsko fakulteto in mislim, da sem se takrat naučila največ,« razlaga, saj je kasneje vedno delala za Madžare ali z njimi. Doma je končala višjo upravno šolo, se vpisala na pravo, med študijem spoznala sedaj sicer že nekdanjega moža in se preselila v Slovenijo.

Najprej je par živel v Kranju, potem sta si v okolici zgradila hišo, sedaj Andrea s hčerko živi na Mlaki.

Praden je dobila službo na madžarskem veleposlanstvu, je med drugim poučevala tudi madžarski jezik v eni slovenskih jezikovnih šol. »Imela sem najmanjšo skupino – tri učence,« se nasmehne. Na veleposlanstvo je prišla kot podjetnica z nekaj vprašanji, pa so ji

Andrea Krelj - Funák / Foto: A. B.

ponudili službo. Sprejela jo je in ostala pri njih deset let. »Bilo je res lepo. Zelo sem uživala v svojem delu,« pripoveduje.

Slovenija ji je všeč, ker je majhna, je vse blizu in ima lepo naravo. »Ko sva se s soprogom razšla, so bili vsi prepričani, da se bom vrnila na Madžarsko, vendar sem se

odločila, da ostanem. Tudi tu se počutim doma in do moje doma na Madžarskem je le šest ur vožnje z avtom.«

Danes Andrea na noge postavlja svojo modno blagovno znamko CorkArt. Čeprav je delo v diplomaciji oboževala, je prišel trenutek, ko se je odločila in se odzvala večkratnemu povabilu madžarskega

mednarodnega podjetja, da se zaposli pri njih. »Morda je čas za spremembo, sem mislila. In če ne bom sprejela izziva, ne bom vedela,« pravi. »Je bil pa to ravno čas, ko se je v meni začela prebujati kreativnost in ko sem šla na dopust na Portugalsko, sem tam našla na izdelke iz plute. Ta me je popolnoma prevzela.

Po vrnitvi v Slovenijo sem se odločila, da svojo kreativnost prelijem v praktične ekološke izdelke, modne dodatke iz plute.«

Najprej je poskusila s prodajo na spletu. A ji je začelo zmanjkovati časa za urejanje in posodabljanje spletne strani s svojimi izdelki, saj je bila razpeta med Ljubljano in Mlako, redno službo in svojo delavnico. Tako se je odločila za direkten pristop: stojničarstvo. Lani poleti se je pokazala priložnost, za katero je zelo hvaležna: prisotna je bila na Blejskih dnevih in pravi, da je bil to zanjo res preboj; čeprav so bili že prvi odzivi ljudi na njeno sploh prvo prodajno izkušnjo na stojnici odlični. Sedaj ve, da je na pravi poti.

Njen hit je nakupovalna torba ali vrečka CorkArt, nedavno pa se ji je pridružila še ekološka vrečka za sadje in zelenjavo, kjer pluto kombinira z mrežo, pri prvi pa z blagom. Ljudje imajo le še strah, da se pluta lahko strga, vendar je to strašno trpežen material. Ta, iz katere ustvarja,

pa je sploh kupljena na metre in pripravljena prav posebej za modno obravnavo.

Idej Andrei ne zmanjka. Še vedno pogumno spoznava in testira trg, gre vsaj dvakrat na leto v tujino, na sejem, namenjen kreativcem.

Kaj pa prosti čas? Če ga že kaj ostane, potem ga izkoristi za sprehod s psom. Rada tudi kuha in peče, a si ne bi upala trditi, da potico res zna pripraviti, nam zaupa. Izvedemo tudi, da odkar je v Sloveniji, ne je več sladke solate, še vedno pa uporablja veliko paprike in začimb, ki so ravno tako blizu Madžarom. »Ko s hčerko prineseva madžarske krvavice, Slovenci kar pihajo, ker so tako pekoče ...« se navihano namuzne.

Ko jo tako poslušamo, ugotovimo, da je Andrea pravzaprav skromna in realna, a si vseeno upa glasno sanjati, da bo enkrat prišel dan, ko bo imela trgovino, v kateri bo prodajala svoje izdelke iz plute. »Enkrat bom zadela na loteriji; boste videli,« se zasmehje.

MULTIKULTI

Na potovanje po stik z naravo in »lokalci«

Popotnik, arhitekt, fotograf. Rok Hočevar iz Naklega je na nedavnem odprtju svoje prve popotniško obarvane fotografske razstave v Pavlinovi galeriji Kulturnega doma Janeza Filipiča v Naklem z nami delil košček, lahko bi rekli le majhen cekin bogate zakladnice popotniških izkušenj in doživetij. Z ženo Katarino potujeta že dvanajst let.

MAŠA LIKOSAR

Rok in Katarina Hočevar zase pravita, da sta dva posebneža, ki sta si pred petimi leti doma namesto televizorja zamislila ogromen, na roke narisani zemljevid sveta. »Zemljevid nama je inspiracija, svet pa destinacija,« je bil stavek, ki zakoncema Hočevar po

v njihovem naravnem okolju,« pojasnjujeta zakonca Hočevar in nadaljujeta: »Če se le da, na potovanjih divje kampirava. To nama omogoča maksimalen stik z naravo. Zelo pogosto potujeva z avtomobilom, saj nama daje to največ svobode pri raziskovanju novega kraja in lahko prideva tudi tja, kjer ni stalne avtobusne povezave. Vasi ima-

omenjene razstave. Ta je nastala v sodelovanju s KUD LIK Naklo in je ena v nizu razstav Iz Nakla v svet. Gre za Rokovo prvo popotniško obarvano razstavo, ki je razdeljena v štiri tematske sklope: vode, puščave, gorovja in živali. Na razstavi je na ogled tudi fotografija, ki jo je ravno na dan odprtja nagradila letalska družba British Airways v sodelo-

nenavadna jezera. Od temperature -15 stopinj Celzija do vročih 43 stopinj,« je povedal Rok in dodal: »Potovanje po Južni Ameriki se je zgodilo spontano, brez določenih načrtov. Pred odhodom sem pustil službo in sva šla brez zadržkov. Obiskala sva deset držav in prevozila štirideset tisoč kilometrov. Srečevala sva večinoma špansko govoreče ljudi in se tako naučila njihovega jezika, prej o španščini nisva imela pojma.« Roka so posebno navdušile predvsem Venezuela, Argentina in Bolivija. »Venezuela je izredno lepa in zanimiva država, polna naravnih fenomenov in prijaznih ljudi. Argentina s svojo velikostjo zavzema številne različne geografske pokrajine – od mrzle Ognjene zemlje, ki je čisto blizu Antarktike, preko Patagonije in visokih gora Andov do že skoraj tropskega severa, kjer najdemo znane slapove Iguazu ter puščavsko področje Salte. V Boliviji pa sva doživela pravi kulturni šok. Kar naenkrat je bil kaos povsod okoli naju. Ceste v obupnem stanju, številni protesti in zapore cest, precej umazanije. Nobene prave trgovine, vse se kupi na tržnicah. Na drugi strani pa sva tam videla toliko lepih pokrajin: slano puščavo, vulkane, gejzirje, ledenike, tropski gozd.« Na potovanjih se zakoncema Hočevar dogodi nemalo zanimivih, včasih celo nevarnih anekdot. Eno takih nam je zaupal Rok: »V Patagoniji naju je napadel bik. Šlo je za vprašanje življenja ali smrti. Šla sva na večdnevni trekking, ki naj bi bil dolg 72 kilometrov ob Južnopatagonskem ledenem

Nagrajena fotografija, ki jo je med divjim kampiranjem sredi največje slane puščave na svetu Salar de Uyuni v Boliviji posnel Rok Hočevar / Foto: Rok Hočevar

polju. Dali so nama navodilo, naj hodiva po poti, ki je bila na desni strani obdana z ogrado za živali, na levi je bila strmina. Zadnji dan, ko sva že prehodila 71 kilometrov s 15-kilogramskim nahrbtnikom na ramenih, se nepričakovano na poti pred nama pojavi bik. Gledal je proč, a ko sva se mu približala, se je obrnil proti nama, sklonil je glavo ter začel je kopati in pihati. V naglici sva skočila oziroma se dobesedno vrgla čez žičnato ogrado. Bila sva popraskana, pritekla je kri, plazila sva se, da naju bik ne bi videl ... Dogajanje je bilo nabito z adrenalinom, a na koncu sva preživela.«

Lahkih nog naokrog

Povzetek vseh njenih dogodivščin si lahko prebereš in ogledate na njunem potniškem blogu Lahkih nog naokrog. »Nastajati je začel pred štirimi leti, in sicer eno noč pred najinim drugim odhodom v Avstralijo,« je povedal Rok. Katarina piše, Rok prispeva fotografije. »Blog je zbirka nasvetov, ki jih na podlagi svojih izkušenj deliva z drugimi. Je tudi skupek zemljevidov, na katerih zelo natančno oriševa svoje potovanje po določeni državi – z namenom, da olajšava načrtovanje prihodnjim popotnikom. Verjameva, da za potovanja ni treba biti bogataš, le

znajti se je treba. Zato se trudiva, da so najina potovanja čim cenejša, da lahko s privarčevanim denarjem potujeva čim dlje in čim večkrat. Zapiševa tudi vse stroške potovanja, da si lahko drugi predstavljajo, koliko določena destinacija stane,« povesta popotnika, ki na blogu pišeta tudi o stvarih, s katerimi se ukvarjata. »Kadar ne potujeva ali načrtujeva potovanje, pogosto doma gostiva goste iz tujine (t. i. kavčanje oz. »couchsurfing«) ali pa greva v naravo. Najrajši greva v gore, na sprehod v gozdove, plavat v jezera ali pa na slovensko obalo. Tudi s športom se veliko ukvarjava. Že od nekdaj plezava, potem pa je tu še kolesarjenje, tek in vse ostalo, kar je povezano z naravo.« Na blogu je moč zaslediti še eno zanimivo kategorijo – kulinarika, kjer delita recepte jedi, ki sta jih v tujini okusila. »Razvila sva navado, da namesto spominkov domov rajši prineseva recept za kakšno lokalno jed. V vsaki državi pokusiva vsaj eno tipično jed, poiščeva oziroma vprašava za recept – kuharji jih zelo radi delijo, če njihovo jed pohvališ – in potem to jed pripraviva doma. Pogosto se nama zgodi, da naju določeni okusi popeljejo nazaj na kraj, kjer sva jih prvič okusila,« še povesta.

Rok in Katarina Hočevar svoje izkušnje delita tudi na potpisnih predavanjih, kjer se trudita biti čim bolj informativna, tako s političnimi, zgodovinskimi, geografskimi podatki o državi kot tudi z nasveti za potovanje v določen kraj in pregledom financ. Še več zanimivosti o njunem devetmesečnem potovanju po Južni Ameriki boste lahko slišali na njunem potpisnem predavanju, ki bo razdeljeno na dva dela. Prvi del bo že 4. februarja ob 18. uri v Gostilni Kresnik v Naklem. Za konec sta nam še zaupala, da kmalu odhajata v Tunizijo, a tokrat le na krajše enotedensko potovanje.

Razstava Roka Hočevarja bo v Pavlinovi galeriji na ogled do 2. februarja 2020, torej še danes in jutri po predhodnem dogovoru in v nedeljo od 10. do 12. ure in od 15. do 17. ure.

dvodnevno risanju in barvanju tega zemljevida ni dal miru. Od takrat naprej ves čas razmišljata, kateri neznan košček našega planeta bi še obiskala. Na prvo skupno potovanje sta se odpravila, ko je bilo Roku 17 let, Katarini pa 18. »Preden sem spoznal Katarino, nisem bil ravno popotnik. Ona me je navdušila, lahko bi dejali, da kar "zvelkla" v popotniško dogodivščino. Dejala je, da gre v Avstralijo in me povabila zraven. Doma sem prosil starše za dovoljenje in denar, da sem lahko šel z njo. Bil sem še mladoleten, kar pomeni, da je bila Katarina tedaj moja legalna skrbnica,« je pojasnil Rok.

Skupaj potujeta že dvanajst let, v povprečju na leto beležita sedemdeset potovalnih dni, do sedaj pa sta obiskala približno sedemdeset držav. »Rada imava predvsem naravo. Plezava po hribih, hodiva po puščavah, občudujeva slapove, lepe razglede, fotografirava sončne vzhode in zahode, najraje pa opazujeva živali

jo v primerjavi z mesti večji karakter. Lažje prideš v stik z ljudmi tam, kjer ni množičnega turizma. Iščeva manj znane oziroma manj obljudene kraje, saj nama je všeč, da si jih lahko ogledava v miru in jih tako bolj v polnosti doživiva.«

Rok potuje, ker se na potovanju otrese vse navlake, ki jo vsakdanja rutina pusti na njem. »Na potovanjih in v interakciji z neznanim človek odraste. Če si ustaljen in zakoreninjen v stalnem, znanim okolju, se razviješ le do neke mere, potem pa ne rasteš več. Potovanja pa dajo ravno osebnostno rast, obenem bogatijo in odstrejo lepote sveta. Na drugi strani pa lahko iz prve roke spoznaš in vidiš, kako nepremišljeno ravnamo s planetom,« je pojasnil.

Raznolikost kontinenta

Njuno zadnje kar devetmesečno potovanje – od decembra 2018 do septembra 2019 – je bilo v Južni Ameriki, kjer so bile posnete tudi fotografije

vanju s potovalnim podjetjem Nomago. Za nagrado je Rok prejel letalski vozovnici do Kanade. Fotografija prikazuje divje kampiranje sredi največje slane puščave na svetu Salar de Uyuni v Boliviji. »Na 24 fotografijah je sicer težko predstaviti ekstremno raznolikost tega ogromnega kontinenta. V nižinah je džungla z gostim rastjem, na višinah od 3500 do 6000 metrov pa razne puščave, vulkani,

Katarina in Rok Hočevar na Velikonočnem otoku / Foto: osebni arhiv Roka Hočevarja

Na robu

Jakobova zgodba

MILENA MIKLAVČIČ

usode

Jakob je nezakonski otrok. Ko je mamu prvič vprašal po očetu, je vzela kuhalnico in ga pošteno natepla. »Nikoli več ne sprašuj po tistem hudiču!« mu je še zapretila, potem pa se je usedla na divan in se zjokala. Vzorca, da je med očetovstvom in zlom lahko tudi enačaj, se zasebno ni znebil vse do danes.

Z Jakobom sva se prvič srečala pred Namom v Ljubljani. »Miklavčičeva,« mi je rekel. »Kdaj boste imeli čas, da vam še jaz povem svojo zgodbo?« Z njegovim vprašanjem se je začelo še eno zelo zanimivo potovanje po preteklosti. Kakšna sreča, da ljudje vedo, da rada poslušam, in kakšna sreča, da tistim, ki bi želeli spregovoriti, ni nerodno, da me pocukajo za rokav!

»Nekoč sem iskal spričevalo, ki bi ga morala mama

podpisati, da bi ga vrnil razredniku, pa je to pozabila storiti in ga je nekam vtaknila – pa pozabila, kam. Iz zmahane kuharice je čisto slučajno padel na tla odrezek poštna nakaznice. Star sem bil 12 let in čudno se mi je zdelo, zakaj bi neznanec Jože moji mami pošiljal denar! Nisva bila ne vem kako premožna, a imela sva dovolj, da sva kar lepo živela. Pošiljatelja sem si zapomnil in sam pri sebi sklenil, da bom prej ali slej ugotovil, za kaj gre. Detektivska žilica, ki se je prebudila, mi je bila položena v zibelko. Kasneje sem namreč ugotovil, da je bil pošiljatelj miličnik, za povrh pa tudi moj oče. Mama mi sprva ni želela čisto nič povedati, ko sem ji začel postavljati vprašanja. Nekoč pa, ko je opazila, da mi je pod nosom že začel poganjati puh, se ji je odprlo. Povedala mi je, da je kot mlado dekle delala na banki. Pred njo je bilo obratnišče za avtobuse, miličniki pa so tam radi ustavljali voznike in jih maltretirali, če niso imeli pri sebi osebne izkaznice. Mama se je v službo vozila s kolesom, a jo je Jože vseeno ustavil. Včasih tudi dvakrat na dan! Je že našel kakšno "napako", da jo je maltretiral. Navadno jo je zadrževal toliko časa, da je zamudila v službo. A ker so vsi vedeli, da jo ima na piki, ji niso zamerili. Da bi se miličniku takrat kdo uprl? Ni bilo misliti! Mama je povedala,

da je s časom postajal vedno bolj vsiljiv. Začel jo je izsiljevati: "Če se ne boš peljala z menoj, te bomo zaradi prekrškov zaprli ali ovdarili onim v Ljubljano." Mama je bila zelo lepo, nežno, krhko dekle. Videti je bila mlajša, kot je bila v resnici. In prav tem so se po mojem skrivali razlogi, da jo je imel Jože, ki je bil takrat že starec tik pred upokojitvijo, tako na piki. Z njim ni šla prostovoljno. A ker je predstavljal moč in oblast, se mu ni upala upirati. Bila je še nedolžna, ko ji je prvič storil silo. Vozil jo je na bližnje pokopališče, kjer je imel v tamkajšnji ropotarnici urejeno zatočišče za svoje izprijenosti. Ko je izvedel, da je mama noseča, ji je nastavljal na čelo pištolo in ji zagrozil, da se mora otroka znebiti. A se je izgovarjala, da nima denarja, da zato ne more. Takrat pa je Jože naredil veliko napako: denar za splav ji je poslal s poštno nakaznico, ki sem jo kasneje našel. S tem je tudi dokazal, da se zaveda, da je otrok njegov. Mama, ki je izhajala iz zelo verne družine, ne bi naredila splava, za vse na svetu ne! Raje je pustila dobro plačano službo in se odselila na drugi konec Slovenije, kjer je ob pomoči sestrične, ki je edina vedela zame, dobila delo v proizvodnji. A boljše to kot nič. Bolje to kot narediti sramoto staršem, ki so jo imeli radi in so bili ponosni nanjo.

Spomini na zgodnje otroštvo niso lepi. Z mamom sva živela v sobici, kjer je bilo prostora le za posteljo in malo večjo nočno omarico, na kateri je stal "kohaček", da je mama lahko kaj skuhalo. Zmeraj je naju zelo zeblo, saj je skozi špranje pri oknu ves čas pihalo. Začuda nisem bil nikoli bolan. Le v prvem razredu osnovne šole sem nekje staknil ošpice. A ker ni mogla dobiti bolniškega dopusta, sem bil ves dan sam, četudi me je kuhala vročina in se mi je včasih tudi bledlo. Enkrat je prišla na obisk razredničarka, a mi je zvezek z navodili, kako moram nadoknaditi snov, pustila kar pred vrati. Njenega obiska ne bom pozabil, ker mi je prinesla v dar knjigo Tajno društvo PGC, ki je ravno takrat izšla. Četudi sem komaj znal brati, pa še to le velike črke, sem knjigo prebral od A do Ž. Večno bom hvaležen za ta knjižni dar, saj me je za vse večne čase "zastupil" z branjem!

Imel sem srečo, da se je mama bala moških. Ne pomnim, da bi kdaj koga povabila domov! Ko sem obiskoval peti razred, sva se izklopala iz revščine, saj je diplomirala na prvi stopnji na fakulteti, dobila boljšo službo, hkrati pa tudi večje in boljše stanovanje. Prvič v življenju me ni zeblo, ko sem zlezal v posteljo! Še danes imam radiatorje za eno večjih dobrin!

Z mamom sem se kot srednješolec veliko pogovarjal o knjigah. Bila je zelo razgledana in načitana. Radoveden, kot sem bil, sem jo vmes previdno in čim manj

boleče spraševal o Jožetu. Ni bila zmeraj pri volji, da bi odgovarjala na moja prikrita vprašanja. Misel na očeta, kakšen je, kaj počne, zakaj je mami storil silo, me je vedno bolj privlačila! Pa nisem vedel točno, zakaj.

Počasi sem izvedel, da je bil velika baraba, ki so se je vsi bali. Zlasti zelo zelo mlada dekleta. Po videzu menda ni bil napačen, hkrati pa je bil ravno prav odločen in strog, da se mu v tistih svinčenih časih v petdesetih in šestdesetih letih nobena ni upala zoperstaviti. Mama je povedala, da so ga predstavili "na kmete" zato, ker se je vtaknil v majhno deklenco z vplivnimi starši. A ker je bila tudi Jožetova žena med "vplivnimi", ga niso mogli sankcionirati in kazensko preganjati. "Na kmetih" je zelo hitro nadaljeval izprijene aktivnosti. Koliko jih je zvalil v tisto uto na pokopališču, nihče ni vedel. A govorilo se je marsikaj. Tudi to, da so bili vmes dečki. Enega od njih sem kasneje po službeni dolžnosti srečal in njegova izpoved me je zelo pretresla. Povedal je, da je bil Jože po upokojitvi trener v nogometnem klubu. Nekoč se je moj sogovornik na igrišču poškodoval, trener ga je odnesel na divan v svojo delovno sobo, kjer mu je ukazal, naj se odpočije, preden pride zdravnik. Potem se je ulegel zraven njega in se začel drgniti obenj. Otrok je bil še ob zdravnikovem prihodu nem in v velikem šoku. Česa podobnega ni še nikoli doživel. Tisto neznošno hropenje pa mu je obtičalo v

spominu in se ga leta in leta ni mogel znebiti.

Ko sem se vpisal na medicino, me je mikala nevrologija. Med študijem pa sem si premislil. Zakaj ne psihiatrija, sem se spraševal, medtem ko sem tekkel po skritih potkah v Tivoliju. Takrat je bil Tivoli še lep, Ljubljancani so, razen peščice, živeli skromno in niso razmetavali denarja za hišne ljubljence, ki danes onesnažujejo pljuča glavnega mesta. Prvi stiki s pacienti, ki so doživeli spolne zlorabe, so bili šokantni. Nisem mogel verjeti, da se za lepimi "fasadami" ljudi skriva toliko gorja na eni strani in toliko zla na drugi.

Zgodba, kakršna je bila mamina, sem slišal nešteto. Mnoge so bile hujše od nje. Mama je bila namreč malo drugačna. Bila je borka, za svoje cilje in za otroka se je znala boriti. Ni pa se znala upreti nasilnežu, kar po svoje razumem. Jože je takrat predstavljal oblast, moč. Ljudje so bili prežeti s strahom, vedeli so, da se oblasti ne smeš upirati, če hočeš dolgo živeti.

Desetletja sem o očetu zbral ogromno zgodb, podatkov. Z vsoto gotovostjo lahko rečem, da ni res, da jabolko ne pade daleč od drevesa. Imam družino, tri zelo pridne in vsega spoštovanja vredne otroke, osem vnukov, štiri pravnuke. Vse, ki ste v življenju doživeli bridko izkušnjo s takšnimi jožeti, pa lepo prosim – ne molčite! Molk preveč boli in preveč razjeda dušo! Moji mami je uničil življenje; ne dovolite, da bi ga tudi vam!«

(Konec)

Na Gorenjskem v deželi Kranjski

Karel Šavnik in družinsko županovanje v Kranju

PETER COLNAR

Karel Šavnik, ki se je rodil 29. januarja 1840 v Kranju, je bil član rodbine, ki je županovala Kranju skupaj kar 41 let. Umril je 23. januarja 1922 v Kranju. Kar 36 let je bil mestni župan, in sicer v letih 1874–1910. Že pred njim je bil njegov oče Sebastijan kar dvakrat izvoljen za kranjskega župana, v letih 1864–1866 in 1869–1872. Tako je bilo županovanje Šavnikovih v Kranju že kar nekakšna uveljavljena tradicija. Oče in sin sta bila sicer zelo uspešna župana, ki sta si zaslužila čast in spoštovanje, vendar pa so bili Šavnikovi morda še bolj znani po svoji lekarni, ki je še dolgo ostala v spominu starih Kranjčanov.

Karel Šavnik torej ni bil samo župan z najdaljšim stažem v mestu, ampak morda še bolj znan kot lekarnar, saj

je poleg županovanja praktično vse življenje delal tudi v lekarni, ki jo je ustanovil njegov oče Sebastijan. Karlova mati je bila Joana, rojena Toman, Karlov oče Sebastijan pa se je rodil 19. januarja 1801 v Mačah pri Bistrici v Rožu (župnija Sveče) kmetu Valentinu in Magdalenii, rojeni Obilčnik, umrl pa je 26. junija 1885 v Kranju. V Celovcu in Velikovcu je opravil tirocilij, to je učno dobo v lekarništvu, kasneje pa je študiral medicino v Pragi. Kot magister farmacije je Sebastijan delal najprej v lekarni Jožeta Wagnerja v Ljubljani. Leta 1832 je prišel v lekarno U. Pirca v Kranj. Leta 1835 je lekarno od Pirčeve vdove odkupil in bil v letih 1864–1866 in 1869–1872 tudi župan mesta Kranj.

Osnovno šolo in gimnazijo je Karel Šavnik obiskoval

v Kranju, medicino pa je študiral na Dunaju. Že pred županovanjem se je izredno uveljavil v življenju mesta. Tako je že leta 1863 ustanovil Narodno čitalnico in bil njej tajnik. V dolgem županovanju, ki ga je opravljal poleg dela v lekarni, je veliko vplival na razvoj Kranja. Zelo se je zavzel in prispeval za razvoj šolstva, predvsem za obstoj gimnazije. Leta 1893 je ustanovil hranilnico. Izpeljal je gradnjo sirotišnice, vodovoda in veliko pozornost posvečal lepšanju mesta.

Na deželnozbornih volitvah julija 1877 je bil izvoljen (ter leta 1878 potrjen) za poslanca v kuriji mest in trgov kot edini slovenski župan.

Tudi sinova Karla Šavnika starejšega sta bila izredno uspešna. Sin Karel Šavnik mlajši je bil priznani

avstrijski, jugoslovanski in slovenski finančni strokovnjak, njegov brat Franc Šavnik pa je nadaljeval lekarniško tradicijo in je prevzel očetovo lekarno v Kranju.

Kar 35 let je deloval v podružnici Slovenskega planinskega društva. Francu Šavniku so vzdali pominsko ploščo na prvotni Valvasorjevi koči pod Stolom.

Zanimivi Gorenjci tedna in dogodki iz dežele Kranjske:

- V Kranju so 29. 1. 1863 na občnem zboru na Stari pošti odprli Narodno čitalnico. Društvene prostore je dobila v hiši Petra Mayrja (pri Petrčku).
- Iz zapora, kjer je čakal na smrtno kazen, je 30. 1. 1538 pobegnil Janez Kacijanar, baron na Katzensteinu v Begunjah in kranjski deželni vladar. Očitati so mu poraz proti Turkom ...
- V Struževem pri Kranju se je 31. 1. 1799 rodil pesnik, pisatelj in narodni buditelj Blaž Potočnik. Z Bleiweisom je sodeloval pri nastajanju Velike pratike.
- V vasi Krnica pri Gorjah se je 31. 1. 1808 rodil avstro-ogrski častnik slovenskega rodu Urban Žemva. Dosegel je čin majorja pehote, dva njegova sinova pa sta postala generala.

Podiranje tabujev

ALENKA BOLE VRABEC

*mizica,
pogrni se*

Zadnji dan januarja mineva sto let od rojstva Benoîte Groult, francoske pisateljice, esejistke in feministke, borke za pravice in svoboščine žensk brez dlake na jeziku. Zelo znana je njena misel: »Kdor trdi, da je staranje preprosta reč, laže. Ne poznam ženske, ki ji je prijetno, ko gleda svoje gube; tudi prepričanje, da izgubo atraktivnosti nadomestijo notranje vrednote, ne velja. V družbi, ki kulturno časti mladost, ni spoštovanja do starosti.« Benoîte izhaja iz visokih krogov francoske družbe, njena mama je bila slovita modna oblikovalka, oče pa arhitekt za notranjo opremo. Po srednji šoli se je odločila za študij

literarnih ved in diplomirala v okupirani Franciji leta 1943. Poročila se je s študentom medicine, ki pa je že čez pol leta umrl za jetiko. Tudi drugi zakon ni trajal dolgo; v tretje se je poročila z znanim pisateljem Paulom Guimardom, s katerim sta 25 let redno hodila s čolnom ribarit na zahodno obalo Irske navzlic mrazu, dežju, ledeni pršavici in valovom.

Vse življenje se je zavzemala za žensko samostojnost in opozarjala, naj se neha krutost pohabljanja ženskih genitalij predvsem v Afriki: »Ženska potrebuje lasten denar, čevlje brez pet, otroške jasl in več ljubezni, kolikor bi ji jo bil pripravljen darovati en sam možki.« Ko je pri 68 letih izdala roman Sol na najinih telesih, klasiko erotične literature, napisane v prvi osebi, je svet bralcev in kritikov osupnil. V romanu se pariška intelektualka radostno predaja telesni strasti z nezobraznim bretonskim ribičem; ne bi si mogla biti bolj različna, njuna edina vez je postelja. Odzivi na roman so bili različni. V Franciji skoraj ni dvignil prahu, v Nemčiji pa so prodali tri milijone izvodov. Benoîte je res imela nekaj desetletij trajajoče razmerje z ameriškim pilotom nemško-judovskega rodu, ki ga je po vojni spoznala v Franciji. A kljub tej »vzporedni ljubezni«, za katero je mož seveda vedel, sta vedno govorila o dobrem zakonu.

Ko je dopolnila devetdeset let, je postala vitezinja francoske častne legije. Imela je 96 let, ko je njena družina sporočila, da je umrla v svoji provansalski hiši – ob morju.

Rakovi zrezki

Za 4 osebe potrebujemo: 100 odmrznjenih in očiščenih garnel (kozic), 500 g olupljene krompirja, 50 g drobtin, 2 rumenjaka, sol, poper, 1 por, 5 vejic koprca, 100 g puste skute, 150 g mlade solate, 1 žlica balzamičnega belega kisa, 1 žlička gorčice, 1 žličko medu, 2 žlici oljčnega olja, 4 žlice sončničnega olja.

Odtajane garnele grobo narežemo. Krompir olupimo, operemo, osušimo in naribamo. Zmešamo ga z drobtinami in rumenjako. Popramo in solimo. Opran koprce otresemo in narežemo.

Opran por narežemo na obročke. Skuto, sol, poper dobro umešamo in dodamo dve tretjini koprca ter por. Solato očistimo, operemo in osušimo. Iz kisa, oljčnega olja, gorčice, medu, soli in popra pripravimo polivko.

Iz krompirjeve zmesi naredimo 8 zrezkov s premerom 8 cm in jih spečemo na sončničnem olju.

Solato zmešamo s polivko, v skodelico damo skutino pomako, zrezke pa na ogret krožnik. Okrasimo s preostalim koprcom in ponudimo.

Pa dober tek!

Vaš razgled

Minuli konec tedna je Pokljuka gostila najboljše svetovne biatlonce. Narava je postregla s pravo zimsko pravljico za gledalce, ki so lahko uživali v nastopih vrhunskih športnikov. Ti so se izkazali s svojo energijo in osredotočenostjo pri merjenju v tarče; da je tudi tokrat vse teklo gladko, pa so poskrbeli marljivi domači organizatorji. Generalka pred svetovnim prvenstvom, ki ga bo Pokljuka gostila v prihodnji sezoni, je uspela. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

SMUČIŠČE SENOŽETA		
CENIK SMUČARSKIH VOZOVNIC 2009/2010		
VRSTA VOZOVNICE	ODRASLI	OTROCI
POLDNEVNA	10 €	6 €
1 DNEVNA	12 €	8 €
7 DNEVNA	60 €	41 €
1 DNEVNA - MALA VLEČNICA	6 €	4 €
NOČNA SMUKA	10 €	6 €
SEZONSKA (NOČNA)	140 €	
SEZONSKA (NOČNA + DNEVNA)	170 €	100 €

Ob nenehnih podražitvah na domala vseh področjih predstavlja smučišče Senožeta v Bohinju pravo redkost, ki si zasluži pohvalo, saj se ponaša s tem, da že deset sezon ni spremenilo cen smuke. Želja tako ostaja le še obilnejša pošiljka snega, ki bi osrečila tako lastnike smučič kot ljubitelje zimskih radosti. S. L. / Foto: Gorazd Kavčič

Nove knjige (523)

Testamenti

MIHA NAGLIČ

»Potem je brkljal po mojih ustih s svojimi šili in sondami in svojim malim ogledalcem, kot ponavadi. Kot ponavadi sem videla njegove oči čisto blizu, povečane za njegovimi očali – modre in podplute, z vekami, podobnimi nagubanemu slonjemu kolenu – in skušala zadrževati dih, kadar je izdihnil, zakaj sapa mu je – kot ponavadi – zaudarjala po čebuli. Bil je mož srednjih let in neizrazitih potez. Snel si je bele raztegljive sanitarne rokavice in si umil roke v umivalniku, ki ga je imel za hrptom. 'Popolni zobje. Popolni,' je rekel. Potem pa: 'Pravo dekle postajaš, Agnes.' Potem je položil roko na mojo majhno, a rastočo dojko. Bilo

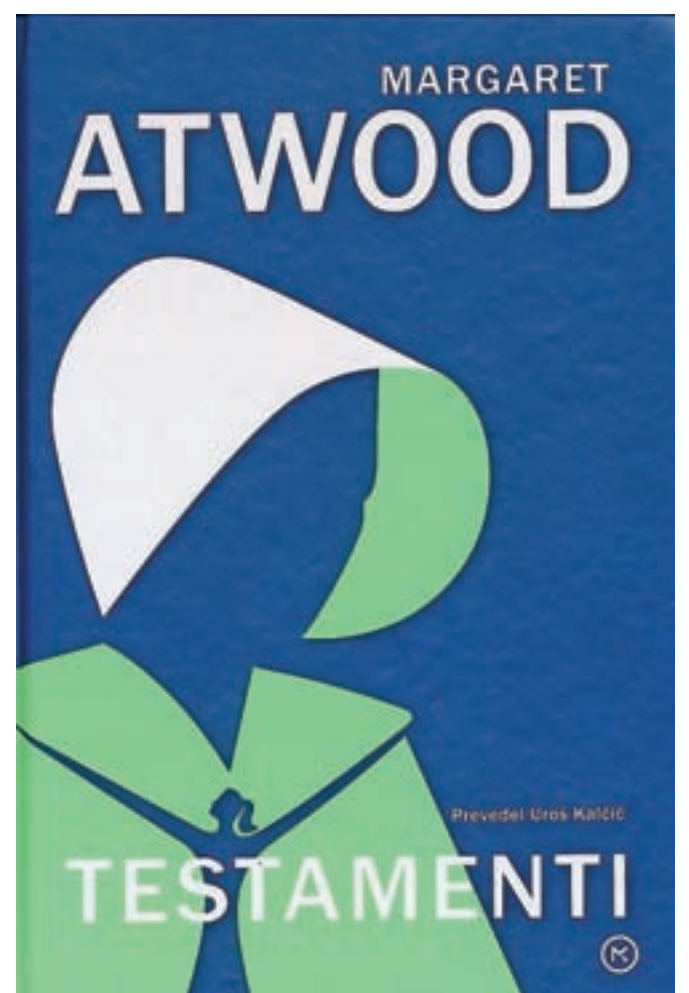
je poletje, zato sem imela na sebi poletno šolsko uniformo iz lahkega rožnatega bombaža. Od šoka sem otrpnila. Potemtakem je bilo res, tisto o moških in njihovem divjaštvu, vnetljivih strasteh, in zgolj s tem, da sem sedela na zobozdravniškem stolu, sem jih razvnela. Bilo mi je strašansko nerodno – kaj naj bi rekla? Ker nisem vedela, sem se delala, kot da se ni nič zgodilo. Dr. Grove je stal za mano, tako da je imel levico na moji levi dojki. Njega nisem videla, samo njegovo dlan, ki je bila velika in po hrbitišču poraščena z rdečkastimi dlakami. Bila je topla. Počivala je na moji dojki kakor velika vroča rakovica. Nisem vedela, kaj naj storim. Naj primem njegovo dlan in jo odmaknem s prsi? Bo to

podžgalo še več neustavljive sle? Naj poskušam zbežati? Potem mi je dlan stisnila dojko. Prsti so našli bradavico in jo uščipnili. Bilo je, kot da bi zapičil risalni žebliček vame. Z životom sem se pomaknila naprej – čim hitreje sem morala z zobozdravniškega stola – a roka me je pribijala nanj. Nenadoma pa se je vzdignila in pred očmi se mi je prikazal dr. Grove v celoti. 'Čas je že, da vidiš enega,' je rekel z običajnim glasom, s kakršnim je tudi sicer govoril. 'Kmalu boš imele enega takega v sebi.' Prijel me je za desnico in si jo položil na tisti del telesa. Najbrž mi ni treba praviti, kaj se je

zgodilo potem. Imel je papirnato brisačo. Obrisal se je in si vtaknil svoj privesek nazaj v hlače ...« (str. 117–118)

V Deklini zgodbi smo videli, kako se je liberalna demokracija ZDA sprevrgla v teokratsko avtokracijo Gilead. Ta pa kljub »svetosti« ni imuna na pedofilijo in druge moralne izprevrženosti. Temu smo pričali tudi v avtokratskih institucijah, s katerimi živimo tu in zdaj. Testamenti so testament Gileada, ki propade bolj zato, ker se notranje razkroji kot zaradi zunanjega sovražnika. So sistemi, ki se sklicujejo na Boga, ta pa se – hvala bogu – odloči drugače ...

Margaret Atwood, Testamenti, prevedel Uroš Kalčič, Mladinska knjiga, Ljubljana, 2019, 488 strani

razpredrilo

GG

V IMENU LJUDSTVA

V nedeljo na male zaslone prihaja nova izvirna slovenska kriminalno-romantična televizijska serija V imenu ljudstva, ki snov jemlje iz aktualnih družbenih razmer in z njimi povezanih anomalij. Drugega februarja 2020 si lahko prvi del ogledate ob 20. uri na prvem programu Televizije Slovenija.

Alenka Brun

Televizija Slovenija nadaljuje niz kriminalnih serij. Na male zaslone tako prihaja izvirna kriminalna nadaljevanka z elementi romantične drame, ki je nastala pod okriljem Produkcijske skupine Mangart. Rdeča nit dogajanja je odkrivanje in razreševanje boleče družinske skrivnosti iz pravnških krogov. Scenarij za nadaljevanko so napisali

avtohtona pripoved o Sloveniji in Slovencih. O dneh, ki jih kot družba živimo danes. Človek je homo ludens. Igra in se pretvarja. Zna pristno nadomestiti z zaigranim. A dejstvo je, da vsaka igra, tudi izmišljena ali zlagana, vodi k resnici. Ljudje smo hudiči v angelskih pižamah, je rekel Andrej Žigon – in imel je prav. «Kvaliteta zgodbe je njena večplastnost, nadaljevanje. »Skozi žanrski sloj kriminalnega žanrskega okvirja namreč preseva družinska drama, znotraj katere skozi

Ajda Smrekar bo v vlogi Nike skozi misteriozno smrt inšpektorja gledalcu odstirala skrivnosti ... / Foto: arhiv serije

Sedemindvajsetletna Nika je zaključila študij prava in namerava svojo odvetniško kariero graditi v ugledni odvetniški pisarni Krt. Smrt inšpektorja Novaka sproži odstiranje skrivnosti, ki jo vodijo na pot spoznanja ...

Tomaž Grubar, Sašo Kolarič, Aleš Čar, Martin Horvat, Kim Komljanec in Vojko Anzeljc, ki je tudi režiser vseh osmih epizod. Pravijo: »V imenu ljudstva je

razkrivanje družinskih skrivnosti opazujemo soočenosti glavne junakinje s patologijami sodobne domače družbe na najbolj intimni, osebni ravni. Soočenosti

Nikin fant Peter je navdušen plezalec, za kar mu uspe navdušiti tudi Niko. Sicer pa je raziskovalni novinar. Obožuje fotografiranje. Igra ga Jernej Gašperin.

številnimi izzivi in postavljen pred težke odločitve mora postaviti na kocko lastno življenje, identiteto in mesto v družbi, predvsem pa mora osebno (z)rasti, da lahko z novo, širšo perspektivo zobjame celoto in sebe v njej. V takšni kompleksni shemi in prepletenosti je scenarijsko delo en sam užitek, sploh s pravo ekipo. In vse to velja za delo pri projektu V imenu ljudstva.«

Producent Sašo Kolarič razloži, da so serijo posneli v 32 snemalnih dneh septembra in oktobra lani. Snemali so po lokacijah v Ljubljani in njeni okolici. Projekt ima osem nadaljevanj, kar smo že omenili, je pa ekipi po Kolaričevih besedah predstavljal velik izziv. Zadali so si namreč cilj, da ustvarijo domačo, avtohtono zgodbo, ki jo želijo predstaviti na inovativen, svež in moderen način. »Z odlično igralsko zasedbo, v kateri je polno

znanih imen, z uigrano scenaristično ekipo, izkušenim režiserjem in visoko motivirano snemalno ekipo nam to mora tudi uspeli,« pravi in doda, da komaj čaka dan, ko bo plod njihovega večmesečnega dela doživel svojo televizijsko premiero in bodo gledalci lahko izrazili svoje mnenje.

V seriji boste v glavnih vlogah lahko spremljali: Ajda Smrekar (Nika), Vesno Jevnikar (mama Majda), Iva Bana (oče Edo Oven), Vlada Novaka (dedek Miro), Roka Viharja (odvetnik Borut), Jerneja Gašperina (Nikin fant Peter), Branka Završana (zapornik Tomaž), Petra Musevskega (upravnik Goran), Bineta Matoha (bančni baron Herman), Braneta Grubarja (ostareli odvetnik Jože Zajc), Urbana Kuntariča (Zajčev sin Sebastijan), Lucijo Harum (Nikina najboljša prijateljica Špela) in Karin Komljanec (odvetnica Sabrina).

SMUČANJE IN HRANA

Začetek tedna je bil na Krvavcu v znamenju smučanja in kulinarike. V ponedeljek je namreč Krvavec gostil Gourmet Cup Ljubljana. Na njem so se ponovno zbrali obrazi slovenske gostinske scene in ljubitelji kulinarike.

Alenka Brun

Dan se je začel z gurmanskim zajtrkom, sledil je žreb startnih števil, potem pa je prišel na vrsto napet boj za zmagovalne stopničke za Gourmet pokal. Imeli so kar šest kategorij, v katerih so na koncu razglasili najboljšo gostinko, gostinca, vinarja in deskarja ter skupna udele-

pomivalnega stroja – predal gostinskemu kolegu Urošu Štefelinu, saj je sam ravno kupil nekaj podobnega.

Posebno pozornost obiskovalcev vsako leto pritegne tudi kulinarčno razvajanje Gourmet na snegu. Letos so za jedi poskrbeli mladi kuharski talenti, ki se kalijo v slovenskih šolah in so vihтели kuharice pod budnim očesom kuharskih mojstrov. Ustvarjali so grizljaje po načelu »nazaj h koreninam«; prisotna pa so

Na prireditvi Gourmet na snegu so v kreativnih kuharskih tandemih ustvarjali mladi posamezniki iz kar šestih slovenskih gostinskih šol in njihovi mentorji kuharski mojstri. Dogodek je povezoval vsestranski Bojan Makovec. / Foto: Gourmet Cup Ljubljana

ženca in udeleženko tekmovanja. S slednjima nazivoma sta se okitila Neža Horvat (Kmetija in bar Bršca iz Poljč) ter Uroš Zupan (RTC Krvavec). Lahko bi rekli, da je končna zmaga ostala na Gorenjskem.

Za zanimivo gesto pa je med zmagovalci poskrbel Rudi Horvat (ravno tako s Kmetije in bara Bršca), ki je osvojeno nagrado – najem

bila tudi različna peneča vina.

Dan se je zaključil z Apres ski zabavo v družbi glasbenega gosta Vilija Resnika, in sicer v garaži spodnje postaje kabinske žičnice Krvavec. Naslednji dan – v torek – pa so v okviru dogajanja pripravili še Gourmet Večerjo na zajli, kjer so v krvavških gondolah udeležence večerje popeljali v pravo okusno zimsko pravljico.

Glasbeno presenečenje: Vili Resnik, ki je skrbel za glasbeno razpoloženje na Apres ski zabavi v dolini / Foto: A. B.

JAKA

HM, TALE GRIPA JE PA RES NEVARNA!

NAENKRAT NAM JE POBRALA VLADO!

HUMOR, HOROSKOP

Lahko se udeležite tečaja vedeževanja.

Naročniki **Gorenjskega glasa**, izkoristite popust v višini 10%. Za več informacij čim prej pokličite Tanjo na tel. št.: **040 514 975**

Gorenjski Glas

HOROSKOP

TANJA

Oven (21. 3.–21. 4.)

V tem tednu se vam bo še največ dogajalo na službenem področju. Kar nekaj bo zanimivih informacij in kovanja načrtov za naslednje zmage. Tudi napredovanje vam ne uide. Drugačna slika pa bo med vašimi najbližjimi, ki vas bodo pogrešali.

Bik (22. 4.–20. 5.)

Če ste imeli v načrtu, da vam bo ostajal čas, ste se zelo zmotili. Iz dneva v dan boste bolj zasedeni in sproti ne boste zaznavali, kaj vas čaka. Vaš nemirni duh bo begal iz ene strani v drugo. Ampak čisto vse vam bo v korist, zato brez skrbi.

Dvojčka (21. 5.–21. 6.)

Kakorkoli se obrnete, ste vedno zmagovalec, tudi takrat, ko ste prepričani, da ni obveljala vaša. Tokrat boste izbrali tišino in se temeljito pogovorili sami s seboj. Kaj vas žene, česa si resnično želite. Odgovor bo vedno enak, zato ne bo dileme.

Rak (22. 6.–22. 7.)

V veliki meri se boste posvečali družini in drugim, ki vam veliko pomenijo. Kajti očitek, da nimate časa, vas je prizadel, saj ne želite, da vam ne zaupajo in v vas nimajo in prave opore. Skupaj se boste odločali o krajšem oddihu in boste hitro enotni.

Lev (23. 7.–23. 8.)

Radi prelagate zadeve, ki sicer niso tako nujne, a zato niso nič manj pomembne. Ujele vas bodo stare nedokončane zadeve, vendar vam bo vse še v pravem času uspelo urediti. Priložnosti za potovanje v tujino ne boste odpovedali.

Devica (24. 8.–23. 9.)

Vaši dnevi so že nekaj časa prekratki najmanj za tri ure. Enostavno vam zmanjka časa za kaj drugega, saj imate preveč obveznosti. Naučili se boste narediti urnik in si s tem marsikaj olajšali. Del bremena boste preložili tudi na druge.

Tehtnica (24. 9.–23. 10.)

Zdravstvena zadrega in strah, povezan s tem, se bosta umirila in ne bo nobenih posebnih posledic. Morda le malo poduka, da je treba redno skrbeti zase, in ne vedno samo za druge. Novice o denarju vas bodo res prijetno presenetile.

Škorpion (24. 10.–22. 11.)

V teh dneh boste obkroženi s prijatelji, ki so vas zadnje čase kar pogrešali. Vse se vedno dogaja v pravem trenutku in nikakor vam ne bo žal prostega časa. Dobra družba deluje podobno kot menjava baterij. Samo veselo naprej.

Strelec (23. 11.–21. 12.)

Veliko boste razmišljali glede denarja, saj si želite izboljšati svoje finance. Predolgo se vleče obdobje, ko morate vse narediti s preudarkom. Pred koncem tedna se vam ponudi čudovita priložnost in niti malo ne boste omahovali.

Kozorog (22. 12.–20. 1.)

Rojeni ste v obdobju, ko se največ dogaja in vsem zmanjkuje časa, zato vas čakajo še zamudniki glede praznovanja. Panika ni potrebna, saj se bo vse dogajalo, kot se mora. V ljubezni vas čakajo sama lepa presenečenja.

Vodnar (21. 1.–19. 2.)

Vsak dan moramo preživeti tako, kot bi bil zadnji. In te misli se boste v tem tednu držali. Za nekaj časa boste pozabili na vse obveznosti in se prepustili vsem lepim trenutkom, ki jih ne bo malo. Dobra volja ne bo popustila.

Ribi (20. 2.–20. 3.)

Komaj se boste zadrževali, da ne bi vsem na glas povedali, kako ste srečni. Čustva bodo močna in komaj boste sproti dojeli vse, kar se vam bo dogajalo. Na poslovnem področju boste postavili meje, za kar je vsekakor skrajni čas.

TA JE DOBRA

Ne dobi službe

Vinko je že tri mesece brez službe, in ko po dolgem času spet sreča Jožeta, ga ta najprej vpraša: »Vinko, a si že dobil službo?«

»Kje pa, sploh ne,« obupano odvrne Vinko.

»Nemogoče,« je začuden Jože. »Pri vseh teh zvezdah, ki jih imaš!«

»Kaj hočemo,« zavzdihne Vinko. »Res imam smolo, saj kamorkoli pridem, povsod imajo na vratih napis: Nezaproslenim vstop prepovedan.«

Boji se kazni

»Včeraj sem seksual s policistko,« se je Marjan pohvalil prijatelju. »A si ti že kdaj?«

»Ne, bojim se.«

»Česa se pa bojiš?«

»Da bi me kaznovala zaradi hitrosti.«

Priprave

Študent Luka po končanih popravni rokkih mami pošlje SMS.

»Pripravi očeta. Izpiti se mi niso posrečili!«

Mama mu odgovori:

»Oče je pripravljen. Pripravi se še ti!«

Ni njegov

Janezek priteče za policistom: »A je to mogoče vaš pen-drek?«

»Moj že ni! Jaz sem svojega izgubil.«

Stopnjevanje črke š

Kako Dolenjci stopnjujejo črko š? Šilce, štamprle, štuc, štefan, škaf ...

LAŽJI SUDOKU

3	1			4	9			
	6		2				4	3
		5	1		7	8		
6		7		2		4	5	
5			4		6			2
	4	3		5		9		6
		2	9		8	7		
9	3				2		1	
			3	1				9

TEŽJI SUDOKU

8	7	6	4			1		
				2				8
9				8	5			4
		3						7
	2	8				4	5	
6						2		
3			9	7				1
1				3				
		9			6	5	7	

Navodilo za reševanje: v kvadrate vpišite števila od 1 do 9 tako, da se ne bo nobeno število ponovilo ne v vrstici ne v koloni ne v enem izmed odebeljenih devetih kvadratov. Pripravil B. F.

NAGRADNA KRIŽANKA

Prešernov smeni

2020

8

FEBRUAR

Čas za romantiko
19. stoletja

Odperti kulturni hrami / Moda in kulinarika 19. stoletja
 Prešernovi recitali / Festival lajnarjev / Jahanje ponijev
 Shod muz na kranjskem Parnasi in Prešernovi nagrajenci
 Vožnja s kočijo / Sejem domače in umetnostne obrti
 Odprtje hiše Janeza Puharja / Slovenski oktet

Vabljeni k recitacijam Prešernovih pesmi na trgu pred Prešernovim gledališčem. Prijave: info@visitkranj.si

www.visitkranj.com

GORENJSKI GLAS	VODNA RASTLINA Z BELIMI CVETVI	POZNAVALEC ERISTIKE	DVIGALO (ZARG.)	PRIPADNIKI STRANKE ESEROV V RUSIJI	ZVONE TOMAC	GRŠKA OBREDNA PESEM, NOMOS	ATA PO KOROŠKO	RUS. SKLADATELJ (EDISON)	ŠPANSKI KOLESAR (ABRAHAM)	SL. ARHITEKT (EDI)	ZGODOVINARKA VREČKO
ARHEOLOŠKO OBDOBJE ZEMLJE	3										
GRŠKI FILOZOFOV (DALJŠI ZAPIS)											
MANJŠI GOSTINSKI LOKAL					SL. PESNIK (JANEZ)	11					7
MODEL VOZILA OPEL				9	VNETJE ZRELA		PRERUŠKI VOLK	INKOVSKI VLADAR			
KONEC POLOTOKA			TRGOVSKI IZTRZEK								BLOMDAHOVA OPERA
STATUA			POKRIT PREHOD		NASELJE PRI IGU						ZVER IZ DRUŽINE MACK
LES AKACIJE			DEL VODNE NAPELJAVE							ALENKA PINTERIČ	
GORENJSKI GLAS	PTIČJA HIŠKA	SUHA TRAVA				2	GRŠKA MUZA PETJA	KRAJ PRI ZADRU			
SAMO-VEZNICA		TURŠKA SLAŠČICA	23					ENOTA ZA MOČ			
NERESNICA					SKALNA VOTLINA	PROVINCA V SPANJI	FINSKO JEZERO, INARI	EGIPČ. BOGINJA NEBA	13		
DEL KOLESARŠKE DIRKE				18			SL. KEMIČ (MILAN)				
TOM LOŽAR			PRISTAŠI ELEATOV								SL. VIOLINIST (IGOR)
PLAZILEC S KRATKIMI NOGAMI			STROJ ZA ŠTANČANJE	21				JAPONSKO ŽGANJE IZ RIZA	PREBIVALIŠČE		17
ČLAN AKTIVA						5				ZAC EFRON	
GORENJSKI GLAS	BLAMAŽA	BRAZILSKI LEŠNIK	MORSKI RAK							OBL. IMENA DRAGO	
VITKA GOZDNA ŽIVAL							SLOVENSKI IGRALEC (BERT)	USODA V BUDIZMU	12		
VZDEVEK RADKA POLIČA								SMUČARSKA ŠTUHEC			
SLIKARSKA DEŠČICA					MESTO V ITALIJI						KRAJ PRI PODČERTKU
					HRV. ROKOMETAŠ (ZDRAVKO)						UMETNOSTNI SLOG

SESTAVIL: F. KALAN	IGRA NA SREČO	TENIŠKA IGRALKA MAURESMO	RALNA ZEMLJA	PAUL NEWMAN	PREVRAT	REDOVNICA	DRŽAVA V INDIJI, ASSAM	GORENJSKI GLAS	PREVLEKA NA POSODI	PRVO NARAVNO STEVILO	MARELA DEŽNIK
											ZUNANJI DEL CESA
STRELENA PRIPRAVA ZA PODVODNI RIBOLOV								MESTO V ITALIJI			
FILM FRANCETA STIGLICA					1			STROK. ZA ENOLOGIJO			
ZELIŠČE				NEPISIMEN CLOVEK				PAPEŠKI ODPRAVNIK		25	
ALUMINIJ			AVSTRUSKI KVARTET	ŠIFRIRAN ZAPIS							AM. IGRALKA (ELIZABETH)
ZODIAKALNI ZNAK	19		ZMOČENA ZEMLJA								KEM. ELEMENT (Yb)
VELIK MORSKI SESALEC											
ANAKARDIJ DENISOV SARIN SENEKA SRAMEL	NASELJE V ISTRICI	ALBANEC (SLABS.) HOMERJEV EP									
PRVO BERILO					24			BOJNI STRUP			15
GRAFIK JUSTIN	8			ALJA BRGLEZ	ABRAHAMOV SIN			PEVKA HORVAT			
RAFKO IRGOLIČ			TIPALO PRI ŽUZELKAH								NAŠE LETALIŠČE
VAJA, TRENING			KRAJ PRI DOMZALAH							6	SLIKARSKA KOBILCA
GLASBENI PEDAGOG DARIAN								PEVKA KODRIČ			RIM. BOGINJA JEZE
JADRANSKI OTOK			TUNOLOVKA					LOJZE UDE			
											GLASBENIK GALLAGHER
											GLAVNO MESTO GANE

Nagrade:
3-krat cilinder za gospoda ali klobuček za gospodično

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 12. februarja 2020, na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Nazorjevi ulici 1.

	1	2	3	4	5	6
7	8	9	10	11	12	13
14	15	16	17	18	19	20
21	22	23	24	25		

ZNAČKO ZA TURNEŽEM IN KULTURO KRANJ. GUARANTO 2. KRANJ

DRUŽABNA KRONIKA

NA MLADIH SVET STOJI

Vila Podvin v Mošnjah je ponovno gostila zanimiv kulinarični večer. Glavne kuhalnice so tokrat zaupali mladim in perspektivnim kuharjem. Dogodek so poimenovali 3 Chefs Juniors oziroma trije mladi kuharski mojstri, pritegnil pa je veliko pozornosti, zato gostov ni manjkalo.

Alenka Brun

Večer treh mladih kulinaričnih umetnikov je v Mošnje privabil lepo število gostov. Mentorji mladih kuharjev, trije kuharski mojstri Uroš Štefelin, Igor Jagodic in Bine Volčič, so tokrat sedeli med gosti in okušali jedi svojih varovancev. Med publiko smo med drugimi srečali tudi cenjenega kuharskega mojstra Andreja Kuharja, ki je bil nekoč tudi sam v mentorski vlogi.

Zanimivo je, da trenutno kar precej znanih in dobrih slovenskih kuharskih

imen izhaja prav iz Gorenjske. Vsi trije – Štefelin, Volčič in Jagodic – so Gorenjci, bolj že ne bi mogli biti. Je pa res, da v domači regiji sedaj ustvarja samo prvi, druga dva pa je pot vodila v slovensko prestolnico. In tudi po kuhinji se fantje razlikujejo. Vsak ima svoj podpis na kulinaričnem zemljevidu Slovenije.

Kot mentorji so nam zaupali, da so svojim varovancem pustili proste roke pri kreiranju jedi, so jim pa, če je bilo treba, svetovali. Seveda so tudi okušali končne izdelke.

Gregor Jelnikar je star 27 let in je doma iz Litije. V Bine-rovem Monstera bistroju je že

dve leti. Ta večer sta bili njegovi hladna predjed in sladica. Jure Kralj prihaja iz ljubljanskega Strelca, kjer je glavna kuhalnica Igor Jagodic. Štiriindvajsetletnik je doma iz Zbilj, tokrat pa se je predstavil s hladno in toplo predjedjo. Domačemu Jonu Zupanu, ki je bil najstarejši v trojici, s Štefelinom pa kuha že od samega začetka, so zaupali toplo predjed in glavno jed.

Na šesthodnem meniju so se znašli kvarnerski škamp, goveji jezik, postrv, romb, testenine, buča, jajčevac, mavrah, koleraba, medenjaki, kaka in med drugim celo plankton.

Vinsko spremljavo so tokrat zaupali Matjažu

Frešerju. Sicer so ga napovedali kot mladega vinarja, kar glede na starost Matjaž je, vendar je njegova vinska duša starejša in tudi izkušenj v vinogradu mu ne manjka. Prihaja z Ritoznojca – in kdor ga pozna, je že pil njegov modri pinot Markus, okušal ritoznojčana in prisluhnil zgodbi o Ritoznoju in istoimenskemu vinu. Matjaž vino ritoznojčan predstavlja ljubiteljem zlahtne kapljice v novi, modernejši preobleki. Gostje pa so lahko ob jedeh okušali še njegova druga, predvsem bela vina – ter zaključili z rumenim muškatom letnik 2018 ob sladici.

Gregor Jelnikar, Jure Kralj, Jon Zupan

Uroš Štefelin, Igor Jagodic in Bine Volčič

V kuhinji Vile Podvin je kuharska »pomoč« čakala znak za začetek večerje.

Matjaž Frešer je po letih morda mlad vinar, po izkušnjah pa je že precej starejši.

Prišel je tudi cenjeni kuharski mojster Andrej Kuhar, ki je bil tudi sam nekoč v mentorski vlogi.

Oglasili sta se Alma Rekić in Simone Michielen. Obeh se spominjamo iz slovenskega MasterChefa.

VRTIMO GLOBUS

Bieber podvomil o svoji zvestobi

Justin Bieber (25), ki je že več kot leto srečno poročen z manekenko Hailey Baldwin (23), je pred poroko dvomil o sebi in v svoji zvestobi. »Bil sem zelo živčen. Vedel sem, da bo rekla ja, toda nisem bil prepričan, ali bom lahko držal svoje obljube in bil dober, zvest mož v dobrem in v slabem,« je povedal pevec, ki pravi, da je vesel, da se je odločil za ta korak z njo, saj je neverjetna oseba. Par se je zaročil julija 2018, septembra pa sta se poročila.

Demi Lovato navdušila s čustveno pesmijo

Ameriška pevkica **Demi Lovato (27)** se je na podelitvi grammyjev predstavila z novo pesmijo Anyone. To je bil njen prvi nastop po skoraj usodnem predoziranju pred dvema letoma, zato so pevko na odru močno preplavila čustva. Kot je priznala, je pesem napisala tik pred usodnim dnevom, zato ji je bilo med prepevanjem še toliko težje. »Besedilo je klic na pomoč. Čudim se, da nihče, ki je takrat slišal to pesem, ni pomislil, da bi pomagal temu dekletu,« je povedala pevkica.

Poslovala se je Marj Dusay

Umrla je **Marj Dusay**, zvezdnica t. i. milnic, najbolj poznana po vlogah v serijah Vsi moji otroci in Dnevi naših življenj. Stara je bila triinosemdeset let. Žalostno vest je potrdila njena pastorka Elizabeth Perine. »Žal vam moram sporočiti, da je mirnega jutra v spanju umrla moja mačeha. Bila je izjemno ljubljena in zelo jo bomo pogrešali,« je zapisala Perinova. V nekaj desetletij trajajoči karieri je zaigrala v mnogih serijah, njena prva vloga pa je bila v filmu Clambake leta 1967, kjer je zaigrala skupaj z Elvisom Presleyjem.

V težavah zaradi hišnih opravil

Igralka **Kristen Bell (39)** je priznala, da z možem Daxom Shephardom (45), zaradi neopravljenih hišnih opravil z njegove strani, ni spregovorila kar tri dni. Skupaj sta že dvanajst let in imata dve hčerki, šestletno Lincoln in petletno Delto. »Pustila sem mu sporočilo, naj zloži brisače in naredi še nekaj malenkosti. Vse skupaj deset minut dela,« je povedala igralka, ki pravi, da se tri dni nista pogovarjala, ona pa je spala v sosednji sobi.

Neža Horvat (Kmetija in bar Bršca iz Poljč) se je na ponedeljkovem Gourmet Cupu na Krvavcu dvakrat uvrstila na zmagovalne stopničke. Najprej je bila najhitrejša med gostinkami, potem pa še ženskami skupno. Na fotografiji je s Heleno Kajzer, ki je med ženskami osvojila bron. / Foto: Gourmet Cup Ljubljana

HALO-HALO GORENJSKI GLAS

telefon: 04 201 42 00

Naročila za objavo sprejemamo po telefonu 04/201 42 00, faksu 04/201 42 13 ali osebno na Nazorjevi ulici 1 v Kranju oz. po pošti – od ponedeljka do četrтка do 11. ure! Cene oglasov in ponudb v rubriki so izredno ugodne.

ROZMAN BUS, T: 04/531 52 49, 041/855 630

TRST: 6. 3., KOPALNI IZLET BIOTERME: 2. 3., TOSKANA: 20.–22. 3., BANJA VRUČICA S TERAPIJAMI: 7. 3.–14. 3., MADŽARSKE TOPLICE: 6.–9. 2., LENDA: 22.–25. 3., BANOVC: 3.–6. 5., STRUNJAN: 15.–18. 3., TUHELJ: 1.–4. 3., MEDŽIGORJE: 8.–10. 5., MORJE – DUGI OTOK, LASTOVO, KORČULA, OREBIČ. www.rozmanbus.si

Obvestila o dogodkih objavljamo v rubriki Kažipot brezplačno samo enkrat, pošljete jih lahko na e-poštni naslov kazipot@g-glas.si.

PIREDITVE

Kmečka tržnica v Preddvoru

Preddvor – Jutri, v soboto, 1. februarja, bo od 8. do 12. ure na grajskem dvorišču v središču Preddvora ponovno kmečka tržnica, kjer boste lahko kupili domače pridelke in izdelke.

Literarni večer z Bredo Konjar

Bitnje – KUD Bitnje in Bralni krožek Sorško polje vabita na literarni večer s pesnico in pisateljico Bredo Konjar, ki se bo v torek, 4. februarja, ob 20. uri začel v Gasilskem domu Bitnje.

Hopla 2020

Kranj – Jutri, v soboto, 1. februarja, se bo ob 17. uri v Prešernovem gledališču Kranj začela Območna revija plesnih skupin Hopla 2020. Nastopilo bo dvanajst skupin, ki delujejo na območju JSKD, Območne izpostave Kranj.

Predstavitve knjige Vikija Grošlja

Žirovnica – V ponedeljek, 3. februarja, se bo ob 19. uri v Knjižnici Matije Čopa Žirovnica začela predstavitve knjige Vikija Grošlja Najvišji vrhovi celin.

IZLETI

Izlet na Sv. Socerb

Kranj – Društvo upokojencev Kranj vabi na izlet na Sv. Socerb (Servul), najvišjo točko Brkinov. Izlet bo v četrtek, 6. februarja, ob 8. uri s posebnim avtobusom izpred Creine. Vzpona bo za od ure in pol do dve uri, sestopa pa za od ure do ure in pol. Prijave z vplačili sprejemajo v pisarni društva do ponedeljka, 3. februarja.

OBVESTILA

Občni zbor Čebelarkega društva Cerklje

Adergas – Čebelarstvo društvo Cerklje vabi danes, v petek, 31. januarja, vse čebelarke in čebelarje Čebelarkega društva

Cerklje na redni letni občni zbor društva, ki se bo ob 17. uri začel v prostorih Domačije Vodnik v Adergasu. Čebelarstvo društvo Cerklje letos praznuje stoletnico delovanja.

Brezplačne počitniške delavnice

Bled – Medgeneracijski center Bled - Radolca in Ledena dvorana Bled vabita na brezplačen zimski počitniški program za otroke, stare od šest do dvanajst let. Od 17. do 21. februarja bodo od 9. do 14. ure v Ledeni dvorani potekale naslednje delavnice: Gledališka delavnica, Mini master šef z Matejo Reš, Pustni junaki v mestu, Ustvarjalna delavnica asemblaž – kolaž in Gozdne vragolije z Aljažem. Obvezne so prijave na: hana.premrl@guest.arnes.si ali po tel. 040 284 550.

RAZSTAVE

Upodobljene rime

Naklo – V sredo, 5. februarja, bodo ob 17. uri v Pavlinovi galeriji s krajšim kulturnim programom odprli umetniško razstavo z naslovom Upodobljene rime. Nekaj pesmi bo interpretirala Romana Pagon. Na razstavi bodo predstavljena umetniška dela – slike, skulpture, fotografije na motive pesmi iz zbirke Sopotja. Razstava bo odprta v soboto, 8. februarja, od 15. do 17. ure, v nedeljo, 9. februarja, od 10. do 12. ure in od 15. do 17. ure ter v torek, 11. februarja, od 17. do 18. ure.

Odprtje razstave Venio Pilon

Tržič – V četrtek, 6. februarja, bo ob 18. uri v Galeriji Paviljon NOB odprtje razstave Venio Pilon (1896–1970) – slike, grafike, fotografije.

Razstava slik Marjance Dakskofler Savinšek

Jesenice – Od 30. januarja do 3. marca je v Muzeju Kosova graščina na ogled likovna razstava Marjance Dakskofler Savinšek (1919–2018). Na razstavi bo predstavljen izbor del, ki jih hranijo v Gornjesavskem muzeju Jesenice. Predstavitve razstavnega kataloga bo 13. februarja ob 18. uri, prav tako v Muzeju Kosova graščina na Jesenicah.

PREDSTAVE

Čebelji roj

Stražišče – Gledališče Julke Dolžan Breznica vabi na ogled odrske uprizoritve Čebelji roj – predstava o življenju in delu Antona Janše. Uprizoritev predstave v režiji Jaka Andreja Vojevca bo jutri, v soboto, 1. februarja, ob 19. uri v Šmartinskem domu v Stražišču.

Avdicija

Bohinjska Bela – V Domu krajanov Bohinjska Bela bo v soboto, 1. februarja, ob 19.30 gostoval KUD Zvonke Antolič Miklavž na Dravskem polju s predstavo Avdicija. Predstava bo za izven.

Dobrosrčna mala čarovnica

Sv. Duh – Društvo Glasba – Drama vabi jutri, v soboto, 1. februarja, ob 10. uri v Kulturni dom pri Sv. Duhu na ogled glasbene pravljice Dobrosrčna mala čarovnica.

PREDAVANJA

Proučevanje Svetega pisma

Kranj – Krščanska adventistična cerkev Kranj vabi jutri, v soboto, 1. februarja, v Dom krajanov Primskovo na proučevanje Svetega pisma s temo Od ponosa k ponižnosti ob 9. uri ter predavanje Zmaga Godine ob 10.30.

Odkrivanje vzrokov obolenj – hrana-energija-zdravje

Preddvor – KO RK Preddvor in Društvo bolnikov z osteoporozo Kranj vabita na predavanje Katje Tomažič Odkrivanje vzrokov obolenj – hrana-energija-zdravje, ki se bo v ponedeljek, 3. februarja, ob 17. uri začelo v glasbeni učilnici Osnovne šole Matija Valjavec.

PETKOVA PRIREDITEV
Izjava: Lutkovno gledališče Tri
KUZEK IN MUCA
Petek, 31. januar 2020, ob 17.30
OKC Krice Krace, Tomšičeva 14

SOBOTNA MATINEJA
Izjava: Lutkovno gledališče Fru Fru
KRTEK ZLATKO
Sobota, 1. februar 2020, ob 10.00
Prešernovo gledališče Kranj

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE
KRICE KRACE
GORENJSKI GLAS
triglav

Mehka vezava, 526 strani

30 EUR
+ poština

NOVOST

Milena Miklavžič
Ogenj, rit in kače niso za igrače
3. del
Moške zgodbe

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Nazorjeva ulica 1, Kranj, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si. Če jo naročite po pošti, se poština zaračuna po ceniku Pošte Slovenije.

www.gorenjskiglas.si Gorenjski Glas

Izberite letošnje darilo

avtomatski dežnik

steklenica

univerzalno čistilo + mikrokrpa

nakupovalna vreča + kava 250 g

Popust in darilo veljata le za fizične osebe. Daril ne pošiljamo po pošti. Količina daril je omejena.

www.gorenjskiglas.si

Četrto leta zastoj

-25%

Dragi naročniki, v letu 2020 bo izšlo 105 številčk Gorenjskega glasa. Cena ene številke je 1,85 evra, letoletna naročnina brez popusta znaša 194,25 evra.

Ob plačilu letne naročnine vam priznamo kar 25-odstotni popust, kar pomeni prihranek v višini 48,56 evra, za letno naročnino pa boste odšteli le 145,69 evra!

To pa še ni vse: poleg plačila letne naročnine boste lahko v naših prostorih tudi popili kavico ter izbrali eno od daril na fotografiji.

Vabljeni na Gorenjski glas, Nazorjeva ulica 1, Kranj, v drugem nadstropju, pon.–čet. od 8. do 16. ure, ob sredah do 17. ure, v petek do 15. ure. Se vidimo!

Gorenjski Glas

Radio Sora
Vedno blizu. 91.1 / 89.8 / 96.3
RADIO SORA, D.O.O., KAPUCINSKI TRG 4, ŠKOFJA LOKA

GG naročnine
E-POŠTA: narocnine@g-glas.si
TELEFON: 04 201 42 41
www.gorenjskiglas.si

*Noč, ki ne pozna jutra,
ni tvoja poslednja noč.*

ZAHVALA

Dne 16. januarja 2020 smo se poslovili od naše ljube mame Viki

VIKTORIJE ŠTER

roj. Vidergar

Zadnje mesece je živela v Domu upokojencev v Kranju, kjer ste lepo skrbeli zanjo, posebej še v zadnjih dneh, ko je rabila veliko vaše pomoči in prijaznih, hrabrilnih besed, za kar smo vam iskreno hvaležni. Zahvaljujemo se vsem, ki ste nam na kakršenkoli način poklonili svoj čas, se prišli posloviti od nje oziroma ste jo pospremili k večnemu počitku. V olajšanje so nam vaši iskreni stiski rok in tople spodbudne besede, ki ste jih izrekli ali napisali. Iskrena hvala dobrim sosedom iz Trboj in Moš za vašo nesebično pomoč. Za lepo opravljen pogreb se zahvaljujemo g. duhovniku, pevcem in pogrebni službi Navček.

Žalujoci vsi njeni
Trboje, januar 2020

*Za dobroto tvojih rok
ostala je beseda hvala,
ki v srcih bo ostala
in večno lep spomin na te.*

ZAHVALA

v 93. letu starosti nas je za vedno zapustil naš dragi mož, brat in stric

KAREL HOSTNIK

iz Zabukovja, rojen v Kozjem

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, ki ste se poklonili v njegov spomin in ga pospremili na njegovi zadnji poti. Posebna zahvala gre Vidi in Milanu za vso podporo in pomoč v težkih trenutkih. Zahvaljujemo se g. župniku Bojanu Likarju za lepo opravljen pogrebni obred s sveto mašo, pevcem, nosačem in pogrebniemu podjetju Navček. Vsem se iskreno zahvaljujemo za izrečeno sožalje, tople stiske rok, molitve, podarjene svete maše, cvetje in sveče.

Žalujoci vsi njegovi
Zabukovje, januar 2020

*Srce je omagalo,
dih je zastal,
a nate večno ljub
spomin bo ostal.*

ZAHVALA

V 93. letu nas je zapustil naš dragi mož, oče, dedek, pradedek, brat in stric

TOMAŽ BERGANT

iz Škofje Loke

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, stiske rok, sočutne objeme, darovane sveče, cvetje, svete maše. Hvala g. župniku Mateju Nastranu za lep cerkveni pogrebni obred, pevcem kvarteta Obzorje za lepo zapete žalostinke in pogrebni službi Akris. Hvala vsem, ki ste ga imeli radi in ste ga v velikem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Vsem imenovanim in neimenovanim še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci vsi njegovi

*Tisti, ki jih ljubimo,
a smo jih izgubili,
niso več tam, kjer so bili,
marveč zmeraj povsod tam,
kjer smo mi.*

ZAHVALA

Ob smrti naše ljube mamice

LOJZKE HVAŠTI

z Gorenje Save, 1926–2020

Bolečina slovesa je nepopisna. Kamorkoli se obrneš, povsod boli. Karkoli začne delati, vse boli. Kamorkoli bi se skrtil, bolečini izgube ne moreš uiti ... Kljub praznini, ki hromi našo dušo in telo, bi se radi iz srca zahvalili vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste se prišli še zadnjič posloviti od nje. Kot je bila ona rada z vami, smo bili na njeni zadnji poti vaše družbe in tolažbe veseli tisti, ki nas je njena izguba najbolj prizadela.

Iskrena hvala vsem, ki ste nam bili s toplim sočutjem in prisotnostjo ob njenem slovesu v oporo v najtežjih trenutkih.

Hčerka Jelka ter sinova Janko in Ciril v imenu vsega sorodstva

*Zapel je zvon
tebi v slovo,
poln bolečin
ostaja spomin,
ostaja praznina,
molk in tišina.*

ZAHVALA

V 74. letu se je za vedno poslovil mož, oče, dedek, pradedek, brat in stric

CIRIL LIKOZAR

iz Cerkelj

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, prijateljem, znancem in sosedom, vsem za izrečeno sožalje, darovane sveče, cvetje in sve-te maše. Lepa hvala gospodu Marenku in prelatu g. Zidarju za opravljen pogreb in besede ob slovesu. Zahvala dr. Kunstlju in SB Jesenice ter URI Soča za dolgoletno zdravljenje. Hvala pogrebni službi Pogrebni Dvorje in vsem, ki ste našega ata pospremili na zadnji poti. Zahvala pa gre tudi vsem, ki ste kakorkoli pomagali pri lajšanju njegove boleznii.

Žalujoci vsi njegovi

*Roke sklenila v poslednjo si molitev,
tvoj odhod kot Bogu je daritev.
K njemu po plačilo si odšla,
zapustila vse, kar rada si imela.*

ZAHVALA

V 90. letu starosti nas je zapustila naša draga mama, stara mama, teta, tašča

CECILIJA ZAPLOTNIK

rojena Vovnik, iz Tupalič

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za izrečeno sožalje, podarjene darove, maše, cvetje in sveče.

Zahvala osebjem DSO Potoče za oskrbo. Zahvala sodelavcem Fraport Slovenija za podarjeno cvetje in prvi izmeni GaRS za podarjene sveče in izrečeno sožalje. Zahvala pogrebni službi Navček, g. župniku Pavlu Okolišu, pevcem, zastavonoši in praporščaku DU Preddvor ter vsem, ki ste jo pospremili na zadnji poti.

Vsi njeni
Tupaliče, 21. januarja 2020

*Nekje v tebi je bila bol,
a zamahnil si z roko,
češ zmagal bom,
močnejši sem –
a vendar ni bilo tako.*

ZAHVALA

V komaj začetem 59. letu nas je zapustil naš dragi sin, brat, stric, nečak in bratranec

SLAVKO VESEL

iz Britofa

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, sošolcem, kolesarjem DU Britof - Predoslje, posebno gospe Ireni, sodelavcem iz Iskratela. Hvala prijateljem iz doma-čih in okoliških krajev, kvartetu Ultima za zapete žalostinke, pev-cu Toniju Kapušinu in kitaristu za čutno izvedeno pesem, vsem glasbenikom, prijateljem s pastirskih planin, kjer je naš Slavko iskal svoj notranji mir. Hvala nosačem in gospodu župniku za lep obred. Hvala vsakemu posebej, imenovanim in neimenovanim, za stisk roke, darovano cvetje in sveče ter denarno pomoč. Ohranimo ga v lepem spominu. Radi smo te imeli, pogrešamo te.

Žalujoci: mami, sestra Damjana z Damijanom, nečakinja Tina z Gašperjem, mali pranečak Filip

*Solza, žalost, bolečina
te zbudila ni,
a ostala je tišina,
ki močno boli.
(T. Pavček)*

ZAHVALA

V 79. letu se je poslovila naša draga mami, stara mama, prababi-ca, tašča, sestra, teta in sestrična

FRANČIŠKA BENEDIČIČ

s Kokrice

Iskreno se zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem, ki ste nas tolažili v težkih trenutkih, darovali cvetje, sveče in svete maše ter izrekli ustno in pisno sožalje.

Najlepše se zahvaljujemo župniku g. Jožetu Klunu za sočutne be-sede slovesa ter župniku g. Branku Balažicu in diakonu Anžetu Cunku za somaševanje in lepo opravljen pogrebni obred. Hvala no-sačem, pevcem Vokalne skupine Storžič in pogrebni službi Navček. Vsem, ki ste se poklonili njenemu spominu in jo pospremili na njeni zadnji poti, še enkrat iskrena hvala.

Žalujoci vsi njeni

ANKETA

Za še ene volitve

SUZANA P. KOVAČIČ

Predsednik vlade Marjan Šarčec je v minulih dneh odstopil, svoj odstop je podal minister za finance Andrej Bertonec in tudi minister za zdravje Aleš Šabeder naj bi Šarču že pred dvema tednoma podal bianco odstopno izjavo. Kaj menite o zadnjih odstopih?

Foto: Gorazd Kavčič

Elizabeta Vidjak, Kranj:

Šarčec je krasen predsednik vlade, ampak mu koalicija ni stala ob strani. Noben politik pa ne govori tako razločno, da bi ga vsak lahko razumel. Težko rečem, ali sem za volitve ali novo koalicijo.

Cirila Rutar, Kranj:

Žalostna sem. Na žalost je šla Levica iz koalicije, ampak Levica se drži svojega programa, kar se mi zdi prav. Drugače bi se morali zmeniti, ko je bil še čas za to. Sem pa za predčasne volitve.

Romana Eling, Kranj:

Upokojena sem in razmišljam, da bi šla bivakirat pred parlament. Ko jih voliš, so v redu, potem se spremenijo; nič ne naredijo za ljudi. Vse bi zamenjala v parlamentu za mlajše, ki so bolj pametni.

Vane Oman, Kranj:

Na splošno ima vlada čisto preveč dela sama s seboj, namesto da bi delala za ljudi. Poglejte, koliko časa smo samo potrebovali, da smo vlado dobili. Sem pa za predčasne volitve.

Branko Dimič, Kranj:

Šarčec se je prav odločil, glede na to, da je vlada manjšinska in je deležen toliko nasprotovanj. Vsi govorijo, da delajo za Slovenijo, državljane, a vsak vleče na svoj konec. Sem za predčasne volitve.

Še vedno vsak dan s kravato

Ivan Mali z Letenic pri Kranju je v torek praznoval stoti jubilej. Čil in kreposten gospod, ki si še vedno vsak dan nadene kravato, je najstarejši krajan krajevne skupnosti Goriče. »Življenje je prekratko,« je poudaril slavljenec, ki si želi le, da bi ostal zdrav in še dolgo živel.

MAŠA LIKOSAR

Letenice – Bilo je leto 1920, ko se je na kmetiji na Letenicah rodil Ivan Mali. V Pristavi se je izučil za krojača in si pri 35 letih v rodni vasi zgradil hišo, kjer sta skupaj z ženo Dorotejo imela tudi uspešno in daleč naokoli znano krojaško obrt. »Oče je bil izredno urejen in eleganten gospod. Vedno je nosil kravato, suknjič in telovnik, kamorkoli je šel, tudi v hribe ali čebelnjak,« je pojasnil sin Andrej Mali in nadaljeval: »Pri 21 letih je dobil šivalni stroj in celo življenje šival z njim. Še danes srečujem ljudi, ki se spomnijo, da jim je oče sešil birmansko ali poročno obleko.« Ivan ima poleg sina Andreja še hčerki Marijo in Alenko ter štiri vnuke in štiri pravnuke. Marija nadaljuje krojaško tradicijo, je modna oblikovalka, ki je po starih podedovala občutek za estetiko in lepo. »Oče je vesel, ko je v lepem okolju, obdan z dobrimi ljudmi in pozitivnimi mislimi,« je dejala Marija Mali.

Praznovanje stotega jubileja se je stoletnik zelo veselil in ga je težko pričakoval.

Stoletnika Ivana Malija so na predvečer rojstnega dne obiskali sovaščani in mu z lepimi željami polepšali praznovanje. / Foto: Gorazd Kavčič

»Vedno je dejal, da ni škoda ne časa ne denarja za praznovanje. Praznovati je treba, je bilo njegovo reklo,« je povedal Andrej in dodal: »Vedno je bil pozitivno naravnani, nikoli se ni obremenjeval, kritiziral ali tarnal. Zanj je bil vsak dan nov dan in vsakega posebej je preživel v polni meri. Verjetno je zaradi te neobremenjenosti in sproščenosti doživel že toliko desetletij.« Slavljenec je v ponedeljek slavil tudi

god in dan prej so mu prišli »ofirat«, na predvečer rojstnega dne pa so ga obiskali skorajda vsi sovaščani in mu skupaj z gasilci PGD Goriče postavili velik mlaj. Ivan je bil tudi ustanovni član in dolgoletni predsednik omenjenega gasilskega društva. Po stari tradiciji so ga vaščani obdarili z lestvijo, ki vedno šteje toliko »cvetkov« (klimov), kolikor desetletij ima slavljenec. Tokrat jih je bilo seveda deset, nanjo pa je

bilo obešenih še deset klobas. Ob jubileju so Ivanu Maliju voščili tudi predstavniki Gasilske zveze občine Kranj, Zveze borcev, Rdečega križa, Čebelarke zveze Slovenije, predsednik Krajevne skupnosti Goriče Gregor Grašič in predstavniki Čebelarke društva Goriče, kjer je bil Ivan dolgoletni član, lani pa so mu za pomemben prispevek na področju čebelarstva podelili listino častnega člana.

Smuka na Voglu

Na smučišču Vogel je zapadlo dovolj snega, da so zagnali tudi vlečnice Storeč, Konta in Kratki plaz ter štirisedežnico Orlove glave.

URŠA PETERNEL

Ukanc – Potem ko je v torek zapadlo dvajset centimetrov svežega snega (skupaj je snežna odeja debela okrog štirideset centimetrov), so na smučišču Vogel v sredo zagnali tudi vlečnico Storeč in štirisedežnico Orlove glave, včeraj pa še vlečnici Konta in Kratki plaz.

Po besedah Sandre Fiorelli iz Žičnic Vogel Bohinj je kljub pomanjkanju snega v dolini letošnja sezona na Voglu primerljiva z lansko, saj so žičnico Orlove glave prvič v sezoni tudi lani zagnali šele 20. januarja. Vogel je bil dobro obiskan med božično-novoletnimi prazniki, četudi sta obratovali le sedežnica Brunarica in otroški poligon, ki jim ju je uspelo dodatno zasnežiti. Upajo, da bo zapadlo vsaj še nekaj naravnega snega in da bo v februarju in marcu sončno

vreme, saj bodo sicer dodatni izpad prihodkov zelo težko nadomestili.

»Štirisedežnico Orlove glave smo sicer zagnali že 14. decembra, a nam je močno deževje pobralo ves sneg. Pospešeno se trudimo dobiti dovoljenja za vodni zbiralnik, saj je ob takšnih zimah, kakršne imamo zadnja leta, sistem dodatnega zasneževanja nujen. Brez sistema nam ne pomagajo niti nove sedežnice, najprej je sicer predvidena zamenjava sedežnice Zadnji Vogel,« je povedala Sandra Fiorelli.

Kot je dodala, bi radi izpeljali tudi vse načrtovane dogodke v tem mesecu, pohod ob polni luni, tekme za Pokal Vogla, Ženski dan, Vrhunec zime in Dan prijateljstva, s katerim želijo otroke z vključevanjem v različne aktivnosti in delavnice na snegu poučiti o pomenu ohranjanja narave in okolja.

Na avtocestah od jutri obvezne nove vinjete

SIMON ŠUBIČ

Kranj – Danes se izteka veljavnost rožnatih vinjet z letnico 2019; od jutri naprej bo za vožnjo po slovenskih avtocestah in hitrih cestah v upravljanju Darsa obvezna uporaba rumenozelene vinjete za leto 2020. Tudi te so sicer veljavne do konca januarja naslednje leto, enake ostajajo tudi cene. Sedemdnevna vinjeta za avtomobile stane 15 evrov, mesečna 30 evrov in letna 110 evrov. Za motorje tedenska vinjeta stane 7,5 evra, šestmesečna 30 evrov in letna 55 evrov. Vozniki kombijev pa

bodo morali za tedensko vinjeto odšteti 30 evrov, za mesečno 60 evrov in za letno 220 evrov. Če vas nadzorniki na avtocesti ujamejo brez vinjete, vam grozi od 300 do 800 evrov kazni, kupiti pa boste seveda morali tudi vinjeto. Ta mora biti na vozilu pravično nameščena, kar pomeni na notranjem delu vetrobranskega stekla, na voznikovi strani na levem spodnjem ali zgornjem robu oziroma na sredini pod vzratnim ogledalom. Nalepke ne smejo biti nameščene na mesto, kjer je vetrobransko steklo zatemnjeno.

vremenska napoved

Danes bo zmerno, občasno tudi pretežno oblačno. Ponekod bo pihal jugozahodnik. Jutri in v nedeljo bo pretežno oblačno, predvsem jutri bo še pihal zahodni ali jugozahodni veter.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

1/9 °C

SOBOTA

-2/9 °C

NEDELJA

3/11 °C

